

**ΑΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

***ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ***

ΦΟΙΤΗΤΗΣ:

ΣΟΥΕΡΕΦ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΚΥΡΜΙΖΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2009-10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	
1.1 Νομική κατοχύρωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα	6
1.1.1. Ά βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης.....	6
1.1.2. Β βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης.....	7
1.2. Οι οικονομικές λειτουργίες κράτους και τοπικής αυτοδιοίκησης	7
1.2.1. Η Λειτουργία της διανομής.....	8
1.2.2. Η Λειτουργία της σταθεροποίησης.....	8
1.2.3. Η λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής.....	9
1.3. Πηγές χρηματοδότησης των ΟΤΑ	10
1.4. Λογιστικό σύστημα των ΟΤΑ	11
1.4.1. Μετάβαση από το απλογραφικό λογιστικό σύστημα, στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων.....	11
1.4.2. Τι ισχύει με το Π.Δ. 315/30-12-99.....	13
1.5. Μέγεθος των ΟΤΑ	14
1.5.1 Πρωτογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους των ΟΤΑ.....	14
1.5.2. Δευτερογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους.....	14
1.5.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του μικρού μεγέθους.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ « ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ Ι ΚΑΙ ΙΙ»	
2.1. «Ι. Καποδίστριας Ι»	16
2.1.1. Τι ίσχυε πριν το ν.2539/97.....	16
2.1.2. Τι επιχειρείται με το ν.2539/97.....	17
2.1.3. Πολιτικό πλαίσιο.....	17
2.1.4. Θεσμικό πλαίσιο.....	17
2.1.5. Τι επιχειρήθηκε μέχρι σήμερα.....	19
2.1.6. Οι προτάσεις του Προγράμματος.....	19
2.1.7. Στόχοι του Προγράμματος.....	21
2.1.8. Καινοτομικά στοιχεία του Προγράμματος.....	21
2.1.9. Η προτεινόμενη πολιτικό – διοικητική οργάνωση των νέων ΟΤΑ.....	22
2.2. «Ι. Καποδίστριας ΙΙ»	23

2.2.1. Ριζικές τομές στη δομή της χώρας.....	23
2.2.2. Εφαρμογή και προσανατολισμός του Προγράμματος.....	23
2.2.2.1. Περιφέρειες.....	23
2.2.2.2. Νομαρχίες.....	24
2.2.2.3. Δήμοι.....	24
2.2.2.4.Ο νέος χάρτης της Κέρκυρας μετά την εφαρμογή του «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ».....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ «ΘΗΣΕΑΣ»	
3.1. «Θησέας».....	26
3.1.1. Πολιτικό πλαίσιο.....	26
3.2. Θησέας: 3 υποπρογράμματα στήριξης των ΟΤΑ.....	27
3.2.1. Υποπρόγραμμα1: Οργάνωση και ανάπτυξη των υπηρεσιών των δήμων.....	27
3.2.2. Υποπρόγραμμα2: Τοπική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος.....	28
3.2.3.Υποπρόγραμμα 3: Κοινωνικές- Πολιτιστικές υποδομές και Δραστηριότητες.....	28
3.3. Στόχοι του προγράμματος «Θησέας».....	29
3.4. Τα οφέλη του προγράμματος «Θησέας».....	29
3.4.1. Για την περιφέρεια.....	30
3.4.2. Για τους πολίτες.....	30
3.4.3. Για τη χώρα.....	30
3.5. Τα καινοτομικά στοιχεία του «Θησέας».....	30
3.5.1. Η χρηματοδότηση των απαραίτητων μελετών για την υλοποίηση Αναπτυξιακών έργων.....	31
3.5.2. Η ενθάρρυνση και η στήριξη διαδημοτικών συνεργασιών αναπτυξιακού χαρακτήρα.....	31
3.5.3. Ενίσχυση συμπράξεων μεταξύ ΟΤΑ και ιδιωτικού τομέα.....	31
3.5.4. Η προώθηση της εξωστρέφειας των δήμων.....	31
3.5.5. Η εφαρμογή ενός αντικειμενικού και διαφανούς συστήματος διοίκησης και οικονομικής ενίσχυσης των δήμων.....	32
3.6. Σχέση μεταξύ των προγραμμάτων «Ι. Καποδίστριας» και «Θησέας».....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	
4.1. Γενικά για τη χρηματοοικονομική ανάλυση.....	33
4.2. Συγκριτική ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Δήμου Κερκυραίων.....	34

4.2.1. Γενικά για το Δήμο Κερκυραίων.....	34
4.2.2. Οικονομικά στοιχεία των χρήσεων 2002 και 2003.....	35
4.2.3. Διαχρονική ανάλυση των κοινών μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων....	39
4.2.3.1. Διαχρονική ανάλυση Κοινών Μεγεθών του ισολογισμού.....	39
4.2.3.2. Κοινά μεγέθη εσόδων.....	42
4.2.4. Διαχρονική ανάλυση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για το Δήμο Κερκυραίων.....	43
4.2.4.1. Αριθμοδείκτες ρευστότητας (Liquidity Ratios).....	43
4.2.4.2. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας ή κυκλοφοριακής ταχύτητας (Activity Ratios).....	46
4.2.4.3. Αριθμοδείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης (Financial Structure Ratios).....	50
4.2.4.4. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (Profitability Ratios).....	53
4.2.4.5. Αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας (Operating Expense Ratios).....	56
4.3. Συγκριτική ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Δήμου Μελιτειών.....	58
4.3.1. Γενικά για το Δήμο Μελιτειών.....	58
4.3.2. Οικονομικά στοιχεία των χρήσεων 2002 και 2003.....	59
4.3.3. Διαχρονική ανάλυση των κοινών μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων....	63
4.3.3.1. Διαχρονική ανάλυση Κοινών Μεγεθών του ισολογισμού.....	63
4.3.3.2. Κοινά μεγέθη εσόδων.....	66
4.3.4. Διαχρονική ανάλυση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για το Δήμο Μελιτειών.....	67
4.3.4.1. Αριθμοδείκτες ρευστότητας (Liquidity Ratios).....	67
4.3.4.2. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας ή κυκλοφοριακής ταχύτητας (Activity Ratios).....	70
4.3.4.3. Αριθμοδείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης (Financial Structure Ratios).....	74
4.3.4.4. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (Profitability Ratios).....	77
4.3.4.5. Αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας (Operating Expense Ratios).....	81
4.4. Σύγκριση των Δήμων Κερκυραίων και Μελιτειών για τη χρήση 2003	83
4.4.1. Συγκριτική ανάλυση μεγέθους της έκτασης και του πληθυσμού.....	83
4.4.2. Συγκριτική ανάλυση των κοινών μεγεθών των ισολογισμών των δυο δήμων.....	83
4.4.3. Σύγκριση των αριθμοδεικτών των δύο δήμων.....	87
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	92
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	96

Την εργασία αυτή αφιερώνω στους γονείς μου Χρύσανθος και Αγγελική,

στην αδελφή μου Ελένη

και στον αδελφό μου Δημήτρη

Εισαγωγή

Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο κρίθηκε επιτακτική, η ανάγκη ανασυγκρότησης των διαφόρων κρατών, καθώς και η ανόρθωση των οικονομιών τους σε βαθμιαία κλίμακα. Λαμβάνοντας υπόψιν τις επικρατούσες συνθήκες και τις αντιλήψεις που κυριαρχούσαν, η ανασυγκρότηση αυτή θα έπρεπε να επιτευχθεί πρωτίστως, σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης και στη συνέχεια σε επίπεδο αυτόνομων υπομονάδων διοίκησης. Οι προσπάθειες για ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και εγκαθίδρυσης των θεσμών, είχε σαν αποτέλεσμα, τη δημιουργία ενός μοντέλου ανάπτυξης, που αντανάκλασε μορφές διοικητικής συγκρότησης θεσμών και δομών, εξαιρετικά συγκεντρωτικών, καθώς και μια κοινωνική συνείδηση αντίστοιχα διαμορφωμένη. Η εκχώρηση εξουσιών σε αυτόνομες υπομονάδες διοίκησης παραμερίστηκε, με συνέπεια τη συσσώρευση των διαφόρων λειτουργιών και την άσκηση των καίριων για την ανάπτυξη του κράτους εξουσιών, υπό το πρίσμα της Κεντρικής Διοίκησης.

Η εφαρμογή αυτού του προτύπου ανάπτυξης είχε από τη μία πλευρά θετικές επιδράσεις, καθώς πέτυχε την αύξηση του Εθνικού Εισοδήματος με αλματώδης ρυθμούς, τη θέσπιση των θεσμών, την εδραίωση του κράτους-πρόνοιας, δικαιοσύνης κτλ. Από την άλλη πλευρά, ο συγκεντρωτικός του χαρακτήρας, είχε ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση μιας σειράς εκρηκτικών προβλημάτων, όπως την όξυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, τις μαζικές μετακινήσεις πληθυσμού, το γιγαντισμό των πόλεων, την αλλοτρίωση των πολιτών, την απαξίωση της ελληνικής υπαίθρου κλπ. Παρατηρείται λοιπόν, πως το αρχικό μοντέλο ανάπτυξης, είχε αρχίσει να χάνει την αίγλη του και τη δυναμική του.

Κρίθηκε λοιπόν, επιτακτική η ανάγκη να υιοθετηθεί ένα διαφορετικό πρότυπο ανάπτυξης, περισσότερο ανθρωποκεντρικό, που να στηρίζει τα επιμέρους προβλήματα, της σύγχρονης πλέον ελληνικής κοινωνίας. Το νέο αυτό μοντέλο έπρεπε επίσης, να υποστηρίξει της διαδικασίες της αποκέντρωσης και πολυδιάσπασης της εξουσίας. Προς αυτή τη κατεύθυνση, έχουμε για πρώτη φορά, τις προσπάθειες από την Κεντρική Διοίκηση, για την αναβίωση και ενίσχυση του θεσμού, της απαξιωμένης έως τότε, Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στην εργασία που ακολουθεί θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο μέσα από την παρουσίαση του θεσμικού και νομικού πλαισίου λειτουργίας του, όσο και μέσα από τις προσπάθειες που έχουν κατά καιρό εφαρμοστεί, για την αναβάθμιση του ίδιου του θεσμού. Στη συνέχεια, θα εισχωρήσουμε σε συγκριτική μελέτη περιπτώσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2 Δήμων του Νομού Κέρκυρας), καθώς και σε χρηματοοικονομική ανάλυση των οικονομικών τους καταστάσεων, με τη χρήση διάφορων σημαντικών εργαλείων της χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Στο σημείο αυτό να αναφέρουμε, πως η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων συνίσταται στην εφαρμογή αναλυτικών μεθόδων επεξεργασίας των διαφόρων αριθμητικών στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οικονομικών μονάδων (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) και αποβλέπει στην εξαγωγή χρήσιμων πληροφοριών, βασικών για τη λήψη αποφάσεων από τις ενδιαφερόμενες ομάδες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1.1. ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ελληνική επικράτεια (εκτός Αγίου Όρους) είναι χωρισμένη σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ). Οι ΟΤΑ έχουν ως σκοπό να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις ώστε να συμμετέχουν ενεργά οι πολίτες στα κοινά και να ενισχύσουν το αίσθημα ευθύνης και υποχρεώσεων του πολίτη απέναντι στην κοινωνία. Δεδομένου ότι με τη δημιουργία καλύτερης τοπικής κοινωνίας δημιουργείται και ένα καλύτερο κράτος, το Σύνταγμα με το **άρθρο 102** θεμελιώνει το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και τον χωρίζει σε Α΄ και Β΄ βαθμό Αυτοδιοίκησης.

1.1.1. Α΄ βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι ΟΤΑ αποτελούνται από Δήμους και Κοινότητες. Σήμερα υπάρχουν 914 Δήμοι και 120 Κοινότητες. Επικεφαλής των Δήμων είναι οι Δήμαρχοι, οι Κοινοτάρχες και τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια αντίστοιχα.

Οι ΟΤΑ αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ και τυγχάνουν διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας. Η αυτοτέλεια αυτή εξασφαλίζεται μέσα απ τη μέριμνα του κράτους, το οποίο παρέχει τις αναγκαίες ρυθμίσεις, ώστε οι ΟΤΑ να λαμβάνουν τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για την προώθηση του σκοπού τους. Παράλληλα, το κράτος ασκεί διοικητική εποπτεία στους ΟΤΑ, η οποία περιορίζεται μόνο σε έλεγχο νομιμότητας των διαφόρων πράξεων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τα όργανα των ΟΤΑ εκλέγονται απευθείας από το λαό κάθε 4 χρόνια με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία. Η αμεσότητα της εκλογής των οργάνων αποτελεί έκφραση λαϊκής κυριαρχίας. Και είναι μονομελή: ο Δήμαρχος ή ο αντιδήμαρχος για τους δήμους, ο Πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος για τις κοινότητες και συλλογικά: το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημαρχιακή Επιτροπή και της δε κοινότητας, το Κοινοτικό Συμβούλιο. Ο Δήμαρχος και ο Πρόεδρος εκτελούν τις αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, προϊστανται των υπηρεσιών του δήμου ή της κοινότητας και τους εκπροσωπούν.

Με το νέο Κοινοτικό Κώδικα (ν. 3463/2006) εισάγονται σημαντικοί καινοτόμοι θεσμοί. Πιο συγκεκριμένα:

α)Καθιερώνεται ο θεσμός του τοπικού δημοψηφίσματος. Ο θεσμός αυτός διεξάγεται είτε με απόφαση του δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου, είτε με λαϊκή πρωτοβουλία, στις περιπτώσεις που ρητά ορίζονται στον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

β)Εισάγεται σύστημα θεσμών συμμετοχής των πολιτών, στη διαμόρφωση των αποφάσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

γ)Καθιερώνονται η Χάρτα Δικαιωμάτων του Δημότη και η κατάρτιση Οδηγού του Δημότη.

1.1.2. Β βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης

Με το Ν. 2218/1994 και 2240/1994 οι νομοί, αποτέλεσαν το Β΄ βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα όργανά τους και το νομαρχιακό συμβούλιο είναι αιρετά και αποτελούν όργανα τοπικής αυτοδιοίκησης.(Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ΠΔ 30/96 ΦΕΚ Α΄ 21). Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση διακρίνεται στις απλές διοικητικές περιφέρειες (Νομός), και στις διευρυμένες (διοικητική περιφέρεια περισσότερων νομών). Συνολικά υπάρχουν 50 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις εκ των οποίων, οι α)Αθηνών-Πειραιώς, β)Ροδόπης-Έβρου, γ) Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης, εντάσσονται στις διευρυμένες.

Όργανα των Ν.Α αποτελούν: α)το Νομαρχιακό Συμβούλιο, β) οι Νομαρχιακές Επιτροπές και γ) ο Νομάρχης. Ο Νομάρχης και τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου εκλέγονται με άμεση και μυστική ψηφοφορία και η θητεία τους είναι τετραετής. Ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των Νομαρχιακών συμβουλίων και των Νομαρχιακών Επιτροπών γίνεται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Οι αρμοδιότητες των Ν.Α περιπλέκονται λίγο, καθώς αυτές βρίσκονται στο ενδιάμεσο μεταξύ κρατικής διοίκησης και αρμοδιοτήτων των Δήμων και Κοινοτήτων. Η χρηματοδότησή τους εξασφαλίζεται από πόρους ιδίων εσόδων (φόροι, τέλη, δικαιώματα κλπ) και από κρατικές επιχορηγήσεις.

1.2. ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αν συνοψίσουμε τις οικονομικές λειτουργίες του σύγχρονου παρεμβατικού κράτους, καταλήγουμε με μια πρώτη ανάλυση, πως αυτές συνοψίζονται στην

επίτευξη της δίκαιης διανομής του εισοδήματος στους πολίτες, στη σταθερότητα της οικονομίας και στην κατανομή των μέσων παραγωγής. Το πρόβλημα που προκύπτει είναι σε τι επίπεδο διοίκησης, θα πρέπει οι λειτουργίες αυτές να ασκούνται. Εάν δηλαδή οι λειτουργίες αυτές θα ανήκουν κατ' εξοχήν στις αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης ή της τοπικής ή ακόμη σε συνδυασμό και των δύο. Για το λόγο αυτό θα αναλύσουμε την κάθε μία λειτουργία ξεχωριστά.

1.2.1. Η Λειτουργία της διανομής

Έστω ότι οι ΟΤΑ επιχειρήσουν την αναδιανομή του εισοδήματος από τα πλούσια οικονομικά στρώματα στα φτωχότερα, μέσω επιβολής υψηλής φορολογίας στους πλούσιους και παροχής εισοδηματικών ενισχύσεων στους φτωχούς. Σε αυτή την περίπτωση, θα έχουμε μετακίνηση των πλούσιων που κατοικούν σε αυτή την περιοχή, σε άλλον ΟΤΑ, και παράλληλα, οι φτωχοί άλλων περιοχών θα ωφεληθούν να μετακινηθούν στον ΟΤΑ, με την έντονα προοδευτική φορολογία. Κατά συνέπεια, η μετακίνηση αυτή των πολιτών θα προκαλέσει μείωση του εισοδήματος και της φορολογικής βάσης στη συγκεκριμένη περιοχή με αποτέλεσμα, την μη τήρηση του αρχικού προγράμματος. Υπογραμμίζεται επίσης, ότι η αναδιανομή του εισοδήματος βασίζεται σε κάποια έννοια ισότητας, που πρέπει να ισχύει για όλη τη χώρα. Από το παράδειγμα αυτό προκύπτει, ότι η λειτουργία της διανομής του εισοδήματος θα πρέπει να ασκείται εξ ολοκλήρου απ την Κεντρική διοίκηση.

1.2.2. Η Λειτουργία της σταθεροποίησης

Η λειτουργία αυτή έχει κυρίως να κάνει με την δυνατότητα άσκησης αποτελεσματικής νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής. Όσον αφορά το σκέλος της νομισματικής πολιτικής, αυτό καθίσταται ανέφικτο να ασκηθεί σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, γιατί αλλιώς θα έπρεπε οι ΟΤΑ να έχουν τη δυνατότητα να τυπώνουν χρήμα. Στην περίπτωση που οι ΟΤΑ είχαν τη δυνατότητα να τυπώνουν χρήμα, τότε θα προτιμούσαν να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες από άλλες κοινότητες με νέο χρήμα, παρά να επιβαρύνουν τους δημότες τους με τοπικούς φόρους και τέλη. Κατά συνέπεια, θα υπήρχε ουσιαστική μείωση ή ακόμη και κατάργηση της φορολογίας, καθώς και παράλληλη εκτίναξη του πληθωρισμού. Βλέπουμε λοιπόν, πως η άσκηση νομισματικής πολιτικής μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης. Σε επίπεδο δημοσιονομικής πολιτικής, οι τοπικές οικονομίες είναι πολύ μικρές για να μπορέσουν να διαχειριστούν ένα τόσο

ισχυρό εργαλείο. Δεδομένου ότι, η δημοσιονομική πολιτική ασκείται κυρίως με την αύξηση των δαπανών ή και τη μείωση της φορολογίας όταν απαιτείται τόνωση της συνολικής ζήτησης ή και αντίστροφα, όταν επιδιώκεται μείωση της, οποιαδήποτε μεταβολή στο επίπεδο των δαπανών, δε θα επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις στο εισόδημα και στο μέγεθος της παραγωγής. Και αυτό γιατί οι δαπάνες αυτές αφορούν κατά κύριο λόγο προϊόντα που έχουν εισαχθεί από άλλες περιοχές, καθώς οι τοπικές κοινωνίες είναι πολύ μικρές για να καταναλώνουν μόνο ότι παράγουν. Ακόμη όμως και αν επιχειρηθεί μείωση της φορολογίας, σημαντικό μέρος από την αύξηση του εισοδήματος θα διοχετευτεί στα εισαγόμενα.

Την ίδια περίπου τύχη με τη νομισματική και δημοσιονομική πολιτική θα έχουν και τα άλλα μέσα σταθεροποιητικής πολιτικής που έχει στη διάθεσή της η κεντρική διοίκηση, αν τα μέσα αυτά χρησιμοποιηθούν από τους ΟΤΑ. Προκύπτει λοιπόν, ότι σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορεί να ασκηθεί νομισματική και δημοσιονομική πολιτική, καθώς αυτό θα οδηγήσει σε οικονομική σύγχυση και ίσως σε κατάρρευση των τοπικών οικονομιών.

1.2.3. Η λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής

Για πολλά αγαθά και υπηρεσίες, η παροχή τους από την κεντρική διοίκηση είναι πολύ περισσότερο ικανοποιητική, από το αν γίνονται από τη Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ένας σημαντικός λόγος είναι ότι το όφελος από την παροχή αγαθών και υπηρεσιών, διαχέεται και σε κατοίκους εκτός της περιοχής στην οποία τα αγαθά αυτά και οι υπηρεσίες παρέχονται, με συνέπεια η Κεντρική Διοίκηση συγκρινόμενη με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, να έχει πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες παρέμβασης. Όμως, σημαντικό στοιχείο της ανάλυσης αποτελεί η χωρική διάσταση του οφέλους που προσφέρει η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Γιατί εκτός από τα αγαθά, το όφελος των οποίων διαχέεται σε όλη τη χώρα και τα οποία κατά συνέπεια είναι προτιμότερο να τα παρέχει η Κεντρική Διοίκηση, υπάρχουν και αγαθά, το όφελος των οποίων, δεν εκτείνεται πέρα από τα όρια μιας κοινότητας. Ορισμένοι κάτοικοι άλλων περιοχών είναι επίσης πιθανό να ωφεληθούν από την παροχή των αγαθών αυτών, αλλά το συνολικό όφελος θα είναι πολύ μικρό σε σχέση με το όφελος των κατοίκων της συγκεκριμένης κοινότητας. Η παροχή των αγαθών αυτών όχι μόνο δεν πρέπει να αποκλειστεί από την τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά αντίθετα, παρουσιάζει αναμφισβήτητα πλεονεκτήματα.

Από τα παραπάνω προκύπτει, ότι η Τοπική αυτοδιοίκηση είναι δυνατό να αναμιχθεί με επιτυχία στη λειτουργία της κατανομής των μέσων παραγωγής εφόσον

διαρθρωθεί σωστά το φορολογικό της σύστημα και σχεδιαστεί ένα σύστημα επιχορηγήσεων τέτοιο, που να κάνει τους ΟΤΑ να αγνοήσουν το κόστος που συνεπάγεται η παροχή οφέλους στους κατοίκους άλλων περιοχών. Η λειτουργία άλλωστε, της κατανομής των μέσων παραγωγής έχει άμεση σχέση με το θέμα του μεγέθους των ΟΤΑ.

1.3. ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Για να μπορέσουν οι ΟΤΑ να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, θα πρέπει σίγουρα να έχουν πρόσβαση σε επαρκή χρηματοδότηση. Οι βασικές πηγές χρηματοδότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι οι φόροι, τα τέλη, τα έσοδα από την εκμετάλλευση της περιουσίας τους, οι κρατικές επιχορηγήσεις, ο δανεισμός, καθώς και τα έσοδα από την επιβολή προστίμων. Οι σημαντικότεροι από αυτούς τους πόρους είναι οι εξής:

Α)Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ)

Η χρηματοδότηση των ΟΤΑ από τους ΚΑΠ προέρχεται από τα εξής έσοδα:

- 3% των φόρων μεταβίβασης ακινήτων
- 50% των τελών κυκλοφορίας αυτοκινήτων
- 20% των καθαρών εσόδων φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.
- 20% του φόρου που εισπράττεται από τους τόκους καταθέσεων

Β) Ίδια Έσοδα

Τα έσοδα αυτά προέρχονται κυρίως, από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ (εκποίηση, μίσθωση, παροχή δικαιωμάτων κλπ). Εκτιμάται ότι, τα έσοδα αυτά αντιπροσωπεύουν το 35% των συνολικών εσόδων των δήμων. Μεγάλο μέρος επίσης, των ιδίων εσόδων των ΟΤΑ αντλούνται από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Γ) Επιχορηγήσεις

Σημαντικοί πόροι για τους ΟΤΑ εξασφαλίζονται επίσης, από τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό και οι οποίοι εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Πέραν από τις κρατικές

επιχορηγήσεις, παρέχονται πόροι για την αναβάθμιση της περιφέρειας, από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δ) Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ)

Από τις διατάξεις του ν.2539/97 προβλέπεται η κατάρτιση ειδικού προγράμματος τοπικής αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ), με σκοπό την ολοκλήρωση των υποδομών και την υποστήριξη της οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ, καθώς και την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης. Η καθιέρωση του ΕΠΤΑ αποτελεί μεγάλη τομή στις χρηματοδοτήσεις των έργων και δραστηριοτήτων, όλων των δήμων της χώρας.

Ε) Δανεισμός

Ο δημόσιος δανεισμός μπορεί μεν να αποτελεί ουσιαστικά αναβολή της κατανομής του κόστους για αργότερα όταν θα επιβληθούν νέοι φόροι με τους οποίους θα πληρωθούν οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις, είναι όμως οικονομικά σκόπιμο και κοινωνικά δίκαιο, η επιβάρυνση των πολιτών από το κόστος των δημόσιων δαπανών, να κατανέμεται χρονικά ανάλογα με το όφελος που αποκτούν. Βέβαια, είναι προτιμότερο οι τρέχουσες δαπάνες να χρηματοδοτούνται με φορολογικά έσοδα και οι δημόσιες επενδύσεις με δανεισμό.

1.4. ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

Οι εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών στα δημόσια οικονομικά, έχουν καταστήσει επιτακτική την ανάγκη για καλύτερη καταγραφή, παρακολούθηση και έλεγχο των οικονομικών των δημόσιων φορέων. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική δημόσια διοίκηση προωθεί καινοτομίες στο δημόσιο λογιστικό σύστημα, και στο λογιστικό σύστημα των Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο παραδοσιακά ήταν το απλογραφικό ταμειακής βάσης.

1.4.1. Μετάβαση από το απλογραφικό λογιστικό σύστημα, στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων

Η αλλαγή από την ταμειακή βάση του λογιστικού συστήματος ή τη λογιστική του προϋπολογισμού, δηλαδή το απλογραφικό λογιστικό σύστημα, στη λογιστική βάση

των δεδουλευμένων, είναι μέρος μιας ευρύτερης διαδικασίας μεταρρυθμίσεων στο δημόσιο τομέα, σε πολλές χώρες. Η αξία της βρίσκεται στην ουσιαστική της συνεισφορά στη λήψη αποφάσεων και τη μεγαλύτερη δυνατότητα που παρέχει στους χρήστες, για την κατανόηση των οικονομικών πληροφοριών. Βέβαια, η αλλαγή λογιστικής βάσης δεν είναι ο αντικειμενικός στόχος, αλλά σε όλες τις χώρες αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στη διαδικασία μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα.

Η νέα δημόσια διοίκηση στηρίζεται στους κανόνες του λογιστικού συστήματος του ιδιωτικού τομέα, ειδικά εξαιτίας της χρησιμοποίησης λογιστικών προγραμμάτων στη βάση των δεδουλευμένων, ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και των καταστάσεων του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης, που αποτελούν και τον πυρήνα του λογιστικού συστήματος του ιδιωτικού τομέα. Στα πλαίσια του ορισμού της νέας δημόσιας διοίκησης, η λογιστική κατέχει εξέχουσα θέση.

Σε αυτό το περιβάλλον, η λογιστική αναδεικνύεται σε βασικό στοιχείο της νέας αντίληψης περί λογοδοσίας και αντανακλά την εμπιστοσύνη στην αγορά και στις μεθόδους των επιχειρήσεων. Ο έλεγχος είναι επίσης, μέρος των διαδικασιών και των εργαλείων που εφαρμόζει η δημόσια διοίκηση και συνεπάγεται την ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος και τη χρησιμοποίηση του για την καταγραφή και παρακολούθηση των διοικητικών διαδικασιών, τις οποίες βοηθά με τη διαθεσιμότητα, την ενοποίηση και την εκτίμηση των πληροφοριών. Στο σύστημα ελέγχου, η καταγραφή, η τεκμηρίωση και η ανάλυση του κόστους και των επιδόσεων έχουν καθοριστικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων, γεγονός που αναδεικνύει τη διοικητική λογιστική για χρήση στο εσωτερικού ενός οργανισμού, σε σημαντικό εργαλείο διοίκησης.

Κατά τη διάρκεια του 1990, πολλές χώρες ξεκίνησαν μεταρρυθμίσεις στα λογιστικά συστήματα των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες συνεχίζονται ακόμη και σήμερα και οι οποίες εντάσσονται στη γενικότερη διαδικασία της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης. Αποδίδουν ιδιαίτερη έμφαση στον έλεγχο των τοπικών δημόσιων δαπανών και περιλαμβάνουν:

- i. Την επανεκτίμηση του ρόλου του συστήματος λογιστικής πληροφόρησης, το οποίο μπορεί να βοηθήσει τόσο εσωτερικά, τις διαδικασίες management, όσο και εξωτερικά, ως ένας τρόπος βελτίωσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας.
- ii. Την τάση καθιέρωσης της λογιστικής βάσης των δεδουλευμένων, αν και σε πολλές χώρες εμφανίζεται η προσαρμοσμένη βάση των δεδουλευμένων.
- iii. Την αυξανόμενη τάση προς την επιχειρηματική λογιστική, η οποία λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για τις μεταρρυθμίσεις.

- iv. Την αναβάθμιση της σημασίας της χρηματοοικονομικής λογιστικής και των οικονομικών καταστάσεων, κάνοντας βήματα πέρα από το συνηθισμένο έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού.
- v. Τη σοβαρή προσπάθεια εισαγωγής και άλλων τύπων πληροφόρησης (δείκτες μέτρησης), με τους οποίους θα μπορεί να εκτιμηθεί καλύτερα η οικονομική διαδικασία παροχής τοπικών δημόσιων υπηρεσιών και τοπικών δημόσιων αγαθών.

1.4.2. Τι ισχύει με το Π.Δ. 315/30-12-99

Το σύστημα διπλογραφικής λογιστικής δεδουλευμένων, που λειτουργεί με διαφορετικό τρόπο από ότι το απλογραφικό και τέθηκε σε ισχύ με το Π.Δ. 315/30-12-99 (ΦΕΚ-302 Α'): "Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (ΟΤΑ Α' βαθμού)", επέτρεψε στην ελληνική ΤΑ να κινηθεί προς ένα περισσότερο πληροφοριακό σύστημα λογιστικής.

Το σχέδιο λογαριασμών του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων χωρίζεται σε τρία μέρη, καθένα από τα οποία αποτελεί ιδιαίτερο και ανεξάρτητο λογιστικό κύκλωμα. Στην Γενική Λογιστική, που παρακολουθεί τις προς τα έξω συναλλαγές του ΟΤΑ, στη Λογιστική του Προϋπολογισμού με τους λογαριασμούς τάξεως, που παρακολουθούν την υλοποίηση του και στην Αναλυτική Λογιστική, που αποτελεί τη λογιστική παρακολούθηση του κόστους. Οι λογαριασμοί του καθενός από τα μέρη αυτά συνδέονται και συλλειτουργούν μεταξύ τους χωρίς να επηρεάζουν λογιστικά τους λογαριασμούς των άλλων δύο μερών. Συγχωνεύονται και λειτουργούν σε ένα σύγχρονο ενιαίο σύστημα, το οποίο μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό εργαλείο των ΟΤΑ για διοίκηση, έλεγχο, ανάλυση και διαφάνεια. Η λειτουργία των δύο νέων λογιστικών κυκλωμάτων επηρεάζει και το μοναδικό προηγούμενο λογιστικό κύκλωμα του προϋπολογισμού, το οποίο ενωμένο στο ίδιο λογιστικό πλαίσιο με τα άλλα επιτελεί καλύτερα το ρόλο του. Το νέο σχέδιο λογαριασμών παρέχει πληροφόρηση για τους απαιτούμενους πόρους και τις πηγές τους, όχι μόνο για τη ροή χρήματος (εισπράξεις - πληρωμές), ρυθμίζει τη λειτουργία των υπηρεσιών και την κατανομή των κονδυλίων. Έτσι, επιτυγχάνεται πληροφόρηση για τον προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης του οργανισμού και για το πώς η χρήση των διαφόρων πόρων οδηγεί σε συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Ο νόμος ήταν θεμελιώδης για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου λογιστικού συστήματος, εισάγοντας τη διπλογραφική μέθοδο σε μονάδες της ΤΑ και

καθιερώνοντας ομοιόμορφα πρότυπα λογιστικής, δημοσίευση ισολογισμών και αποτελεσμάτων χρήσης για τους Δήμους που πληρούν ορισμένα πληθυσμιακά κριτήρια, γεγονός που παρέχει τη δυνατότητα κατάλληλης πληροφόρησης για τη μέτρηση των επιδόσεων και τη σύγκρισή τους.

1.5. ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Το κατάλληλο μέγεθος που πρέπει να έχει μια κατώτερη βαθμίδα διοίκησης, όπως είναι οι ΟΤΑ, για να μπορέσει να ανταπεξέλθει στους στόχους της, δηλαδή την ποιοτική παροχή αγαθών και υπηρεσιών, εξαρτάται από πολλούς και πολύπλοκους παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί χωρίζονται σε πρωτογενείς και δευτερογενείς.

1.5.1 Πρωτογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους των ΟΤΑ

Ο καθορισμός του μεγέθους των ΟΤΑ θα πρέπει να γίνεται με βάση την έκτασή και τον πληθυσμό τους σε συνδυασμό με τις αρμοδιότητες τους. Προς τον άξονα αυτό, θα πρέπει να γίνει και σαφής διαχωρισμός, για το ποιες υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται από την Κεντρική Διοίκηση και ποιες σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Πολλοί υποστηρίζουν ότι, οι μεγάλοι ΟΤΑ έχουν σημαντικά οικονομικά πλεονεκτήματα, ενώ άλλοι προτιμούν το μικρό μέγεθος, κυρίως για λόγους πολιτικούς, αλλά και συναισθηματικούς.

1.5.2. Δευτερογενείς παράγοντες προσδιορισμού του μεγέθους των ΟΤΑ

Το μέγεθος των ΟΤΑ καθορίζεται πολλές φορές και από τους εξής σημαντικούς λόγους:

- Ιστορικοί
- Γεωφυσικοί
- Μορφολογία εδάφους(βουνά, ποτάμια, λίμνες κλπ)
- Εθνικιστικοί
- Θρησκευτικοί
- Πολιτιστικοί
- Βαθμός πυκνοκατοίκησης

1.5.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του μικρού μεγέθους

Τα σημαντικότερα επιχειρήματα αυτών που τάσσονται υπέρ των μεγάλων μονάδων είναι τα εξής:

1. Οι σημαντικές οικονομίες κλίμακας που υπάρχουν στην παροχή πολλών αγαθών και υπηρεσιών, κάνουν τις μεγάλες μονάδες πολύ πιο αποτελεσματικές.
2. Οι ΟΤΑ που έχουν μεγάλο μέγεθος μπορούν και προσελκύουν υψηλής ποιοτικής στάθμης εκλεγμένους αντιπροσώπους και εξειδικευμένο προσωπικό.
3. Το κόστος διοίκησης είναι πολύ χαμηλότερο, αν υπάρχουν λιγότεροι αλλά μεγαλύτεροι σε μέγεθος ΟΤΑ, απ' ό,τι αν υπάρχουν πολλοί ΟΤΑ μικρού σχετικά μεγέθους.
4. Όσοι περισσότεροι είναι οι ΟΤΑ, τόσο περισσότερες είναι οι εξωτερικές επιδράσεις που προκαλούν σε άλλους ΟΤΑ οι δραστηριότητές τους, με αποτέλεσμα τόσο περισσότερες να είναι και οι τριβές που δημιουργούνται μεταξύ τους.
5. Όσο μεγαλύτερο είναι το μέγεθος των ΟΤΑ, τόσο μεγαλύτερη είναι η δυνατότητα άσκησης εντός ορίων τους, αναδιανεμητικής πολιτικής.

Τα επιχειρήματα εκείνων που τάσσονται υπέρ του μικρού μεγέθους είναι τα εξής:

1. Όσο μικρότερο είναι το μέγεθος των ΟΤΑ, τόσο περισσότερο σύμφωνες είναι οι δραστηριότητές τους, με τις επιθυμίες των κατοίκων.
2. Με δεδομένο το μέγεθος του πληθυσμού μιας χώρας, όσο μικρότεροι είναι οι ΟΤΑ τόσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός τους, που σημαίνει ότι τόσο μεγαλύτερος είναι ο ανταγωνισμός μεταξύ τους, στην ανάληψη πρωτοποριακών δραστηριοτήτων και στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών. Συνεπώς τόσο μεγαλύτερες είναι και οι επιλογές των δημοτών.
3. Είναι πολύ πιο εύκολο στους κατοίκους των μικρών ΟΤΑ να αντιληφθούν τα προβλήματα της περιοχής και τις δυνατότητες αντιμετώπισής τους, απ' ό,τι στους μεγάλους ΟΤΑ.
4. Όσο μικρότερος είναι ένας ΟΤΑ, τόσο πιο στενή είναι η σχέση ανάμεσα στις αποφάσεις για δαπάνες και στα έσοδα που απαιτούνται για την ικανοποίηση των αναγκών, κάτι που οδηγεί σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

5. Όσοι περισσότεροι είναι οι ΟΤΑ, τόσοι περισσότεροι είναι και οι εκλεγόμενοι από τους κατοίκους αντιπρόσωποι. Τα άτομα αυτά με την εκλογή τους, θα αποκτήσουν εμπειρία στη δημόσια διοίκηση και κατ' αυτόν τον τρόπο, η Αυτοδιοίκηση θα αποτελέσει ένα φυτώριο στελεχών για την Κεντρική Διοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ « ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ Ι ΚΑΙ ΙΙ»

2.1. Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ Ι

Το πρόγραμμα «Ι Καποδίστριας» ν.2539/97 αποτέλεσε τη μεγαλύτερη τομή, σε επίπεδο διοικητικών και αναπτυξιακών μεταρρυθμίσεων που έγινε ποτέ στη χώρα. Το πρόγραμμα εκπόνησε και εφάρμοσε ο Αλέκος Παπαδόπουλος ως υπουργός Εσωτερικών και εγκρίθηκε στην συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου την Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου 1997.

2.1.1. Τι ίσχυε πριν το ν.2539/97

Το Βουλευτικό Διάταγμα της 27^{ης} Δεκεμβρίου του 1834 κατέτασσε τους δήμους σε τρεις τάξεις, ανάλογα με τον πληθυσμό. Σε κάθε τάξη αντιστοιχούσε διαφορετικός αριθμός διοικητικών παρέδρων και υπήρξε διαφορά στον τρόπο διορισμού του Δημάρχου. Στη συνέχεια έχουμε τη θέσπιση του ν. ΔΝΖ/1912, ο οποίος θεμελιώνει το οργανωτικό σχήμα των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ στη βάση της διάκρισης μεταξύ αγροτικών και αστικών οικισμών. Ο ν ΔΝΖ/1912 αγνοούσε τις πληθυσμιακές και χωροταξικές παραμέτρους των αστικών οικιστικών ενοτήτων, οι οποίες στη συνέχεια προσέλαβαν αντίστοιχη διοικητική μορφή ως δήμοι. Στη συνέχεια, παρατηρείται η θεσμοθέτηση δήμων που έχουν ενιαίο θεσμικό πλαίσιο, παρά τις κρίσιμες πληθυσμιακές και χωροταξικές διαφορές. Πριν από την εφαρμογή του σχεδίου, η κατάσταση χαρακτηριζόταν από την πολυδιάσπαση της Πρωτοβάθμιας Τ.Α σε 5.318 κοινότητες και περίπου 200 μικρούς Δήμους. Η πολυδιάσπαση αυτή οδήγησε τους ΟΤΑ σε αδυναμία να ανταποκριθούν στον πολιτιστικό, διοικητικό και αναπτυξιακό

τους ρόλο και στην κάθε άλλο, παρά μη αποδοτική αξιοποίηση οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. Οι κοινότητες, ιδίως οι ορεινές μετά τον πόλεμο είχαν παρακμάσει, καθώς ο πληθυσμός τις εγκατέλειπε και μαζί μ' αυτές και τις παραδοσιακές εργασίες και επαγγέλματα, αναζητώντας στα μεγάλα αναπτυσσόμενα πλέον αστικά κέντρα, νέες εργασίες και νέους τρόπους ζωής. Ο μικρός πληθυσμός που έμεινε πίσω, με την ασήμαντη πλέον παραγωγική δραστηριότητα κατέστησε ασύμφορες τις επενδύσεις σε δημόσια έργα, δρόμους σχολεία, νοσοκομεία κλπ.

2.1.2. Τι επιχειρείται με το ν.2539/97

Το πρόγραμμα «Ι Καποδίστριας» αποτελεί μια ολοκληρωμένη πρόταση του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης που σκοπό έχει την ανακυττάρωση του πρώτου βαθμού αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα απέβλεπε στη συνένωση των μικρών μονάδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κυρίως των κοινοτήτων, σε μεγαλύτερους δήμους. Παράλληλα, προσπαθούσε με τη συνένωση να θεραπεύσει μεγάλες αδυναμίες και ανάγκες που ανέκυψαν από τις μετακινήσεις του πληθυσμού μετά τον πόλεμο.

2.1.3. Πολιτικό πλαίσιο

Πολιτικό πλαίσιο αποτελούν οι προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης και οι αντίστοιχες δηλώσεις του πρωθυπουργού, περί της υποχρεωτικής συνένωσης των μικρών ΟΤΑ. Το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης προετοίμασε μια ολοκληρωμένη και πλήρη πρόταση για το πρόγραμμα συνένωσης των ΟΤΑ της χώρας μας, το οποίο εκφράζει το γενικό πολιτικό πλαίσιο ανασυγκρότησης του πρώτου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2.1.4. Θεσμικό πλαίσιο

Προκειμένου να υπάρξει ορθολογικότερη οργάνωση, αλλά και να προσαρμοστεί το θεσμικό πλαίσιο στη σύγχρονη πραγματικότητα και τις διοικητικές και αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, προτείνεται η εξειδίκευση των επιμέρους τύπων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Ασφαλώς, ως προς το βασικό ονομαστικό προσδιορισμό, για ιστορικούς αλλά και δεοντολογικούς λόγους προτείνεται η χρήση του όρου: δήμος. Οι δήμοι όμως πρέπει να διακρίνονται σε ειδικούς τύπους και στον καθένα θα αναλογούν ιδιαιτερότητες τόσο ως προς το διοικητικό σύστημα, αλλά και

ως προς τις αρμοδιότητες. Επίσης, είναι χρήσιμο να επισημανθεί ότι οι επιθετικοί προσδιορισμοί των τύπων των δήμων δεν πρέπει να αποτυπωθούν και στο νομικό πλαίσιο. Άλλωστε η διάκρισή τους έχει μόνο λειτουργικό χαρακτήρα και δεν αποτελεί αξιολογή ή οργανωτική διάκριση ΟΤΑ.

Δήμος – Ενότητα Χωριών

Βασικό χαρακτηριστικό είναι η ενότητα αγροτικών οικισμών, η οποία και θα αποτελεί το κατεξοχήν «προϊόν» των συνενώσεων. Κύριο γνώρισμα, η αναπτυξιακή λειτουργία της δημοτικής αρχής και η δημοτική αποκέντρωση στη βάση των πρώην Κοινοτήτων με τα Τοπικά συμβούλια, ακόμη και στην έδρα του νέου ΟΤΑ. Εκλογικό σύστημα που επιτρέπει την εκπροσώπηση όλων, στο μέτρο του δυνατού, των πρώην κοινοτήτων στο Δημοτικό Συμβούλιο. Ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με τις αρμοδιότητες μπορούν να αναφέρονται στις ορεινές ή παραμεθόριες περιοχές.

Δήμος – Ημιαστικός Οικισμός

Βασικό χαρακτηριστικό συνιστά η ύπαρξη ενός ημιαστικού οικισμού με πληθυσμό άνω των 2.500 ή 5.000 κατοίκων. Μ' αυτόν συνενώνονται οι όμοροι ΟΤΑ, εφόσον βρίσκονται στην άμεση επιρροή του, καθώς και τα Τοπικά Συμβούλια στις μικρότερες κοινότητες. Προβλέπεται ακόμη, σύστημα εκπροσώπησης των μικρότερων κοινοτήτων στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Αστικός Δήμος

Ο κλασικός τύπος του σύγχρονου αστικού δήμου. Προσαρτώνται όμορες κοινότητες δορυφόροι. Τοπικά Συμβούλια στις προσαρτώμενες κοινότητες.

Δήμος – Νησί

Εκτός από τα μεγάλα νησιά που αποτελούν, σε αρκετές περιπτώσεις, νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ή εκείνα που έχουν μεγάλη έκταση και πληθυσμό, όλοι οι ΟΤΑ των υπολοίπων μικρών νησιών επιδιώκεται η Συνένωση τους, έτσι ώστε κάθε νησί, να οργανώνεται ως δήμος. Ως προς το διοικητικό σύστημα ισχύουν κατεξοχήν τα αναφερόμενα στους αντίστοιχους τύπους που περιγράφονται παραπάνω.

Δήμος – Πολεοδομικό Συγκρότημα

Πρόκειται για τους μεγάλους δήμους (εκτός των δύο μητροπολιτικών κέντρων) που αποτελούν ήδη μικρές μητροπολιτικές περιοχές. Σ' αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να εξετασθεί μετά την ολοκλήρωση της ανασυγκρότησης και την ανάδειξη των νέων δημοτικών αρχών, η συγκρότηση θεσμών συνεργασίας για τη διαχείριση ευρύτερων λειτουργιών της περιοχής.

Δήμοι – Τμήματα μητροπολιτικών περιοχών

Πρόκειται για τους ΟΤΑ της μητροπολιτικής περιοχής Αττικής και Θεσσαλονίκης που ο ρόλος τους, καθώς και η χωρική τους ανασυγκρότηση πρέπει να επαναπροσδιοριστεί στο πλαίσιο συστήματος μητροπολιτικής διοίκησης. (Γι' αυτό άλλωστε το προτεινόμενο πρόγραμμα δεν αφορά την Αττική και τα πολεοδομικά συγκροτήματα της Θεσσαλονίκης και του Βόλου-Ν. Ιωνίας).

2.1.5. Τι επιχειρήθηκε μέχρι σήμερα

Διαδοχικές Κυβερνήσεις επιχείρησαν από το 1981 να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της πολυδιάσπασης της πρωτοβάθμιας Τ.Α τόσο με τις ασχεδίαστες και εθελοντικές συνενώσεις και του αναπτυξιακού συνδέσμου του ν. 1416/1984, όσο και με τις σχεδιασμένες αλλά εθελοντικές συνενώσεις του Ν. 1622/1986. Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκαν και τα συμβούλια περιοχής του ν. 2218/1994. Οι μεταρρυθμιστικές αυτές προσπάθειες είχαν θετική κατεύθυνση, αλλά δεν είχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα για δύο κυρίως λόγους:

- 1) Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης (συνεργασίας και συνένωσης) ανατέθηκε στους ίδιους τους ΟΤΑ, ενώ είναι ουσιαστικά και νομικά καθαρά ευθύνη της πολιτείας.
- 2) Οι θεσμικές ρυθμίσεις δεν συνοδεύτηκαν από μεσοχρόνιο ολοκληρωμένο πρόγραμμα υποστήριξης των νέων θεσμών και τα αναγκαία μέτρα πολιτικής.

2.1.6. Οι προτάσεις του προγράμματος

Το πρόγραμμα που προτείνεται για την ανασυγκρότηση τη πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει:

- Χωροταξικό σχεδιασμό των ορίων των νέων ΟΤΑ (σε συνεργασία με τις ΤΕΔΚ και τις Περιφερειακές Διοικήσεις) μέχρι το Σεπτέμβριο του 1997

- Νέο νομικό πλαίσιο μέχρι τον Οκτώβριο 1997
- Εκλογές στους νέους ΟΤΑ, που θα προκύψουν από την υποχρεωτική συνένωση, τον Οκτώβριο 1998.
- Συνοδευτικά προγράμματα και μέτρα πολιτικής για τη στήριξη της μεταρρύθμισης, για την πενταετία 1997-2001.

Ο καθορισμός της κλίμακας ή του μεγέθους των νέων δήμων που θα προκύψουν από τις Συνενώσεις καθορίζει αυτόματα και το είδος των υποδομών που θα πρέπει να δημιουργήσουν, για να στηρίξουν τη βιωσιμότητα και την ενδογενή ανάπτυξη. Η προσέγγιση των αναγκών σε τεχνικές και κοινωνικές δομές γίνεται με γνώμονα κυρίως το μέγεθος του πληθυσμού του νέου δήμου, σε πρώτη βάση, λαμβάνοντας υπόψιν και άλλα κριτήρια, όπως τη γεωγραφική και χωρική δομή της περιοχής του νέου δήμου, τη μορφολογία του εδάφους, την ύπαρξη φυσικών πόρων, τη θέση σε σχέση με τα μεγάλα αστικά κέντρα και τους μεγάλους επικοινωνιακούς άξονες κλπ.

Με βάση την αρχή αυτή δημιουργείται μία ιδεατή ανθρωπογεωγραφική και αναπτυξιακή οντότητα, ως πρότυπο νέου δήμου, το οποίο φυσικά, θα πρέπει να προσαρμόζεται σε κάθε συγκεκριμένη εφαρμογή στην πράξη. Μπορεί έτσι να διαμορφωθούν ορισμένοι τύποι δήμων ανάλογα με τη διαφοροποίηση των παραμέτρων που εκτέθηκαν πιο πάνω. Μία πρώτη τυπολογία με βάση την οποία μπορούν να προσδιοριστούν οι υποδομές διακρίνει του δήμους σε «αστικούς», «ημιαστικούς» και «αγροτικούς» με την έννοια ότι όλοι κινούνται στο πλαίσιο του επαρχιακού χώρου και δεν αφορούν τους ΟΤΑ που απαρτίζουν τα πολεοδομικά συγκροτήματα και τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. Η διαφοροποίηση μεταξύ τους δε σημαίνει ότι είναι κατ' ανάγκη ποσοτική (μέγεθος πληθυσμού), αλλά οπωσδήποτε το πληθυσμιακό μέγεθος συμβαδίζει στην πράξη με τις ποιοτικές διαφορές που παρατηρούνται λόγω της θέσης και του είδους ανάπτυξής τους.

Σε κάθε περίπτωση (ύπαρξης ή όχι κεντρικού οικισμού) υπάρχει ένα πρόβλημα κατανομής στο χώρο των υποδομών και του κοινωνικού εξοπλισμού κάθε νέου δήμου που θέλει αρκετή προσοχή στην αντιμετώπιση του. Τέλος, το ζήτημα της κοστολόγησης αυτών των υποδομών μπορεί να αντιμετωπιστεί στην αρχή γενικά και ενδεικτικά, ώστε να δοθεί εικόνα στο σύνολο του εθνικού χώρου ως προς την τάξη μεγέθους του Προγράμματος. Στη συνέχεια, ο ακριβής υπολογισμός θα γίνει αφού έχουν προσδιοριστεί οι νέες αυτοδιοικητικές οντότητες.

2.1.7. Στόχοι του προγράμματος

Οι στόχοι του προτεινόμενου προγράμματος μπορούν να συνοψισθούν:

- Η παροχή υπηρεσιών ισοδύναμης αποτελεσματικότητας στους κατοίκους των πόλεων και χωριών και επομένως, ο εκσυγχρονισμός του διοικητικού μας συστήματος.
- Η ουσιαστικοποίηση του ρόλου των ΟΤΑ και η αναβάθμιση των αιρετών και επομένως, ο εκσυγχρονισμός του τοπικού πολιτικού συστήματος στη χώρα μας, καθώς και η διεύρυνση της πολιτικής βαρύτητας της Πρωτοβάθμιας Τ.Α.
- Η δημιουργία ουσιαστικών προϋποθέσεων για την διοικητική αυτοτέλεια των ΟΤΑ.
- Ο συντονισμός των τοπικών δημόσιων επενδύσεων για έργα τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού.
- Η ενίσχυση του ενδογενούς δυναμικού της ελληνικής περιφέρειας, που είναι αναγκαία προϋπόθεση για μια διαρκή και βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η διαφάνεια στη διαχείριση των πόρων και ο κοινωνικός έλεγχος της τοπικής εξουσίας, που οδηγούν στην εξασφάλιση της νομιμότητας και της προστασίας των πολιτών.
- Οικονομίες κλίμακας στις λειτουργικές δαπάνες και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.

2.1.8. Καινοτομικά στοιχεία του Προγράμματος

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα είναι καινοτομικό διότι:

- Η συνένωση των ΟΤΑ δεν επιχειρείται μόνον με το νόμο και διοικητικές διαδικασίες, αλλά με ένα ολοκληρωμένο Πρόγραμμα, που περιέχει τις αναγκαίες νομικές ρυθμίσεις, τη χρηματοδότηση τοπικών δημοσίων επενδύσεων και ενός ελάχιστου ύψους λειτουργικών δαπανών, την εξασφάλιση κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής του Προγράμματος.
- Το Πρόγραμμα περιέχει διαχρονικές δεσμεύσεις της πολιτείας καθώς είναι πενταετές (1997-98: προπαρασκευαστική περίοδος και 1999-2001: περίοδος υποστήριξης του νέου θεσμού)
- Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση είναι, επί της αρχής, αναγκαστική (υποχρεωτική συνένωση), αλλά με ήπια χαρακτηριστικά στην εφαρμογή της (διατήρηση ονόματος

πρώην κοινοτήτων με πολιτικά όργανα τα Τοπικά Συμβούλια που θα έχουν ουσιαστικές αρμοδιότητες, κατοχύρωση της εκπροσώπησης των πρώην κοινοτήτων με περισσότερους από 300 κατοίκους στο Δημοτικό Συμβούλιο, διατήρηση σημερινών δικαιωμάτων των κατοίκων κλπ.)

- Η επιτυχία του Προγράμματος δεν είναι μόνον υπόθεση του ΥΠΕΣΔΔΑ, μια και καλούνται τα αναπτυξιακά Υπουργεία να συμμετέχουν στην εξειδίκευση και την εφαρμογή του και επομένως αποτελεί Πρόγραμμα της Κυβέρνησης.

2.1.9. Η προτεινόμενη πολιτικό – διοικητική οργάνωση των νέων ΟΤΑ

Εκτιμάται, ότι ο αριθμός των νέων ΟΤΑ θα είναι ίσος ή μεγαλύτερος από τον αριθμό των συμβουλίων περιοχής (που είναι 492) και πάντως μικρότερος από τον αριθμό των γεωγραφικών ενοτήτων του Ν.1622/1986 (που είναι 1116).

Ο κάθε Δήμος θα έχει τα ακόλουθα όργανα:

1. Τον Δήμαρχο, το Δημοτικό Συμβούλιο, τη Δημαρχιακή Επιτροπή
2. Πενταμελή Τοπικά Συμβούλια με Πρόεδρο, σε κάθε πρώην ΟΤΑ με περισσότερους από 300 κατοίκους, που θα εκπροσωπείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.
3. Τριμελή Τοπικά Συμβούλια με επικεφαλής Δημαρχιακό Πάρεδρο, σε κάθε πρώην ΟΤΑ με λιγότερους από 300 κατοίκους, ο οποίος θα συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.

Κάθε Τοπικό Συμβούλιο θα έχει ως αρμοδιότητες:

Α) Τη συντήρηση της τεχνικής υποδομής (των δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης, των δρόμων, των κοινόχρηστων χώρων κλπ.)

Β) Την εφαρμογή πολιτιστικών και αθλητικών προγραμμάτων

Γ) Την διατήρηση χορτολιβαδικών και δασικών εκτάσεων και (με ορισμένες προϋποθέσεις) των κληροδοτημάτων και πλουτοπαραγωγικών πηγών.

Οι αποφάσεις των Τοπικών Συμβουλίων εκτελούνται μετά την επικύρωσή τους από το αρμόδιο Δημοτικό Όργανο, ενώ οι κοινοτικοί γραμματείς εντάσσονται σε οργανικές θέσεις των νέων ΟΤΑ.

Τέλος, οι κάτοικοι των μικρών ΟΤΑ διατηρούν τα σημερινά τους δικαιώματα που σχετίζονται με την τοπική οικονομική ζωή (εγγραφή στο ΤΕΒΕ κλπ), ενώ προτείνεται η καταβολή ισόβιας χορηγίας στους εν ενεργεία αιρετούς, ως ηθική αναγνώριση της προσφοράς τους.

2.2. I. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ II

2.2.1. Ριζικές τομές στη δομή της χώρας

Το Υπουργείο Εσωτερικών προωθεί το σχέδιο που ονομάζει «Καποδίστρια 2», το οποίο έχει σκοπό τη μείωση του αριθμού των Δήμων, των νομαρχιών και των περιφερειών της Ελλάδας, ώστε αυτοί να γίνουν πιο εύρωστοι, τόσο οικονομικά όσο και δημογραφικά. Το πρώτο Πρόγραμμα «I. Καποδίστριας» που ξεκίνησε το 1998, παρά το γεγονός που συνάντησε πολλές αντιδράσεις σε αρκετές περιοχές της χώρας, κατάφερε να πετύχει το βασικότερο στόχο του και να προχωρήσει σε μια πρώτη μείωση του τεράστιου αριθμού των διοικητικών κέντρων που υπήρχαν μέχρι τότε.

Ο μικρότερος αριθμός των νέων διοικητικών οργανισμών, θα ωθήσει στο να γίνουν αυτές οι δομές πολύ πιο ευέλικτες και θα τις φέρει πιο κοντά στα ευρωπαϊκά πρότυπα. Ένας από τους βασικότερους στόχους είναι να αυξηθούν τα μεγέθη των περιφερειών, τόσο σε οικονομικό επίπεδο, όσο και σε ανθρώπινο δυναμικό, ώστε να είναι έτοιμες για το 4^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, το οποίο εξασφαλίζει για τις περιφέρειες, σημαντικούς πόρους. Το νέο διοικητικό μοντέλο θα αποτελέσει ουραγό, για τη δημιουργία κρίσιμων αυτοδιοικητικών μεγεθών, ικανών να αποτελέσουν δυναμικούς αναπτυξιακούς μοχλούς και αυτοδύναμες οικονομικές οντότητες.

2.2.2. Εφαρμογή και προσανατολισμός του Προγράμματος

Ο νέος «Καποδίστριας» θα υλοποιηθεί σε δύο στάδια. Σε πρώτη φάση θα γίνουν οι ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, όπου αναμένεται, πως τα κοινά τοπικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των 'συγγενών' αυτών οργανώσεων θα ωθήσουν προς την κατεύθυνση της συνένωσης. Σε δεύτερη φάση, η κυβέρνηση θα προχωρήσει στις υποχρεωτικές συνενώσεις. Οι σημερινές Νομαρχίες και Δήμοι θα συνεχίσουν να υφίστανται και να λειτουργούν ως 'παραρτήματα' των νέων και ισχυρών διοικητικών κέντρων.

2.2.2.1. Περιφέρειες

Σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται πως αυτές θα μειωθούν από δεκατρείς που είναι σήμερα, σε πέντε, ώστε να ταυτίζονται με τα γεωγραφικά όρια των πέντε αναπτυξιακών περιφερειών, όπως ακριβώς προσδιορίζονται στο ΕΣΠΑ. Οι νέες ισχυρές περιφέρειες θα διαδραματίσουν επιτελικό ρόλο, ως κέντρα λήψης

αποφάσεων, σχετικά με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, του τομέα ευθύνης τους.

2.2.2.2. Νομαρχίες

Τα κυβερνητικά σχέδια προβλέπουν τη μείωση των νομαρχιών από 54 που είναι σήμερα, σε 16. Η νέα διοικητική μονάδα θα αποτελέσει το δεύτερο βαθμό της διευρυμένης πλέον γεωγραφικής περιφέρειας, με εντελώς νέες αρμοδιότητες και υπηρεσιακή δομή. Πρωταρχικός στόχος είναι να ταυτιστούν οι νέες αυτοδιοικήσεις, με τα γεωγραφικά όρια των σημερινών δεκατριών διοικητικών περιφερειών, με εξαίρεση τη νησιωτική χώρα. Γεωγραφικά, σημαίνει πως θα ενωθούν από δύο έως τέσσερις νομαρχίες. Ξεχωριστές ενότητες θα αποτελέσουν τα νησιά του Ιονίου, του Βορείου Αιγαίου, καθώς και η Κρήτη, ενώ ενιαίο σύνολο θα αποτελέσουν οι Κυκλάδες και τα Δωδεκάνησα.

2.2.2.3. Δήμοι

Οι 914 Δήμοι και 120 Κοινότητες θα συνενωθούν, ώστε να προκύψουν 450 νέοι Δήμοι. Χωροταξικά, οι νέοι δήμοι θα ταυτίζονται με τα γεωγραφικά όρια των επαρχιών, αλλά, όπου χρειάζεται, θα υπάρξουν προσαρμογές στις τοπικές ιδιαιτερότητες. Στα νησιά έχει επιλεγεί να ισχύσει η αρχή, ένας Δήμος για κάθε νησί. Θα εξαιρεθούν βέβαια τα μεγάλα νησιά όπως η Κρήτη, η Ρόδος και η Κέρκυρα, στα οποία οι Δήμοι θα ταυτίζονται με τις επαρχίες.

2.2.2.4.Ο νέος χάρτης της Κέρκυρας μετά την εφαρμογή του «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»

Με την εφαρμογή του «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» συνιστώνται στο νομό Κέρκυρας, όπως φαίνεται και στο χάρτη (χάρτης 2.1), οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Αγίου Γεωργίου	8. Δήμος Μελιτειέων
2. Δήμος Αχιλλείων	9. Δήμος Παρελίων
3. Δήμος Εσπερίων	10. Δήμος Φαιάκων
4. Δήμος Θιναλίου	11. Δήμος Κασσωπαίων
5. Δήμος Κερκυραίων	12. Δήμος Παλαιοκαστριτών
6. Δήμος Κορισσίων	13. Παξών
7. Δήμος Λευκιμμαίων	

Χάρτης 2.1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ «ΘΗΣΕΑΣ»

3.1. ΘΗΣΕΑΣ

Το Αναπτυξιακό πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» είναι ένα πρόγραμμα, το οποίο ουσιαστικά αναμόρφωσε το σύστημα χρηματοδότησης των ΟΤΑ πρώτου βαθμού, ενισχύοντας την ικανότητα διενέργειας πραγματικών έργων τοπικής ανάπτυξης και αναβάθμισης των υπηρεσιών που παρέχουν στους δημότες τους, στο πλαίσιο των επιταγών της περιφερειακής ανάπτυξης. Παρά το γεγονός, ότι σχεδιάστηκε σε μικρό χρονικό διάστημα, διότι το πρόγραμμα «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ» ή αλλιώς «ΕΠΤΑ» έληγε, χωρίς να έχει ληφθεί μέριμνα για τη συνέχισή του και αν και είχε να αναμετρηθεί με την διαφάνεια, τις επιλεκτικές χρηματοδοτήσεις, και τις κατανομές πόρων χωρίς αντικειμενικά κριτήρια, στις οποίες είχαν συνηθίσει οι ΟΤΑ με το Ν. 2539/97, το ΘΗΣΕΑΣ κατάφερε να κερδίσει την εμπιστοσύνη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εξακολουθεί να βελτιώνει την καθημερινότητα των πολιτών στις τοπικές κοινωνίες. Και αυτό το πέτυχε τόσο λόγω των υπερδιπλάσιων σε σχέση με το «ΕΠΤΑ» πόρων του (3.5 δις ευρώ για πέντε χρόνια έναντι λιγότερο από 1.7 δις ευρώ του ΕΠΤΑ για 7 χρόνια), όσο και λόγω της πλήρους διαφάνειας που υπάρχει στη ροή των χρηματοδοτήσεων.

3.1.1. Πολιτικό πλαίσιο

Με την πεποίθηση ότι η άσκηση αποτελεσματικής και ποιοτικής διοίκησης των τοπικών υποθέσεων, συνδέεται με την υποστήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας των ΟΤΑ και την ορθολογική κατανομή των πόρων που κατευθύνονται σε αυτούς, η κυβέρνηση θεσμοθέτησε το αναπτυξιακό πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ», ώστε να:

- Προωθηθεί η μετεξέλιξη των ΟΤΑ σε πραγματικά αυτοδιοικούμενους οργανισμούς, με στόχο τη μείωση του χάσματος μεταξύ του πολίτη και της εξουσίας.
- Ενισχυθεί η ικανότητα της διοίκησης των ΟΤΑ να διαχειρίζεται τις τοπικές υποθέσεις με διαφάνεια, νομιμότητα και σεβασμό στα δικαιώματα των πολιτών.

- Προσδιοριστούν οι επιτελικές αρμοδιότητες των κεντρικών υπηρεσιών και να υποστηριχθεί η μεταφορά των αρμοδιοτήτων που αφορούν τοπικές υποθέσεις στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση, βάσει των αρχών της αποκέντρωσης, της επικουρικότητας και της αποτελεσματικότητας.
- Ενισχυθεί η ανάπτυξη των ΟΤΑ σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές.
- Αναδειχθεί η ισόρροπη και βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη ως στόχος κύριας εθνικής προτεραιότητας.

3.2. ΘΗΣΕΑΣ: 3 ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Το «Θησέας» επιχειρεί τη στήριξη των ΟΤΑ, μέσα από την κατάρτιση και υλοποίηση τριών επιμέρους υποπρογραμμάτων ανάπτυξης των ΟΤΑ. Τα τρία αυτά υποπρογράμματα προσανατολίζονται στην οργάνωση και ανάπτυξη των υπηρεσιών των δήμων, στην τοπική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος και τέλος, στην εδραίωση κοινωνικό -πολιτιστικών δομών και δραστηριοτήτων.

3.2.1. Υποπρόγραμμα1: Οργάνωση και ανάπτυξη των υπηρεσιών των δήμων

Η εύρυθμη λειτουργία των δήμων και κατά συνέπεια, η αποτελεσματική εξυπηρέτηση του πολίτη, εξαρτώνται καθοριστικά από το σύστημα οργάνωσης και ανάπτυξης των ΟΤΑ, τις συνθήκες απασχόλησης και την απόδοση του προσωπικού. Η χρηματοδότηση των δήμων για έργα, μελέτες και ενέργειες που αφορούν στη βελτίωση των οργανωτικών, των λειτουργικών και των τεχνολογικών συστημάτων διαχείρισής τους, καθώς και στη συνεχή κατάρτιση του προσωπικού τους, αποτελούν προτεραιότητες του Προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ». Το υποπρόγραμμα 1 στοχεύει:

- Στην οργάνωση των ΟΤΑ με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία τους.
- Στην αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ
- Στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στους πολίτες
- Στην καλύτερη διαχείριση των πόρων των ΟΤΑ
- Στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των ΟΤΑ και στην αναβάθμιση των συνθηκών εργασίας
- Στην ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης

3.2.2. Υποπρόγραμμα2: Τοπική ανάπτυξη και προστασία του περιβάλλοντος

Η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων. Οι δήμοι, ως βασικοί συντελεστές οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας οφείλουν να εισάγουν μια νέα κουλτούρα ανάπτυξης, πλήρως εναρμονισμένης με τις αρχές πρόληψης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Στην κατεύθυνση αυτή, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην οικονομική ανάπτυξη έργων, μελετών και ενεργειών που αφορούν στην κατασκευή και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνικών και παραγωγικών υποδομών, στη διατήρηση οικολογικών αποθεμάτων, όπως και στη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού με επίκεντρο την αειφόρο ανάπτυξη. Το υποπρόγραμμα 2 στοχεύει:

- Στην ανάπτυξη της υπαίθρου και την προώθηση της εταιρικής σχέσης πόλης και υπαίθρου
- Στην ανάπτυξη τοπικών δικτύων μεταφοράς
- Στη δημιουργία σύγχρονων ανοικτών πόλεων
- Στη βελτίωση του οικιστικού ιστού των αστικών πόλεων
- Στην ισότητα της πρόσβασης στις υποδομές
- Στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Στο συντονισμό των τοπικών δημόσιων επενδύσεων
- Στη συγκράτηση του πληθυσμού – μείωση ανεργίας
- Στη προστασία των φυσικών πόρων
- Στην ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων
- Στην ελαχιστοποίηση του υδρευτικού και αποχετευτικού προβλήματος των ΟΤΑ
- Στην εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων επεξεργασίας υγρών και στερεών αποβλήτων.

3.2.3.Υποπρόγραμμα 3: Κοινωνικές- Πολιτιστικές υποδομές και Δραστηριότητες

Η κοινωνική δράση των ΟΤΑ, καθώς και η προστασία και ανάδειξη των ιδιαίτερων τοπικών πολιτιστικών αγαθών αντικατοπτρίζουν τον ιδιαίτερο ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν οι τοπικές αρχές για την ανάπτυξη, την πρόοδο και την ευημερία των τοπικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαία η διασφάλιση των χρηματοδοτήσεων των δήμων για έργα, μελέτες και ενέργειες που αφορούν υποδομές και υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής προστασίας, πολιτιστικές και

αθλητικές δραστηριότητες, καθώς και προγράμματα νέας γενιάς. Το υποπρόγραμμα 3 στοχεύει:

- Στην προώθηση της υγείας, ιδίως της πρωτοβάθμιας φροντίδας, της προληπτικής ιατρικής και του οικογενειακού προγραμματισμού.
- Στην αναβάθμιση και διεύρυνση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών προς τους δημότες, με έμφαση στις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.
- Στην εξασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών, στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Στην εξασφάλιση – ενίσχυση των απαραίτητων υποδομών, εξοπλισμού και μέσων για την παροχή κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων.
- Στη συγκράτηση του πληθυσμού και ειδικότερα των νέων στις γενέτειρες περιοχές.
- Στην ανάπτυξη της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών.
- Στην ανάδειξη του τοπικού πολιτιστικού πλούτου.

3.3. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΘΗΣΕΑΣ»

Οι βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι οι εξής:

- Ενδυνάμωση των θεσμών της αποκέντρωσης και της αυτοδιοίκησης
- Εξυπηρέτηση του πολίτη στο πληρέστερο δυνατό
- Ισόρροπη εθνική ανάπτυξη
- Ορθολογική οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών του κράτους

Το αναπτυξιακό Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» επιχειρεί να συγκροτήσει μια ολοκληρωμένη πολιτική για τους ΟΤΑ, η οποία θα ενισχύσει τον αναπτυξιακό ρόλο της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω των συντονισμένων δράσεων και χρηματοδοτήσεων.

3.4. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΘΗΣΕΑΣ»

Η εφαρμογή του «Θησεάς» προσδοκά πως θα αποκομίσει οφέλη τόσο για τους ίδιους τους πολίτες, όσο και για την περιφέρεια, καθώς και για ολόκληρη τη χώρα.

3.4.1. Για την περιφέρεια

- Μειώνονται οι περιφερειακές ανισότητες και ενισχύονται οι θεσμοί της αποκέντρωσης.
- Προγραμματίζονται αναπτυξιακές υποδομές για όλη την Περιφέρεια μέσα από κατάλληλο συντονισμό έργων και δράσεων εθνικής περιφερειακής εμβέλειας.
- Εδραιώνεται μια νέα, σύγχρονη αντίληψη για ανταγωνιστική και βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη.

3.4.2. Για τους πολίτες

- Αναβαθμίζεται η ποιότητα υπηρεσιών των ΟΤΑ, για τη καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
- Εξασφαλίζονται τα συμφέροντα των πολιτών, μέσω της ορθής και αποδοτικής διαχείρισης του δημόσιου χρήματος.
- Ενισχύονται οι κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις, με στόχο τη διατήρηση της ιδιαιτερότητας και του πλούτου κάθε τοπικής κοινωνίας.

3.4.3. Για τη χώρα

- Η ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας
- Η ετοιμότητα της χώρας για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών
- Η διασφάλιση της κοινωνική συνοχής
- Η πρόληψη και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
- Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της χώρας στην ευρωπαϊκή οικονομία

3.5. ΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ «ΘΗΣΕΑΣ»

Ενώ το «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» έθεσε θέματα αναδιοργάνωσης της δομής των ΟΤΑ και αποτέλεσε τον προθάλαμο των διοικητικών μεταρρυθμίσεων στον τομέα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το «ΘΗΣΕΑΣ» προχώρησε ένα βήμα παρακάτω, και έθεσε θέματα εσωτερικής οργάνωσης και ανάπτυξης των ΟΤΑ. Αυτή του η πρωτοβουλία, συνθέτει παράλληλα και τα καινοτομικά του στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα, στο καινοτομικό φάσμα του «ΘΗΣΕΑΣ» περιλαμβάνονται οι εξής πρωτοβουλίες:

3.5.1. Η χρηματοδότηση των απαραίτητων μελετών για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων.

Οι δήμοι έχουν τη δυνατότητα μέσω του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» να υποβάλλουν προτάσεις που αφορούν μελέτες. Προτεραιότητα δίδεται σε μελέτες σχετικές με την ωρίμανση των έργων που έχουν προταθεί ή θα προταθούν για ένταξη στο Γ΄ ή στο Δ΄ Κ.Π.Σ., καθώς και σε έργα που ολοκληρώνουν λειτουργικά τις υποδομές που χρηματοδοτήθηκαν από το Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Ανάπτυξης (Ε.Π.Τ.Α) ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ε.Ε. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται όχι μόνον η επιτάχυνση της υλοποίησης έργων που ήδη έχουν προγραμματιστεί από τους δήμους, αλλά και η ολοκλήρωση ημιτελών επενδύσεων προκειμένου να αποδοθούν άρτιες στην τοπική κοινωνία.

3.5.2. Η ενθάρρυνση και η στήριξη διαδημοτικών συνεργασιών αναπτυξιακού χαρακτήρα.

Η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου στις υπηρεσίες, αλλά και σε όλες τις δραστηριότητες των δήμων, σε συνδυασμό με την ορθολογική αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεών τους, αποτελεί βασική παράμετρο του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ». Στο πλαίσιο αυτό, η ενθάρρυνση διαδημοτικών συνεργασιών και συμπράξεων μετεξελίσσει την ατομική προσπάθεια του εκάστοτε δήμου σε συλλογική, ενώ παράλληλα εγγυάται τη συλλογική ευθύνη και επιτυχία.

3.5.3. Ενίσχυση συμπράξεων μεταξύ ΟΤΑ και ιδιωτικού τομέα.

Η δυνατότητα των δήμων να χρηματοδοτηθούν μέσω του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» για μια σειρά ενεργειών, όπως προκαταρκτικές μελέτες σκοπιμότητας χρήσης της μεθόδου, έξοδα διαγωνιστικής διαδικασίας, επιλογής και κατάρτισης συμβάσεων με τους ιδιώτες επενδυτές, καθώς και την πιθανή ίδια συμμετοχή του δήμου στη σύμπραξη δημιουργεί μια νέα κουλτούρα στη διαχείριση και αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων των δήμων. Παράλληλα, θέτονται οι βάσεις, για ένα σωστό προγραμματισμό στη διαχείριση των πόρων, διασφαλίζοντας πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για τους ΟΤΑ και την τοπική κοινωνία, όσο και για την αποτελεσματική εφαρμογή του ίδιου του Προγράμματος.

3.5.4. Η προώθηση της εξωστρέφειας των δήμων.

Το Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ», καλύπτοντας την ίδια συμμετοχή των δήμων σε κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες, προσφέρει τη δυνατότητα στους δήμους να στραφούν σε επιπρόσθετες πηγές χρηματοδότησης, με σημαντικότερο όφελος την

ανταλλαγή εμπειρίας και τεχνογνωσίας με δήμους άλλων μελών της Ε.Ε προκειμένου να αναπτύξουν από κοινού σύγχρονες μεθόδους βελτίωσης του επιπέδου των υπηρεσιών τους.

3.5.5. Η εφαρμογή ενός αντικειμενικού και διαφανούς συστήματος διοίκησης και οικονομικής ενίσχυσης των δήμων.

Με την τήρηση ενιαίας βάσης δεδομένων για την καταγραφή ανά ΟΤΑ, όχι μόνον των πόρων του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ», αλλά και των λοιπών εθνικών πόρων της κεντρικής διοίκησης, που αφορούν σε έργα και δράσεις της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης που παραμένουν στη διαχείριση των Υπουργείων, εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η ισότιμη μεταχείριση των ΟΤΑ, όλης της χώρας. Έτσι αφενός μεν θα αποφεύγονται οι παρατηρηθείσες κατά το παρελθόν διενέξεις και αφετέρου, θα είναι δυνατή η εφαρμογή πολιτικών για την τόνωση της περιφερειακής ανάπτυξης.

3.6. ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» ΚΑΙ «ΘΗΣΕΑΣ»

Μέσω και των δύο αυτών προγραμμάτων επιχειρείται για πρώτη ίσως φορά, μια βαθιά τομή στον τομέα ανάπτυξης της ελληνικής περιφέρειας. Και τα δύο αυτά προγράμματα παρέχουν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης της περιφερειακής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διασφαλίζοντας ένα ενιαίο και ισχυρό νομικό πλαίσιο εφαρμογής τους, εξασφαλίζοντας παράλληλα και τους αναγκαίους οικονομικούς πόρους.

Η διαφορά μεταξύ των δύο προγραμμάτων έγκειται στο γεγονός ότι, το μεν «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» επιχειρεί σε πρώτη βάση, να δημιουργήσει το οργανωτικό σχήμα της ελληνικής περιφέρειας (με τη συνένωση των ΟΤΑ και την παρασκευή του νομικού πλαισίου λειτουργίας τους), το δε «ΘΗΣΕΑΣ», επεκτείνεται και σε ζητήματα εσωτερικής αναδιοργάνωσης των νέων πλέον δήμων, παρέχοντας τους παράλληλα, τη δυνατότητα να υποβάλλουν προτάσεις για μελέτες που αφορούν στην υλοποίηση έργων που ήδη έχουν προγραμματιστεί από τους δήμους με σκοπό την άρτια απόδοσή τους στην τοπική κοινωνία.

Και με τα δύο αυτά προγράμματα διασφαλίζεται η κοινωνική συνοχή, τόσο μέσω της αναβάθμισης των δήμων και κοινοτήτων, όσο και με την παροχή οικονομικής αυτοτέλειας, προωθώντας έτσι, την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας ενώ παράλληλα ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα της χώρας στη παγκόσμια οικονομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

4.1. ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Η χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων ενός οργανισμού έχει ως αντικείμενο, τη μελέτη των σχέσεων των οικονομικών στοιχείων που αναφέρονται σε αυτές, σε δεδομένη χρονική στιγμή, καθώς και των τάσεων αυτών ‘διαχρονικά’ (Νιάρχος Ν, 1996). Μέσω της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων εξάγονται σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με την οικονομική θέση και πορεία του οργανισμού, ενώ η ερμηνεία των στοιχείων που μας παρέχει η ίδια η ανάλυση, αποτελεί καταλυτικό παράγοντα για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων από τις ενδιαφερόμενες ομάδες, σχετικά με τη θετική έκβαση της πορείας του οργανισμού.

Για την ανάλυση των οικονομικών στοιχείων των Δήμων Κερκυραίων και Μελιτειών, θα βασιστούμε στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύονται σε τοπικές εφημερίδες και σε καταστάσεις που μας παρέθεσε ο ίδιος ο Δήμος Μελιτειών. Σε πρώτη βάση παρουσιάζονται οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης και πίνακας διανομής κερδών) των δύο δήμων, για τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003, ενώ επιχειρείται μια σύντομη διαχρονική ανάλυση των ‘κοινών μεγεθών’ των ισολογισμών και των πηγών εσόδων των δύο δήμων, κατά τα δύο εξεταζόμενα οικονομικά έτη. Έπειτα, ακολουθεί η ουσιαστική ανάλυση των καταστάσεων των δύο δήμων, μέσω της προσέγγισης, παρουσίασης και επεξεργασίας πέντε σημαντικών ομάδων αριθμοδεικτών.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναφέρουμε πως οι αριθμοδείκτες συνιστούν σχέσεις μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προέλευσης, που καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης ή της αποδοτικότητας των διαφόρων τμημάτων ή και ολόκληρων τομέων δραστηριότητας μιας οικονομικής οντότητας, καθώς και σε τελική ανάλυση, της πραγματικής κατάστασης και απόδοσης ολόκληρου του οργανισμού.

Οι αριθμοδείκτες κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες, καθεμία από τις οποίες αποτελείται από μια σειρά αριθμοδεικτών. Οι ομάδες των αριθμοδεικτών που θα χρησιμοποιηθούν για την χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων του Δήμου Κερκυραίων και του Δήμου Μελιτειών είναι οι εξής:

1. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας (Liquidity Ratios)
2. Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας (Activity Ratios)
3. Αριθμοδείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης (Financial Structure Ratios)
4. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (Profitability Ratios)
5. Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας (Operating Expense Ratios)

Εδώ βέβαια πρέπει να επισημανθεί πως ανάλυση και επεξεργασία των εν λόγω δεικτών, γίνεται στη βάση ότι και οι δύο δήμοι και οι ΟΤΑ γενικότερα, αποτελούν οργανισμούς κοινής ωφέλειας. Η χρήση δε των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας, (δεδομένου ότι για τον προσδιορισμό τους χρησιμοποιούνται τα ετήσια οικονομικά αποτελέσματα του εκάστοτε οργανισμού), γίνεται κυρίως για την κατανόηση και αξιολόγηση του ευρύτερου οικονομικού κυκλώματος των δύο δήμων, και όχι για την ανάλυση της ικανότητας ή αδυναμίας τους να πραγματοποιούν κέρδη.

4.2. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ

4.2.1. Γενικά για το Δήμο Κερκυραίων

Ο Δήμος Κερκυραίων αποτελείται από τέσσερα δημοτικά διαμερίσματα με συνολική έκταση 41.905 τετραγωνικά μέτρα, ενώ συνολικός πληθυσμός ανέρχεται στους 39.487 κατοίκους. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.1) παρατίθενται αναλυτικά τα στοιχεία απογραφής του πληθυσμού και της έκτασης των δημοτικών διαμερισμάτων του δήμου. Να επισημάνουμε ότι, τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα έχουν αντληθεί από την τελευταία απογραφή 2000-2001 της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Πίνακας 4.1

Δήμος Κερκυραίων

Δημ. Διαμερίσματα (τέως ΟΤΑ)	Πληθυσμός απογραφής 2001	Έκταση σε στρέμματα
Αλεπούς	1.606	2.375
Ευροπούλων	439	2.375
Καναλίου	3.556	4.325
Κερκυραίων	33.886	32.830

Στατιστικά Δ. Κερκυραίων

Πληθυσμός:	39.487
Έκταση σε στρέμματα:	41.905

4.2.2. Οικονομικά στοιχεία των χρήσεων 2002 και 2003

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα οικονομικά στοιχεία του ισολογισμού (πίνακας 4.2 και 4.3), της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης (πίνακας 4.4) και του πίνακα διανομής κερδών (πίνακας 4.5) του Δήμου Κερκυραίων, για τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.2**ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΕΛΙΚΟΣ: 2002****ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002**

	Αξία κτήσεως	Αποσβέσεις	Αναπόσβ. αξία
B. ΕΞΟΛΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ			
4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	<u>981.009,74</u>	<u>316.458,46</u>	<u>664.551,28</u>
	981.009,74	316.458,46	664.551,28
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις			
1. Γήπεδα – Οικόπεδα	106.777.843,15	-	106.777.843,16
1α. Πλατείες – Πάρκα – Παιδότοποι	3.981.756,76	1.437.007,76	2.544.749,00
1β. Οδοί – Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	5.095.741,85	2.095.847,31	2.999.894,54
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	2.611.637,40	704.515,06	1.907.122,34
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	28.848.210,84	6.179.019,65	22.889.191,19
3β. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	587.026,06	366.291,66	320.734,40
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	361.327,55	153.913,57	207.413,96
4. Μηχανήματα – Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	29.856,49	6.587,59	23.268,90
5. Μεταφορικά μέσα	831.648,21	310.270,59	521.377,62
6. Επίπλα και λοιπός εξοπλισμός	258.359,58	111.226,00	147.133,58
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	<u>4.582.161,91</u>	-	<u>4.582.161,91</u>
Σύνολο ακινητοποιήσεων (ΓII)	154.065.569,80	11.364.679,19	142.700.890,61
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις			
1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης		2.191.725,55	
Μείον: Οφειλόμενες δόσεις		<u>268.525,31</u>	<u>1.923.200,24</u>
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)			144.624.090,85
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
II. Απαιτήσεις			
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών			2.827.573,24
5. Χρεώστες διάφοροι			<u>580.941,00</u>
			3.408.514,24
IV. Διαθέσιμα			
1. Ταμείο			387.839,54
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			<u>301.559,51</u>
			689.399,05
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔV)			4.097.913,20
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)			149.386.555,42
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ			
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού			42.789.505,97
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
I. Κεφάλαιο			69.684.721,73
II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - Δωρεές παγίων			
3. Δωρεές παγίων			67.427.078,19
4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων			<u>3.285.800,25</u>
			70.712.878,44
IV. Αποτελέσματα εις νέο			
Υπόλοιπο ελλείμματος εις νέο			- 1.168.506,58
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (AI+AII+AIV)			139.229.093,59
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
2. Δάνεια τραπεζών			5.487.817,68
II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
1. Προμηθευτές			3.231.913,33
5. Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη			7.120,76
6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί			844.601,49
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση			242.164,44
8. Πιστωτές διάφοροι			<u>343.844,13</u>
			4.669.644,15
Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)			10.157.461,83
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A+Γ)			149.386.555,42
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ			
2. Πιστωτικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού			42.789.505,97

Πίνακας 4.3**ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΕΛΙΚΟΣ: 2003****ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002**

Αξία κτήσεως

Αποσβέσεις

Αναπόσβ. αξία

B. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως

1.054.258,40528.047,68526.210,721.054.258,40528.047,68526.210,72**Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις**

1. Γήπεδα – Οικόπεδα

106.777.843,15

-

106.777.843,15

1α. Πλατείες – Πάρκα – Παιδότοποι

3.999.199,73

1.752.506,50

2.246.693,23

1β. Οδοί – Οδοστρώματα κοινής χρήσεως

5.261.276,93

2.500.511,63

2.260.765,30

1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως

2.826.901,79

913.387,23

1.913.514,56

3. Κτίρια και τεχνικά έργα

28.853.940,94

8.449.157,32

20.404.783,64

3β. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως

753.292,96

423.662,18

329.630,78

3γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως

361.327,55

182.707,57

178.619,98

4. Μηχανήματα – Τεχνικές εγκαταστάσεις και

λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός

40.302,91

13.603,60

26.699,31

5. Μεταφορικά μέσα

923.448,12

476.233,60

447.214,52

6. Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός

339.139,95

163.983,92

175.156,03

7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές

7.066.563,27

-

7.066.563,27**Σύνολο ακινητοποιήσεων (ΓII)**157.203.237,3014.875.753,56142.327.483,75**III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις**

1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης

2.209.629,05

Μείον: Οφειλόμενες δόσεις

165.831,31

2.043.797,74

Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)144.371.281,49**Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****II. Απαιτήσεις**

1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών

2.769.917,14

5. Χρεώστες διάφοροι

561.055,843.330.972,98**IV. Διαθέσιμα**

1. Ταμείο

14.091,74

3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας

1.991.503,962.005.595,70**Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔV)**5.336.568,68**ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)**150.234.060,89**ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ**

2. Χρεωστικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού

30.474.823,60

ΠΑΘΗΤΙΚΟ**A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ****I. Κεφάλαιο**69.684.721,73**II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων -****Δωρεές παγίων**

3. Δωρεές παγίων

67.427.078,19

4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων

5.899.285,5373.326.363,72**IV. Αποτελέσματα εις νέο**

Υπόλοιπο ελλείμματος εις νέο

- 2.117.970,23

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (AI+AII+AIV)140.893.115,22**Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ****I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις**

2. Δάνεια τραπεζών

5.794.717,10

II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

1. Προμηθευτές

2.561.101,99

5. Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη

183.645,34

6. Ασφαλιστικοί οργανισμοί

488.207,23

7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση

269.000,57

8. Πιστωτές διάφοροι

44.273,443.546.228,57**Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)**9.340.945,67**ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A+Γ)**150.234.060,89**ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ**

2. Πιστωτικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού

30.474.823,60

Πίνακας 4.4**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ
31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002****Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002**

I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως			
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		5.567.700,71	
2. Έσοδα από φόρους – εισροές – πρόστιμα – προσαυξήσεις		1.526.991,76	
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό		<u>5.427.225,37</u>	12.521.917,84
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών			<u>11.951.190,44</u>
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμετάλλευσης			570.727,40
Πλέον: Άλλα έσοδα			<u>899.130,22</u>
Σύνολο			1.469.857,62
ΜΕΙΟΝ: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		2.392.718,66	
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων		<u>1.155.484,46</u>	<u>3.548.203,12</u>
Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως			- 2.078.345,50
ΜΕΙΟΝ:			
4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα		48.902,46	
Μείον:			
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		<u>415.415,89</u>	<u>- 366.513,43</u>
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως			- 2.444.858,93
II. ΜΕΙΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα			
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	294.835,36		
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.118.508,07</u>	1.413.343,43	
Μείον:			
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>136.991,08</u>	<u>136.991,08</u>	<u>1.276.352,35</u>
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (έλλειμμα)			- 1.168.506,58
Σύνολο αποσβέσεων πάγιων στοιχείων		2.547.236,03	
Μείον: οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος		<u>2.547.236,03</u>	<u>0,00</u>

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (έλλειμμα) ΧΡΗΣΕΩΣ	- 1.168.506,58
---	-----------------------

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ
31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003****Ποσά κλειόμενης χρήσης 2003**

I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως			
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		5.658.222,59	
2. Έσοδα από φόρους – εισροές – πρόστιμα – προσαυξήσεις		1.354.531,35	
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό		<u>5.984.832,31</u>	12.997.586,25
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών			<u>12.606.922,35</u>
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμετάλλευσης			390.663,90
Πλέον: Άλλα έσοδα			<u>554.031,94</u>
Σύνολο			944.695,84
ΜΕΙΟΝ: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		2.764.792,31	
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων		<u>873.313,33</u>	<u>3.638.105,64</u>
Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως			- 2.693.409,80
ΜΕΙΟΝ:			
4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα		36.971,66	
Μείον:			
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		<u>390.715,63</u>	<u>- 353.743,97</u>
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως			- 3.047.153,77
II. ΜΕΙΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα			
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	305.117,72		
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.796.675,22</u>	<u>2.101.792,94</u>	
Μείον:			
3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>4.102,82</u>	<u>4.102,82</u>	<u>2.097.690,12</u>
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (έλλειμμα)			- 949.463,85
Σύνολο αποσβέσεων πάγιων στοιχείων		3.722.663,58	
Μείον: οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος		<u>3.722.663,58</u>	<u>0,00</u>

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (έλλειμμα) ΧΡΗΣΕΩΣ	- 949.463,85
---	---------------------

Πίνακας 4.5

ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ		
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2003	ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2002
Καθαρά αποτελέσματα (έλλειμμα) χρήσεως	-949.463,65	-1.168.506,58
(-)Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (ελλειμμάτων) προηγούμενων χρήσεων	<u>-1.168.506,58</u>	-
Υπόλοιπο ελλείμματος εις νέο	<u>-2.117.970,23</u>	-1.168.506,58

4.2.3. Διαχρονική ανάλυση των κοινών μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων

Η διαχρονική ανάλυση των ‘κοινών μεγεθών’ των οικονομικών καταστάσεων, μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά συμμετοχής των επιμέρους οικονομικών στοιχείων, στη διαμόρφωση του συνολικού μεγέθους των οικονομικών καταστάσεων ή στη διαμόρφωση ενός τμήματος αυτών.

4.2.3.1. Διαχρονική ανάλυση Κοινών Μεγεθών του ισολογισμού

Η διαχρονική ανάλυση των ‘κοινών μεγεθών’ του ισολογισμού, μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά συμμετοχής των επιμέρους οικονομικών στοιχείων, στο σύνολο του ενεργητικού και παθητικού αντίστοιχα. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να διαμορφώσουμε μια πρώτη αντίληψη για τον τρόπο διαμόρφωσης και σύνθεσης των ισολογισμών των δύο ετών. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.6) παρουσιάζονται τα κοινά μεγέθη των ισολογισμών του Δήμου Κερκυραίων για τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.6

ΚΟΙΝΑ ΜΕΓΕΘΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ		
Οικονομικές Χρήσεις	2002	2003
<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>		
Έξοδα Εγκατάστασης	0,45%	0,35%
Πάγιο Ενεργητικό		
Καθαρά Πάγια	95,52%	94,74%
Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης	1,29%	1,36%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>96,81%</u>	<u>96,10%</u>
Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Απαιτήσεις	2,28%	2,22%
Διαθέσιμα	0,46%	1,33%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	2,74%	3,55%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>100%</u>	<u>100%</u>
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>		
Ίδια Κεφάλαια	93,20%	93,78%
Ξένα Κεφάλαια		
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	3,67%	3,86%
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	3,13%	2,36%
ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	<u>6,80%</u>	<u>6,22%</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	100%	<u>100%</u>

Ως πρώτο βήμα στην ανάλυση των κοινών μεγεθών για τον Δήμο Κερκυραίων, παρατηρούμε ότι η συμμετοχή των εξόδων εγκατάστασης, στο ύψος του συνόλου του ενεργητικού μειώθηκε από 0,45% το 2002, σε 0,35% το 2003. Αυτό βέβαια ήταν αναμενόμενο, τόσο λόγω της μείωσης των εξόδων εγκατάστασης εξαιτίας του σχηματισμού των αποσβέσεων, όσο και λόγω της βελτίωσης του συνολικού ύψους

του ενεργητικού. Όσον αφορά τη συμμετοχή του πάγιου ενεργητικού στη σύνθεση του συνολικού ενεργητικού, παρατηρούμε ότι αυτή μειώθηκε από 96,81% σε 96,10%. Το υψηλό ποσοστό συμμετοχής του πάγιου ενεργητικού στο σύνολο του ενεργητικού, επιβεβαιώνει τον ιδιαίτερα υψηλό βαθμό παγιοποίησης του δήμου. Αναλυτικότερα, η συμμετοχή των καθαρών παγίων μειώθηκε από 95,52% το 2002, σε 94,74% το 2003, προφανώς εξαιτίας της διενέργειας των αποσβέσεων, ενώ αντίθετα η συμμετοχή των τίτλων πάγιας επένδυσης αυξήθηκε από 1,29% σε 1,36%. Σχετικά με τη συμμετοχή του κυκλοφορούντος ενεργητικού, παρατηρούμε ότι αυτή ήταν ιδιαίτερα μικρή (λόγω της υψηλής παγιοποίησης) στη διαμόρφωση του συνόλου του ενεργητικού, ενώ παράλληλα βλέπουμε ότι αυτή αυξήθηκε από 2,74% σε 3,55%. Ειδικότερα, οι συμμετοχή των απαιτήσεων του δήμου μειώθηκε από 2,28% σε 2,22%, γεγονός που μας δείχνει πως ο δήμος ακολούθησε μια πάγια πιστωτική πολιτική, ενώ αντίθετα, αύξηση στη συμμετοχή του ενεργητικού σημείωσαν τα διαθέσιμα, τα οποία μετακίνησαν τα ποσοστά τους από 0,46% σε 1,33%. Επίσης, αυτό που είναι ιδιαίτερα εμφανές, είναι πως ο δήμος δεν διατηρεί καθόλου αποθέματα.

Από την πλευρά του παθητικού, παρατηρούμε ότι η συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων στη γενικότερη διαμόρφωση του παθητικού αυξήθηκε από 93,20% το 2002, σε 93,78% το 2003. Η βελτίωση της συμμετοχής των ιδίων κεφαλαίων στη σύνθεση του συνόλου του παθητικού αποτελεί σαφώς θετικό στοιχείο για την εξέλιξη της οικονομικής πορείας του δήμου. Αντιθέτως, η συμμετοχή των ξένων κεφαλαίων μειώθηκε από 6,80% σε 6,22%, μεταβολή που είναι αριθμητικά και οικονομικά παραδεκτή, εξαιτίας του γεγονότος ότι αυτά, αποτελούν το δεύτερο βήμα στη διαμόρφωση της ευρύτερης κεφαλαιακής βάσης (το πρώτο είναι τα ίδια κεφάλαια) του δήμου, και κατά συνέπεια του σχηματισμού του παθητικού του. Αναλυτικότερα, η συμμετοχή των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων αυξήθηκε από 3,67% το 2002, σε 3,86% το 2003. Η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων συνιστά για το δήμο, την άντληση νέων δανειακών αποθεμάτων μακροπρόθεσμου χαρακτήρα. Αντιθέτως, τα ποσοστά συμμετοχής των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων μειώθηκαν αισθητά, καθώς μετακινήθηκαν από 3,13% σε 2,36%.

Γενικά, μπορούμε να πούμε πως οι τάσεις συμμετοχής των επιμέρους οικονομικών στοιχείων του Δήμου Κερκυραίων, στην ευρύτερη διαμόρφωση των ισολογισμών των δύο ετών, διατήρησαν μια σχετικά σταθερή εικόνα, πραγματοποιώντας μικρές αυξομειώσεις στη συμμετοχή τους στο ενεργητικό και

παθητικό αντίστοιχα, από το ένα έτος στο άλλο. Συμπερασματικά, καταλήγουμε πως υπάρχει τάση βελτίωσης της συμμετοχής των κυκλοφορούντων μεγεθών, καθώς και τάση για βελτίωση της χρηματοδότησης του δήμου από ίδιες πηγές κεφαλαίων.

4.2.3.2. Κοινά μεγέθη εσόδων

Η διαχρονική ανάλυση των ‘κοινών μεγεθών’ σε επίπεδο εσόδων του Δήμου, μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνεισφορά της κάθε επιμέρους πηγής εσόδων, στη διαμόρφωση του συνολικού ύψους των ετήσιων χρηματικών εισροών, καθώς και την τάση των επιμέρους πηγών εσόδων διαχρονικά. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.7) παρουσιάζονται τα κοινά μεγέθη σε επίπεδο εσόδων του Δήμου Κερκυραίων κατά τις χρήσεις 2002 – 2003.

Πίνακας 4.7

ΚΟΙΝΑ ΜΕΓΕΘΗ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	44,46%	43,53%
Έσοδα από φόρους-εισροές-πρόστιμα- προσαυξήσεις	12,20%	10,42%
Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	43,34%	46,05%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	100%	100%

Για το 2002 παρατηρούμε πως τα έσοδα από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών του δήμου ανέρχονται στο 44,46% του συνολικού ύψους των εσόδων του. Αντίθετα, για το 2003, το ποσοστό συμμετοχής των εσόδων αυτών στη διαμόρφωση των συνολικών εσόδων μειώνεται στο 43,53%. Είναι εμφανές, ότι για το 2002 η πώληση αγαθών και υπηρεσιών αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων για το δήμο.

Τα έσοδα από φόρους, εισροές κλπ. ανήλθαν για το 2002 στο 12,20% του συνολικού ύψους των εσόδων του δήμου, ενώ την αμέσως επόμενη χρονιά, το ποσοστό συνεισφοράς τους μειώθηκε και έπεσε στο 10,42% των συνολικών του εσόδων. Η μείωση αυτή ερμηνεύεται ως εφαρμογή ελαστικότερης πολιτικής από πλευράς του δήμου, στη διαδικασία επιβολής προστίμων, πρόσθετων φόρων, προσαυξήσεων κλπ.

Τέλος, οι τακτικές επιχορηγήσεις του δήμου από Κρατικό Προϋπολογισμό αποτέλεσαν για το 2002 το 43,34% των συνολικών του εσόδων, ενώ το 2003 όπου βελτιώθηκε η συμμετοχή τους, ανήλθαν στο 46,05% των συνολικών του εσόδων. Για το 2003, τα έσοδα από τον κρατικό προϋπολογισμό αποτέλεσαν την κύρια πηγή εσόδων για το δήμο.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως τα κοινά μεγέθη των εσόδων του Δήμου, δεν παρουσίασαν σημαντικές αποκλίσεις από τη μία χρήση στην άλλη, ενώ αυτό που γίνεται άμεσα αντιληπτό, είναι το σημαντικό ύψος της χρηματοδοτικής υποστήριξης του δήμου, μέσω κρατικών επιχορηγήσεων.

4.2.4. Διαχρονική ανάλυση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για το Δήμο Κερκυραίων

4.2.4.1. Αριθμοδείκτες ρευστότητας (Liquidity Ratios)

Το πρώτο βήμα στην ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι ο προσδιορισμός της θέσης του Δήμου από άποψη ρευστότητας. Δηλαδή, κατά πόσο είναι ο Δήμος σε θέση να ανταπεξέλθει στις λήγουσες και, γενικότερα στις τρέχουσες υποχρεώσεις του, με τα κυκλοφορούντα στοιχεία που διαθέτει. Η χρησιμοποίηση των κυκλοφορούντων στοιχείων του Δήμου, για το προσδιορισμό της ρευστότητας, συνίσταται στο γεγονός, ότι αυτά μπορούν να ρευστοποιηθούν άμεσα, προκειμένου να καλυφθούν οι τρέχουσες υποχρεώσεις του.

Εδώ εξετάζονται οι εξής αριθμοδείκτες ρευστότητας:

- I. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής (γενικής) ρευστότητας:** Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.
- II. **Αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας:** Διαθέσιμο Ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.

Σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, οι δείκτες ρευστότητας συνίσταται να κυμαίνονται πάνω από τη μονάδα. Αυτό βέβαια εξαρτάται και από τον κλάδο στον οποίο αυτές ανήκουν, καθώς και από τις συνθήκες, στις οποίες αυτές λειτουργούν. Στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας όπως είναι οι δήμοι, οι δείκτες αυτοί κυμαίνονται

γενικά σε χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι οι ανάγκες των δήμων σε κεφάλαια είναι διαφορετικές από εκείνες των επιχειρήσεων κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Πριν προβούμε στην παρουσίαση και ανάλυση των αριθμοδεικτών ρευστότητας του Δήμου Κερκυραίων, παρουσιάζεται με μια συνοπτική ανάλυση, ο τρόπος με τον οποίο κινήθηκαν τα συνολικά και καθαρά κεφάλαια κίνησης του Δήμου, κατά τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003 (πίνακας 4.8).

Πίνακας 4.8

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ				
ΤΙΤΛΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	ΤΕΛ. 2002	ΤΕΛ.2003	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2002-2003	%
ΣΥΝΟΛ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ	4.097.913,29	5.336.568,68	1.238.655,39	30,22%
ΜΕΙΟΝ				
ΒΡΑΧΥΠ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.669.644,15	3.546.228,57	- 1.123.415,58	-24,06%
ΚΑΘΑΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ	- 571.730,86	1.790.340,11	2.362.070,97	413,14%

Παρατηρούμε ότι, για το 2002 το συνολικό κεφάλαιο κίνησης του Δ. Κερκυραίων δεν επαρκεί για να καλύψει πλήρως τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Υπάρχει δηλαδή εν μέρει, αδυναμία κάλυψης των πληρωμών στις οποίες πρέπει να προβεί ο Δήμος, για να αποπληρώσει χρέη προς προμηθευτές, ασφαλιστικούς οργανισμούς, φόρους και τέλη κτλ.

Αντίθετα, για το 2003 παρατηρείται αύξηση του συνολικού κεφαλαίου κίνησης κατά 30,22% με παράλληλη μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 1.123.415,58 ευρώ. Δηλαδή για το 2003, ο Δήμος είναι σε θέση να αποπληρώσει τις άμεσες υποχρεώσεις του και διαθέτει και επιπλέον ρευστό που ανέρχεται σε 1.790.340,11 ευρώ, προκειμένου να το επενδύσει σε άλλα στοιχεία του ισολογισμού κατά την επόμενη χρήση.

Κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου 2002-2003, οι αριθμοδείκτες ρευστότητας κινήθηκαν σε χαμηλά επίπεδα, με απότομες όμως και μεγάλες

διακυμάνσεις. Με τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα (πίνακας 4,9)εξετάζεται η πορεία των αριθμοδεικτών ρευστότητας του Δήμου Κερκυραίων, καθώς και οι αιτίες μεταβολής τους.

Πίνακας 4.9

ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Liquidity Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
Κυκλοφορούν ενεργητικό /βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	87,75%	150,48%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
Διαθέσιμα/βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	0,15	0,56

Κατά τη χρήση 2003, ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας αυξήθηκε από 87,75% το 2002, σε 150,48%. Αποδίδοντας την ερμηνεία του δείκτη κυκλοφοριακής ρευστότητας μπορούμε να πούμε ότι για το 2002, μία μονάδα βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων καλύπτονταν από 0,87 μονάδες κυκλοφοριακών στοιχείων. Υπάρχει δηλαδή για το 2002, αδυναμία κάλυψης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του δήμου με κυκλοφορούντα στοιχεία κατά 13%. Το χαμηλό επίπεδο του δείκτη κυκλοφοριακής ρευστότητας σημαίνει ότι μέρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του δήμου έχει χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο χρηματοδοτικά ανορθόδοξο για τη χρηματοδότηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων, δεδομένου ότι βασική αρχή της ορθολογικής χρηματοδοτικής λειτουργίας είναι ότι τα πάγια περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει να καλύπτονται από μακράς διάρκειας κεφάλαια, οπότε και τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία θα καλύπτουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Το 2003 όπου ο δείκτης ανέρχεται στο 150,48%, κάθε μία μονάδα βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων καλύπτεται πλήρως από τα κυκλοφορούντα στοιχεία, ενώ παραμένει και μόνιμο κεφάλαιο κίνησης, προκειμένου να απορροφηθεί και να καλύψει άλλα στοιχεία του ισολογισμού κατά την επόμενη χρήση. Η απότομη αύξηση του δείκτη από το 2002 στο 2003 οφείλεται, αφενός μεν στην αύξηση των καταθέσεων από 301.559,51 ευρώ σε 1.991.503,96 ευρώ, και

αφετέρου στη μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά 1 εκατομμύριο ευρώ περίπου, εξαιτίας της μείωσης των προμηθευτών κυρίως, καθώς και των χρεών σε ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας κυμάνθηκε σε χαμηλά επίπεδα για τα δύο έτη, παρουσίασε όμως μια ανοδική πορεία από 0,15 το 2002 σε 0,56 το 2003. Ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας απεικονίζει της ικανότητα του Δήμου, να εξοφλεί με μετρητά τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Αυτό σημαίνει, ότι για το 2002 οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του δήμου καλύπτονταν κατά 0,15 φορές από τα ρευστά διαθέσιμα, ενώ για το 2003 κατά 0,56 φορές. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο, στην αύξηση των καταθέσεων κατά 560% περίπου, καθώς και στη μείωση του λογαριασμού των προμηθευτών και των χρεών σε ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως από άποψη ρευστότητας, ο Δήμος Κερκυραίων είχε σαφέστατη βελτίωση από τη μία χρήση στην άλλη. Ενώ το 2002 παρουσίαζε αδυναμία κάλυψης των άμεσων οφειλών του με κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού, το 2003 είχε τη δυνατότητα να καλύψει πλήρως τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του, αποφεύγοντας μάλιστα τη στροφή σε μακροχρόνιο δανεισμό, διατηρώντας ακόμη, σημαντικό πλεόνασμα κεφαλαίου κίνησης (μόνιμο κεφάλαιο κίνησης), για τη αποπληρωμή των επόμενων τρεχουσών αναγκών του.

4.2.4.2. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας ή κυκλοφοριακής ταχύτητας (Activity Ratios)

Οι δείκτες δραστηριότητας συνιστούν κριτήρια, με τα οποία μετράται ο βαθμός αποτελεσματικής χρησιμοποίησης των περιουσιακών στοιχείων ενός οργανισμού, αφού όσο πιο εντατική είναι χρησιμοποίηση των διαθέσιμων πόρων, τόσο πιο αποτελεσματική (κερδοφόρα) αποβαίνει η εκμετάλλευση του οργανισμού.

Οι εν λόγω δείκτες παρέχουν πληροφορίες για τον αριθμό των περιστροφών που πραγματοποιούν εντός μιας οικονομικής χρήσης, τα περιουσιακά στοιχεία ενός οργανισμού στο σύνολό τους ή και μεμονωμένα, ενώ βοηθούν στον προσδιορισμό της ταχύτητας, με την οποία κινείται το συνολικό παραγωγικό κύκλωμα του οργανισμού, που αποτελεί και τον κύριο αντικειμενικό του σκοπό, για τη μεγιστοποίηση του κέρδους και κατά συνέπεια, για τη βέλτιστη και ποιοτική παροχή

αγαθών και υπηρεσιών, στις περιπτώσεις που αναφερόμαστε σε δημόσιους οργανισμούς, όπως είναι οι ΟΤΑ.

Ορισμένοι χρήσιμοι δείκτες, των οποίων τη χρήση θα κάνουμε παρακάτω είναι οι εξής:

- I. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων:** Ετήσιες πωλήσεις/Σύνολο απαιτήσεων
- II. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων:** Ετήσιες πωλήσεις/Ιδια κεφάλαια
- III. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας διαθέσιμων:** Ετήσιες πωλήσεις/Σύνολο διαθέσιμων
- IV. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων:** Ετήσιες πωλήσεις/Καθαρά πάγια
- V. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού:** Ετήσιες πωλήσεις/Σύνολο ενεργητικού.

Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.10), παρουσιάζονται οι αριθμοδείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας του Δήμου Κερκυραίων, καθώς και ο τρόπος, με τον οποίο αυτοί κινήθηκαν, κατά τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.10

ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
(Activity Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ		
Ετήσιες πωλήσεις/Απαιτήσεις	1,64	1,70
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		
Καθαρές πωλήσεις/Ιδια κεφάλαια	0,04	0,04

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ	8,07	2,82
Καθαρές πωλήσεις/Σύνολο διαθεσίμων		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΠΑΓΙΩΝ	0,04	0,04
Πωλήσεις/Καθαρά πάγια		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	0,03	0,03
Πωλήσεις/Σύνολο Ενεργητικού		

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων αυξήθηκε από 1,64 το 2002, σε 1,70 το 2003. Η μεταβολή αυτή οφείλεται στο γεγονός, ότι τα έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 90.521,88 ευρώ, ενώ σημειώνεται παράλληλη μείωση των απαιτήσεων κατά 77.541,26 ευρώ. Το χαμηλό επίπεδο του δείκτη υποδηλώνει ότι ο δήμος ρευστοποιεί τις απαιτήσεις του κατά 1,64 φορές για το 2002 και κατά 1,70 φορές για το 2003. Διαιρώντας τους δείκτες με τις 365 ημέρες του χρόνου προκύπτει ότι, για το 2002 ο δήμος εισπράττει τις απαιτήσεις του κάθε 222 ημέρες (7 μήνες περίπου), ενώ το 2003 εισπράττει κάθε 214 ημέρες (7 μήνες). Επίσης το χαμηλό επίπεδο του δείκτη επισημαίνει πως ο δήμος εφαρμόζει μια ιδιαίτερα ελαστική πιστωτική πολιτική, που αυτόματα συνεπάγεται τη δέσμευση των κεφαλαίων του για ακόμα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων κινήθηκε στα ίδια επίπεδα και για τις δύο χρήσεις. Η σταθερότητα του δείκτη στις 0,04 μονάδες οφείλεται στη παράλληλη αύξηση των πωλήσεων και του ύψους των ιδίων κεφαλαίων για το 2003. Προκύπτει λοιπόν, ότι και για τις δύο χρήσεις, με μία μονάδα ιδίων κεφαλαίων πραγματοποιήθηκαν πωλήσεις 0,04 της μονάδας, επίπεδο ιδιαίτερα χαμηλό για την ταχύτητα κυκλοφορίας της καθαρής περιουσίας του δήμου και την αποδοτική αξιοποίηση των ιδίων κεφαλαίων, ενώ παράλληλα, μας παρέχει την ένδειξη της ύπαρξης υπερεπένδυσης σε πάγια.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας διαθεσίμων πραγματοποίησε μια απότομη μεταβολή από 8,07 το 2002 σε 2,82 το 2003. Η απότομη αυτή μεταβολή οφείλεται κυρίως, στην αύξηση των καταθέσεων κατά 560% (1.689.944,450 ευρώ). Αν

απομονώσουμε τους κινδύνους που υποκρύπτει η διατήρηση ισχυρού χαρτοφυλακίου σε ρευστό (π.χ πληθωρισμός και κατά συνέπεια η απώλεια αγοραστικής δύναμης), μπορούμε να πούμε, πως με το επίπεδο των ρευστών διαθεσίμων που διαθέτει ο δήμος το 2003, είναι σε θέση να ικανοποιήσει αρκετά μεγάλο μέρος των άμεσων και ληξιπρόθεσμων οφειλών του. Επίσης, η ικανοποιητική κυκλοφοριακή ταχύτητα των διαθεσίμων, μας δείχνει την ικανότητα του δήμου να αξιοποιεί τα ρευστά του διαθέσιμα, εκμεταλλευόμενος τις προκύπτουσες επενδυτικές ευκαιρίες της αγοράς, κατά το πλέον αποδοτικό τρόπο (εκπτώσεις προμηθευτών, ευκαιρίες τοποθέτησης σε περιουσιακά στοιχεία ή τίτλους υψηλών αποδόσεων κλπ).

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων παρέμεινε σταθερός και σε χαμηλά επίπεδα και για τα δύο έτη. Το χαμηλό επίπεδο του δείκτη οφείλεται στο γεγονός ότι, οι ΟΤΑ, όπως είναι και ο Δήμος Κερκυραίων είναι οργανισμοί υψηλής παγιοποίησης. Η στασιμότητα του δείκτη στο 0,04 οφείλεται τόσο στην ελάχιστη μεταβολή που πραγματοποίησαν οι πωλήσεις, όσο και στο γεγονός ότι δεν πραγματοποιήθηκαν σημαντικές επενδύσεις σε πάγια και εγκαταστάσεις κατά το 2003. Δεδομένου ότι, το μεγαλύτερο μέρος του ενεργητικού των ΟΤΑ είναι επενδυμένο σε πάγια (κυρίως λόγω του μεγάλου όγκου υπηρεσιών που παρέχουν), επενδύσεις σε πάγια, ενδεχομένως να οδηγούσε σε βελτίωση των πωλήσεων και της καθαρής περιουσίας του δήμου. Ακόμη, η σταθερότητα του ύψους των εσόδων από πώληση αγαθών και υπηρεσιών του δήμου και τα δύο έτη, με δεδομένο και σταθερό το ύψος των παγίων στοιχείων, υποδηλώνει μη αποδοτική αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού του, καθώς και σταθερότητα στη παραγωγικότητα της εργασίας και του κεφαλαίου. Τέλος, βελτίωση του δείκτη μέσω ανόδου των πωλήσεων, θα σήμαινε αυτόματα και τη μείωση του κόστους των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών, λόγω του επιμερισμού των σταθερών εξόδων (συντήρησης και λειτουργίας των παγίων), σε περισσότερες μονάδες αγαθών και υπηρεσιών.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού παρέμεινε επίσης σταθερός και για τις δύο χρήσεις. Λόγω της υψηλής παγιοποίησης του δήμου, ο δείκτης αυτός είναι συναφής με τον προηγούμενο δείκτη, της κυκλοφοριακής ταχύτητας των παγίων, ενώ μας παρέχει τις ίδιες σχεδόν πληροφορίες.

Γενικά, μπορούμε να πούμε πως οι δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας του Δήμου Κερκυραίων παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα, με μικρές σχετικά αυξομειώσεις. Οι περιστροφές που πραγματοποίησαν τα ίδια κεφάλαια, το ενεργητικό καθώς και τα

διάφορα στοιχεία του ήταν σχετικά μικρές, γεγονός που επισημαίνει την αναγκαιότητα, για βελτίωση του ύψους των πωλήσεων.

4.2.4.3. Αριθμοδείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης (Financial Structure Ratios)

Οι προηγούμενοι αριθμοδείκτες, καθώς και αναλύσεις που επακολούθησαν, αφορούσαν τη θέση και τις υποχρεώσεις του Δήμου σε βραχυχρόνια βάση. Η διερεύνηση της οικονομικής κατάστασης ενός οργανισμού σε μακροχρόνια βάση μπορεί να πραγματοποιηθεί με τους δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης και βιωσιμότητας, μέσω των οποίων μετράται τόσο η σχέση μεταξύ περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων του οργανισμού, όσο και η δυνατότητα ανάπτυξής του με ίδια ή δανειακά κεφάλαια.

Στην κατηγορία των δεικτών κεφαλαιακής διάρθρωσης και βιωσιμότητας θα εξετάσουμε τους παρακάτω δείκτες:

- I. **Αριθμοδείκτης συνολικής δανειακής επιβάρυνσης:** Ξένα κεφάλαια/
Συνολικά κεφάλαια
- II. **Αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά κεφάλαια:** Ίδια κεφάλαια/
Συνολικά κεφάλαια
- III. **Αριθμοδείκτης καθαρής θέσης προς υποχρεώσεις:** Ίδια κεφάλαια/Ξένα
κεφάλαια
- IV. **Αριθμοδείκτης μακροπρόθεσμου δανεισμού προς ίδια κεφάλαια:**
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις/Ίδια κεφάλαια
- V. **Αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά πάγια:** Ίδια
κεφάλαια/Συνολικά πάγια

Στο πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.11) παρατείθονται οι αριθμοδείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης του Δήμου Κερκυραίων για τις χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.11

ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ (Financial Structure Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ Ξένα Κεφάλαια/Συνολικά Κεφάλαια (%)	6,80	6,22
ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ Ίδια κεφάλαια/Συνολικά Κεφάλαια (%)	93,20	93,78
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΠΡΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ Ίδια Κεφάλαια/Ξένα κεφάλαια	13,7	15,08
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις/Ίδια κεφάλαια (%)	3,94	4,11
ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΑΓΙΑ Ίδια Κεφάλαια/Συνολικά Πάγια	0,97	0,99

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης παρατηρούμε ότι μειώθηκε από 6,8% το 2002 σε 6,22% το 2003. Η μείωση αυτή οφείλεται στη μεταβολή λογαριασμών τόσο των ξένων, όσο και των ιδίων κεφαλαίων. Όσον αφορά τα ξένα κεφάλαια παρατηρούμε ότι μειώθηκαν τα υπόλοιπα των λογαριασμών των προμηθευτών κατά 20,75%, των ασφαλιστικών οργανισμών κατά 42,20% και των πιστωτών κατά 87,15%. Από πλευράς ιδίων κεφαλαίων, παρά το γεγονός της αύξησης του ελλείμματος, σημαντική μεταβολή υπέστη ο λογαριασμός 'επιχορηγήσεις επενδύσεων' ο οποίος αυξήθηκε από 3.285.800,25 ευρώ το 2002 σε 5.899.285,53 ευρώ το 2003.

Το χαμηλό επίπεδο, καθώς και η μείωση του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης ερμηνεύεται ως θετικό στοιχείο για την οικονομική κατάσταση του δήμου.

Ουσιαστικά, ο δείκτης αυτός αντιπροσωπεύει το ποσοστό του συνόλου του ενεργητικού του δήμου, πάνω στο οποίο οι πιστωτές και κυρίως οι τράπεζες έχουν οποιασδήποτε μορφής απαιτήσεις. Επίσης, το γεγονός ότι οι δανειακές υποχρεώσεις ανέρχονται στο 6,22% των συνολικών υπενδεδυμένων κεφαλαίων, αυτό εξασφαλίζει την οικονομική αυτονομία του δήμου κατά ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό.

Αντιστρόφως ανάλογη πορεία με το δείκτη δανειακής επιβάρυνσης, ακολούθησε ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά κεφάλαια, γεγονός που είναι αριθμητικά αναμενόμενο, λόγω του γεγονότος του αθροίσματος των δύο δεικτών, το οποίο ισούται με τη μονάδα. Ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά κεφάλαια του δήμου αυξήθηκε από 93,20% σε 93,78% για τους ίδιους ακριβώς λόγους που μειώθηκε ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης. Το υψηλό επίπεδο του δείκτη επισημαίνει το γεγονός ότι, οι επενδύσεις σε στοιχεία του ενεργητικού του δήμου υποστηρίζεται από ίδια κεφάλαια κατά ποσοστό που ξεπερνά το 90% της αξίας τους, ενώ παρέχει στο δήμο τη δυνατότητα έγκρισης και άντλησης νέων δανειακών αποθεμάτων, εφόσον επιχειρηθεί επέκταση των επενδύσεων με ξένα κεφάλαια, κατά τα επόμενα οικονομικά έτη.

Όσον αφορά το δείκτη καθαρής θέσης προς υποχρεώσεις του δήμου, παρατηρούμε ότι ακολούθησε αύξουσα πορεία κατά δύο μονάδες. Η αύξηση του δείκτη είναι απόρροια των μεταβολών των δύο προηγούμενων δεικτών, ενώ ο ίδιος ο δείκτης προσδιορίζει τη σχέση των ιδίων κεφαλαίων του δήμου, με τα ξένα κεφάλαια. Παρατηρούμε ότι, τα ίδια κεφάλαια του δήμου για το 2002 είναι 13,7 φορές μεγαλύτερα απ' τα ξένα κεφάλαια, ενώ για το 2003 όπου ο δείκτης αυξάνεται, τα ίδια κεφάλαια είναι 15,8 φορές μεγαλύτερα από τα ξένα δανειακά κεφάλαια. Η σύνθεση ίδια προς ξένα κεφάλαια μπορούμε να πούμε ότι είναι αρκετά ικανοποιητική και για τα δύο έτη, εξασφαλίζοντας έτσι, την οικονομική ευημερία και ανεξαρτησία του δήμου κατά τα επόμενα έτη.

Ο δείκτης μακροπρόθεσμου δανεισμού προς ίδια κεφάλαια του δήμου σημείωσε επίσης αύξουσα πορεία και κινήθηκε από 3,94% το 2002 σε 4,11% το 2003. Ο δείκτης αποτελεί το μέτρο του ποσοστού συμμετοχής των μακροπρόθεσμων δανείων που έχει συνάψει ο δήμος, στη διάρθρωση των ιδίων κεφαλαίων του. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση των δανειακών υποχρεώσεων κατά 306.899,42 ευρώ (αύξηση των μακροπρόθεσμων δανειακών υποχρεώσεων κατά 5,6%).

Τέλος, ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά πάγια ακολούθησε μια σχεδόν σταθερή πορεία που πλησίασε τη μονάδα. Το γεγονός ότι, ο δείκτης πλησίασε τη μονάδα μας παρέχει την πληροφορία που είχαμε αναφέρει εξ' αρχής, δηλαδή την ύπαρξη υπερεπένδυσης σε πάγια στοιχεία του ενεργητικού, ενώ η μικρή αύξηση του δείκτη οφείλεται στην αύξηση των ιδίων κεφαλαίων και στη μείωση της καθαρής αξίας των παγίων λόγω των αποσβέσεων.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι από πλευράς διάρθρωσης κεφαλαίων, ο Δήμος Κερκυραίων είναι ένας οικονομικά εύρωστος δήμος. Η μικρή σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια δανειακή εξάρτηση, εξασφαλίζει στο δήμο οικονομική ανεξαρτησία και αυτονομία, ενώ η επένδυση του κυρίου μέρους των κεφαλαίων του, σε στοιχεία του πάγιου ενεργητικού, ωθούν στη βελτίωση των παρεχόμενων από αυτόν αγαθών και υπηρεσιών, στη διατήρηση του μεγάλου μεγέθους του, καθώς και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του σε σχέση με άλλους ΟΤΑ.

4.2.4.4. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (Profitability Ratios)

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας αποτελούν σημαντικά κριτήρια, βάσει των οποίων εξάγουμε συνολικά συμπεράσματα για την αποτελεσματική ή όχι άσκηση της διοίκησης, όπως αυτή κρίνεται εκ του αποτελέσματος με βάση το επίπεδο των κερδών του οργανισμού, την αποτελεσματική αξιοποίηση των κεφαλαίων του και την ικανοποιητική απόδοση των βασικών δραστηριοτήτων του.

Μερικοί από του πιο σημαντικούς δείκτες αποδοτικότητας, των οποίων η ανάλυση ακολουθεί παρακάτω είναι οι εξής:

- I. **Αριθμοδείκτης απόδοσης ενεργητικού:** Κέρδη μετά από φόρους/Σύνολο ενεργητικού
- II. **Αριθμοδείκτης περιθωρίου καθαρών κέρδους:** Κέρδη μετά από φόρους/Πωλήσεις
- III. **Αριθμοδείκτης περιθωρίου μικτού κέρδους:** Πωλήσεις – Κόστος Πωληθέντων/ Πωλήσεις
- IV. **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων:** Καθαρά αποτελέσματα μετά από φόρους/Ίδια κεφάλαια
- V. **Αριθμοδείκτης κόστους πωληθέντων προ πωλήσεις:** Κόστος πωληθέντων/ Πωλήσεις

Με τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα (πίνακας 4.12) εξετάζουμε την πορεία των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας του Δήμου Κερκυραίων κατά τις χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.12

ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		
(Profitability Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ Κέρδη μετά από φόρους/Σύνολο Ενεργητικού (%)	-0,78	-1,41
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ Κέρδη μετά από φόρους/Πωλήσεις (%)	-20,98	-37,43
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ (Πωλήσεις-Κόστος Πωληθέντων)/Πωλήσεις (%)	-114,65	-122,81
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ Καθαρά Αποτελέσματα μετά από Φόρους/Ίδια κεφάλαια (%)	-0,84	-1,50
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ Κόστος Πωληθέντων/Πωλήσεις (%)	214,65	222,80

Παρατηρούμε ότι, ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού μεταβλήθηκε από - 0,78% το 2002 σε -1,41% το 2003. Ο αρνητικός αυτός διπλασιασμός του δείκτη οφείλεται στο γεγονός ότι, οι ζημίες διπλασιάστηκαν σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, καθώς και στη μεταφορά τη ζημίας από τη μία χρήση στην άλλη. Προκύπτει λοιπόν ότι, μία ποσοστιαία μονάδα στοιχείων του ενεργητικού συνεπάγεται για τον

δήμο 0,78% ζημίες για το 2002 και 1,41% ζημίες για το 2003%. Το αρνητικά αυτά ποσοστά στην αποδοτικότητα του ενεργητικού ερμηνεύονται ως μη αποδοτική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και ως αναποτελεσματική εκμετάλλευση των στοιχείων του ενεργητικού του δήμου.

Την ίδια πτωτική πορεία με τον δείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού ακολούθησε και ο δείκτης περιθωρίου καθαρού κέρδους. Η μεταβολή από το -20,98% στο -37,43% το 2003 είναι απόρροια της αύξησης της ζημίας κατά το διπλάσιο και της στασιμότητας του ύψους των πωλήσεων. Προκύπτει έτσι, ότι για το 2002 οι καθαρές ζημίες του δήμου ανέρχονται στο 20,98% των πωλήσεων, δηλαδή κάθε μονάδα πωληθέντων προσδίδει στο δήμο 20% ζημίες, ενώ για το 2003 οι καθαρές ζημίες ανέρχονται στο 37,43% των πωλήσεων, δηλαδή κάθε μία μονάδα πωλήσεων επιφέρει 37% ζημία για το δήμο.

Τον ίδιο αρνητικό χαρακτήρα με τους δύο προηγούμενους δείκτες παρατηρούμε ότι διατήρησε και ο δείκτης περιθωρίου μικτού κέρδους. Για τη χρήση 2002, ο δείκτης ήταν στο -114,65%, ενώ για το 2003 ο δείκτης ανέρχεται στο -122,81%. Η χειροτέρευση του δείκτη οφείλεται κατά κύριο λόγο, στην αύξηση του κόστους των αγαθών και υπηρεσιών κατά 655.727,91 ευρώ. Το αρνητικό πρόσημο του δείκτη και για τις δύο χρήσεις οφείλεται στο γεγονός ότι, το κόστος αγαθών και υπηρεσιών υπερβαίνει κατά το διπλάσιο σχεδόν, την αξία των εσόδων από την πώληση των αγαθών και υπηρεσιών. Ακόμη και αν επιχειρούσαμε τον προσδιορισμό του δείκτη, υπολογίζοντας στις πωλήσεις και τα έσοδα επιχορηγήσεων, καθώς και τα έσοδα από φόρους και τέλη, παρατηρούμε ότι ο δείκτης δεν απέχει κατά πολύ από τη μονάδα, προδιαγράφοντας έτσι, το αρνητικό και για τις δύο χρήσεις οικονομικό αποτέλεσμα.

Όσον αφορά το δείκτη αποδοτικότητας παρατηρούμε ότι χειροτέρευσε και αυτός, μετακινούμενος από -0,84% το 2002 σε -1,5% το 2003. Η πτώση αυτή είναι και πάλι αποτέλεσμα της υπερβάλλουσας ζημίας. Προκύπτει λοιπόν ότι, και για τις δύο χρήσεις η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων είναι αρνητική. Παρατηρούμε έτσι, ότι για το 2002 μία ποσοστιαία μονάδα ιδίων κεφαλαίων μεταφράζεται σε 0,87% ζημία, ενώ το 2003, η ζημία ξεπερνά τη μονάδα και ανέρχεται στο 1,55% για κάθε ποσοστιαία μονάδα ιδίων κεφαλαίων. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι και για τις δύο χρήσεις, υπήρξε κακή και μη ορθολογική διαχείριση των κεφαλαίων του δήμου.

Τέλος, ο δείκτης κόστους πωληθέντων προς πωλήσεις βλέπουμε ότι αυξήθηκε από 214,65% σε 222,8%, ποσοστά που υπερβαίνουν κατά πολύ τα όρια της ορθολογικής διαχείρισης, σε επίπεδο συντελεστών κόστους, που συνδέονται άμεσα με την παραγωγή αγαθών και την παροχή υπηρεσιών. Η αύξηση του δείκτη οφείλεται στην αύξηση του κόστους των αγαθών και υπηρεσιών από 11.951.190,44 ευρώ το 2002 σε 12.606.922,35 ευρώ το 2003, με δεδομένο ότι οι πωλήσεις παρέμειναν σχεδόν σταθερές. Αυτό που γίνεται άμεσα αντιληπτό παρατηρώντας το επίπεδο του δείκτη, είναι ότι και για τις δύο χρήσεις, το κόστος αγαθών και υπηρεσιών υπερβαίνει κατά το διπλάσιο, την αξία από την πώληση των αγαθών και υπηρεσιών.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι από πλευράς αριθμοδεικτών αποδοτικότητας, η εικόνα του Δήμου Κερκυραίων είναι ιδιαίτερα αρνητική, γεγονός που επισφραγίζεται από την ύπαρξη και μεταφορά ζημίας από τη μία χρήση στην άλλη. Οι δείκτες αποδοτικότητας ενεργητικού και ιδίων κεφαλαίων, αλλά και οι δείκτες περιθωρίου κέρδους, όχι μόνο έχουν αρνητική εξέλιξη αλλά απέχουν και κατά πολύ από τα όρια που προστάζουν οι αρχές της ορθολογικής διαχείρισης, στην αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων των οργανισμών.

4.2.4.5. Αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας (Operating Expense Ratios)

Οι αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας προς τα τακτικά έσοδα ενός οργανισμού δείχνουν την τάση των λειτουργικών δαπανών του οργανισμού, σε σχέση με τον όγκο των τακτικών του εσόδων. Έτσι γίνεται αντιληπτή, η πολιτική που ακολουθεί η διοίκηση του εκάστοτε οργανισμού και η δυνατότητα του να προσαρμόζει τα λειτουργικά του έξοδα, ανάλογα με τις υπάρχουσες συνθήκες πωλήσεων.

Οι αριθμοδείκτες που θα αναλύσουμε είναι οι εξής:

- I. **Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών προς τακτικά έσοδα:** Λειτουργικά έξοδα/Τακτικά έσοδα
- II. **Αριθμοδείκτης εξόδων διοικητικής λειτουργίας προς τακτικά έσοδα:** Έξοδα διοικητικής λειτουργίας/Τακτικά έσοδα
- III. **Αριθμοδείκτης εξόδων δημοσίων σχέσεων προς τακτικά έσοδα:** Έξοδα δημοσίων σχέσεων/ Τακτικά έσοδα

Για την ανάλυση των αριθμοδεικτών λειτουργικών δαπανών θα χρησιμοποιήσουμε τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα (πίνακας 4.13)

Πίνακας 4.13

ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		
(Operating Expense Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ		
ΠΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	28,33	28,00
Λειτουργικές Δαπάνες/Τακτικά Έσοδα (%)		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		
ΠΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	19,10	21,27
Έξοδα Διοικητικής Λειτουργίας/Τακτικά Έσοδα (%)		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
ΠΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	9,22	6,71
Έξοδα Δημοσίων Σχέσεων/Τακτικά Έσοδα (%)		

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων μειώθηκε από 28,33% το 2002, στο 28% το 2003. Η μεταβολή αυτή αποτελεί μεν θετικό στοιχείο, αλλά πρέπει να αναφερθεί ότι δεν προέρχεται από τη μείωση των λειτουργικών εξόδων του δήμου, τα οποία αντιθέτως αυξήθηκαν, αλλά από την αύξηση των τακτικών του εσόδων. Παρατηρούμε ότι, ο δήμος δεν άσκησε αποτελεσματική πολιτική για τη μείωση των λειτουργικών του εξόδων, καθώς αυτά αυξήθηκαν από 3.548.203,12 ευρώ το 2002 σε 3.638.105,64 ευρώ το 2003, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 2,53%. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι και για τις δύο χρήσεις τα λειτουργικά έξοδα του δήμου ανέρχονται στο 28% περίπου της αξίας των τακτικών του εσόδων, ποσοστό ιδιαίτερα υψηλό για την θετική εξέλιξη των οικονομικών αποτελεσμάτων του. Στη συνέχεια ακολουθεί η διάσπαση του αριθμοδείκτη αυτού, στα επιμέρους λειτουργικά έξοδα που τον απαρτίζουν.

Αναλυτικότερα, ο δείκτης εξόδων διοικητικής λειτουργίας αυξήθηκε από 19,10% το 2002 στο 21,27% το 2003. Η αύξηση αυτή προέρχεται από την αύξηση των

εξόδων διοικητικής λειτουργίας κατά 372.075,65 ευρώ, μεταβολή που ανέρχεται στο 15,5% σε σχέση με το 2002.

Όσον αφορά το δείκτη εξόδων δημοσίων σχέσεων, παρατηρούμε ότι αυτός μειώθηκε από 9,22% το 2002 σε 6,71% το 2003. Η μείωση αυτή οφείλεται στη μείωση των εξόδων λειτουργίας δημοσίων σχέσεων κατά 282.171,13 ευρώ, ή αλλιώς μείωση που ανέρχεται στο 24,42% σε σχέση με το 2002.

Από τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε ότι, το ποσοστό των λειτουργικών δαπανών, στο σύνολο των τακτικών εσόδων του δήμου είναι αρκετά υψηλό και στις δύο χρήσεις, ενώ αξίζει να αναφερθεί ότι η πρόσθεση των λειτουργικών εξόδων, στο μικτό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης της καθεμίας χρήσης, είχε αμέσως ως αποτέλεσμα την πρόκληση ζημίας.

4.3. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ

4.3.1. Γενικά για το Δήμο Μελιτειών

Ο Δήμος Μελιτειών αποτελείται από εννιά δημοτικά διαμερίσματα συνολικής έκτασης 67.054 τετραγωνικών μέτρων, ενώ ο πληθυσμός του ανέρχεται στους 6.690 μόνιμους κατοίκους. Στο σημείο αυτό, να αναφέρουμε πως τα στοιχεία απογραφής του πληθυσμού βασίζονται στα επίσημα στοιχεία της απογραφής του 2000-2001 που πραγματοποίησε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία. Ο παρακάτω πίνακας (πίνακας 4.14) μας παραθέτει αναλυτικότερες πληροφορίες, σχετικά με το μέγεθος του πληθυσμού και την έκταση της επιφάνειας των επιμέρους δημοτικών διαμερισμάτων του Δήμου Μελιτειών.

Πίνακας 4.14

Δήμος Μελιτειών

Δημ. Διαμερίσματα (τέως ΟΤΑ)	Πληθυσμός απογραφής 2001	Έκταση σε Στρέμματα
Αγίου Ματθαίου	1.698	22.301
Άνω Παυλιάνας	495	3.600
Βουνιατάδων	322	3.075

Κάτω Παυλιάνας	195	1.375
Μοραϊτικών	864	4.151
Πεντατίου	390	3.173
Στρογγυλής	595	5.175
Χλοματιανών	842	10.327
Χλομού	1.147	13.877

Στατιστικά Δ. Μελιτειών

Πληθυσμός:	6.690
Έκταση σε στρέμματα:	67.054

4.3.2. Οικονομικά στοιχεία των χρήσεων 2002 και 2003

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα οικονομικά στοιχεία του ισολογισμού (πίνακας 4.15 και 4.16), της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης (πίνακας 4.17) και του πίνακα διανομής κερδών (πίνακας 4.18) του Δήμου Μελιτειών, για τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.15**ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΕΛΙΚΟΣ: 2002****ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002**

Αξία κτήσεως

Αποσβέσεις

Αναπόσβ. αξία

B. ΕΞΟΛΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	<u>130.005,22</u>	<u>13.859,41</u>	<u>116.145,81</u>
	<u>130.005,22</u>	<u>13.859,41</u>	<u>116.145,81</u>

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις**

1. Γήπεδα – Οικόπεδα	162.875,58	-	162.875,58
1α. Πλατείες – Πάρκα – Παιδότοποι	75.354,17	13.219,99	62.134,18
1β. Οδοί – Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	1.421.183,24	211.667,15	1.209.516,09
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	139.996,01	11.199,68	128.796,33
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	3.411.713,21	403.660,63	3.008.052,58
3β. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	175.007,80	10.300,63	164.707,17
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	12.619,00	369,76	12.249,24
4. Μηχανήματα – Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	7.178,90	1.435,77	5.743,13
5. Μεταφορικά μέσα	194.964,08	48.654,44	146.309,64
6. Επίπλα και λοιπός εξοπλισμός	<u>74.986,84</u>	<u>31.776,75</u>	<u>43.210,09</u>
Σύνολο ακινητοποιήσεων (ΓII)	<u>5.675.878,83</u>	<u>732.284,80</u>	<u>4.943.594,03</u>

III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις

1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης		255.486,42	
Μείον: Οφειλόμενες δόσεις		<u>20.707,33</u>	<u>234.779,09</u>
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)			<u>5.178.373,12</u>

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**II. Απαιτήσεις**

1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών			<u>317.766,34</u>
			<u>317.766,34</u>

IV. Διαθέσιμα

1. Ταμείο			2.034,97
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			<u>98.247,67</u>
			<u>100.282,64</u>
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII + ΔV)			<u>418.048,98</u>

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)**5.712.567,91****ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ**

2. Χρεωστικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού			<u>5.715.004,29</u>
--	--	--	----------------------------

ΠΑΘΗΤΙΚΟ**A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ**

I. Κεφάλαιο			<u>1.726.763,01</u>
-------------	--	--	----------------------------

II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - Δωρεές παγίων

4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων			<u>2.800.139,49</u>
-----------------------------	--	--	----------------------------

IV. Αποτελέσματα εις νέο Υπόλοιπο ελλειμμάτων προηγούμενων χρήσεων			<u>76.867,21</u>
---	--	--	-------------------------

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (AI+AII+AIV)			<u>4.450.035,29</u>
--	--	--	----------------------------

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			<u>1.106.489,52</u>
-------------------------------	--	--	----------------------------

2. Δάνεια τραπεζών			
--------------------	--	--	--

II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			58.245,65
--------------------------------	--	--	-----------

1. Προμηθευτές			
----------------	--	--	--

7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση			65.261,96
--	--	--	-----------

8. Πιστωτές διάφοροι			<u>32.535,49</u>
			<u>156.043,10</u>

Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)			<u>1.262.532,62</u>
------------------------------------	--	--	----------------------------

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A+Γ)**5.712.567,91****ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ**

2. Πιστωτικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού			<u>5.715.004,29</u>
--	--	--	----------------------------

Πίνακας 4.16**ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΕΛΙΚΟΣ: 2003****ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****Ποσά κλειόμενης χρήσης 2003**

Αξία κτήσεως

Αποσβέσεις

Αναπόσβ. αξία

B. ΕΞΟΛΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

4. Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	<u>133.545,22</u>	<u>40.568,44</u>	<u>92.976,78</u>
	<u>133.545,22</u>	<u>40.568,44</u>	<u>92.976,78</u>

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις**

1. Γήπεδα – Οικόπεδα	162.875,58	-	162.875,58
1α. Πλατείες – Πάρκα – Παιδότοποι	131.465,72	21.866,86	109.598,86
1β. Οδοί – Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	1.610.759,35	328.538,77	1.282.220,58
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	139.996,01	22.399,36	117.596,65
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	3.454.694,81	678.603,45	2.776.091,36
3β. Εγκαταστάσεις Ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	175.007,80	24.301,25	150.706,55
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	12.619,00	1.379,28	11.239,72
4. Μηχανήματα – Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	7.178,90	2.871,54	4.307,36
5. Μεταφορικά μέσα	194.964,08	87.647,25	107.316,83
6. Επίπλα και λοιπός εξοπλισμός	<u>174.550,03</u>	<u>56.977,50</u>	<u>117.572,53</u>
Σύνολο ακινητοποιήσεων (ΓII)	<u>6.064.111,28</u>	<u>1.224.585,26</u>	<u>4.839.526,02</u>

III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις

1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης		256.365,42	
Μείον: Οφειλόμενες δόσεις		<u>14.086,57</u>	<u>242.278,85</u>
Σύνολο πάγιου ενεργητικού (ΓII+ΓIII)			<u>5.081.804,87</u>

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**II. Απαιτήσεις**

1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών			339.813,02
5. Χρεώστες διάφοροι			<u>4.268,33</u>
			<u>344.081,35</u>

IV. Διαθέσιμα

1. Ταμείο			596,00
3. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας			<u>45.076,27</u>
			<u>45.672,27</u>
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔV)			<u>389.753,62</u>

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)**5.564.535,27****ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ**

2. Χρεωστικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού			<u>5.749.963,32</u>
--	--	--	----------------------------

ΠΑΘΗΤΙΚΟ**A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ****I. Κεφάλαιο****1.726.763,01****II. Διαφορές αναπροσαρμογής και επιχορηγήσεις επενδύσεων - Δωρεές παγίων**

4. Επιχορηγήσεις επενδύσεων			<u>2.642.528,11</u>
-----------------------------	--	--	----------------------------

IV. Αποτελέσματα εις νέο

- Υπόλοιπο πλεονασμάτων εις νέο			8.427,74
- Υπόλοιπο ελλειμμάτων προηγούμενων χρήσεων			<u>76.867,21</u>
			<u>68.439,47</u>

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (AI+AII+AIV)**4.300.851,65****Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ****I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις**

2. Δάνεια τραπεζών			<u>1.143.798,99</u>
--------------------	--	--	----------------------------

II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

1. Προμηθευτές			58.934,18
7. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση			60.950,45
8. Πιστωτές διάφοροι			<u>0,00</u>
			<u>119.884,63</u>

Σύνολο υποχρεώσεων (ΓI+ΓII)**1.263.683,62****ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A+Γ)****5.564.535,27****ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ**

2. Πιστωτικοί λογαριασμοί προϋπολογισμού			<u>5.749.963,32</u>
--	--	--	----------------------------

Πίνακας 4.17**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ
31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2002**

Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002

I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	681.258,58	
2. Έσοδα από φόρους – εισροές – πρόστιμα – προσαυξήσεις	33.683,15	
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	<u>992.975,90</u>	1.707.917,63
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών		<u>1.681.752,76</u>
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμετάλλευσης		26.164,87
Πλέον: Άλλα έσοδα		<u>67.803,30</u>
Σύνολο		93.968,17
ΜΕΙΟΝ: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	283.640,65	
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	<u>50.410,64</u>	<u>334.051,29</u>
Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		- 240.083,12
Πλέον:		
4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα	3.268,78	3.268,78
Μείον:		
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	<u>61.561,38</u>	<u>- 61.561,38</u>
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		- 298.375,72
II. ΠΛΕΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα		
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	220.671,71	
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>836,80</u>	<u>221.508,51</u>
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (έλλειμμα)		- 76.867,21
Μείον:		
Σύνολο αποσβέσεων πάγιων στοιχείων	445.645,84	
Μείον: οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	<u>445.645,84</u>	<u>0,00</u>
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (έλλειμμα) ΧΡΗΣΕΩΣ		- 76.867,21

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ
31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003**

Ποσά κλειόμενης χρήσης 2002

I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως		
1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	692.423,67	
2. Έσοδα από φόρους – εισροές – πρόστιμα – προσαυξήσεις	52.635,38	
3. Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	<u>1.169.515,08</u>	1.914.574,13
Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών		<u>1.802.404,55</u>
Μικτά αποτελέσματα (πλεόνασμα) εκμετάλλευσης		112.169,58
Πλέον: Άλλα έσοδα		<u>131.611,18</u>
Σύνολο		243.780,76
ΜΕΙΟΝ: 1. Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	333.956,00	
3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων	<u>77.989,88</u>	<u>411.945,88</u>
Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		- 168.165,12
Πλέον:		
4. Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα	8.830,09	
Μείον:		
3. Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	<u>84.184,58</u>	<u>- 75.354,49</u>
Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως		- 243.519,61
II. ΠΛΕΟΝ: Έκτακτα αποτελέσματα		
1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	251.947,67	
3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	0,00	
Μείον:		
3. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>0,32</u>	<u>251.947,35</u>
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα (πλεόνασμα)		8.427,74
Μείον:		
Σύνολο αποσβέσεων πάγιων στοιχείων	519.009,49	
Μείον: οι από αυτές ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	<u>519.009,49</u>	<u>0,00</u>
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (πλεόνασμα) ΧΡΗΣΕΩΣ		8.427,74

Πίνακας 4.18

ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ		
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ		
	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2003	ΠΟΣΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2002
Καθαρά αποτελέσματα (πλεόνασμα) χρήσεως	8.427,74	-176.867,21
(-)Υπόλοιπο αποτελεσμάτων (ελλειμμάτων) προηγούμενων χρήσεων	<u>-76.867,21</u>	-
Υπόλοιπο ελλείμματος εις νέο	<u>-68.439,47</u>	-176.867,21

4.3.3. Διαχρονική ανάλυση των κοινών μεγεθών των οικονομικών καταστάσεων

Η διαχρονική ανάλυση των ‘κοινών μεγεθών’ των οικονομικών καταστάσεων, μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά συμμετοχής των επιμέρους οικονομικών στοιχείων, στη διαμόρφωση του συνολικού μεγέθους των οικονομικών καταστάσεων ή στη διαμόρφωση ενός τμήματος αυτών.

4.3.3.1. Διαχρονική ανάλυση Κοινών Μεγεθών του ισολογισμού

Η διαχρονική ανάλυση των ‘κοινών μεγεθών’ του ισολογισμού, μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα ποσοστά συμμετοχής των επιμέρους οικονομικών στοιχείων, στο σύνολο του ενεργητικού και παθητικού αντίστοιχα. Έτσι, καθίσταται εφικτή, η διαμόρφωση μιας πρώτης αντίληψης, σχετικά με τον τρόπο σύνθεσης των οικονομικών καταστάσεων του δήμου, καθώς και την τάση των επιμέρους οικονομικών μεγεθών διαχρονικά. Ωστόσο, η ερμηνεία των οικονομικών καταστάσεων χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, καθώς η μεταβολή ενός ποσοστού μπορεί να οφείλεται είτε στη μεταβολή του απόλυτου μεγέθους του αντίστοιχου στοιχείου, είτε στη μεταβολή του απόλυτου μεγέθους του τομέα στον οποίο αυτό ανήκει. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.19) παρουσιάζονται τα κοινά μεγέθη των ισολογισμών του Δήμου Κερκυραίων για τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.19

ΚΟΙΝΑ ΜΕΓΕΘΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ		
	2002	2003
<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>		
Έξοδα Εγκατάστασης	2,03%	1,68%
Πάγιο Ενεργητικό		
Καθαρά Πάγια	86,53%	86,97%
Τίτλοι Πάγιας Επένδυσης	4,11%	4,35%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>90,64%</u>	<u>91,32%</u>
Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Απαιτήσεις	5,57%	6,18%
Διαθέσιμα	1,76%	0,82%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>7,33%</u>	<u>7,00%</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>100%</u>	<u>100%</u>
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>		
Ίδια Κεφάλαια	77,90%	77,30%
Ξένα Κεφάλαια		
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	19,37%	20,55%
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	2,73%	2,15%
ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	22,10%	<u>22,70%</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	100%	<u>100%</u>

Αρχικά, παρατηρούμε ότι τα έξοδα εγκατάστασης μείωσαν τη συμμετοχή τους από το 2002 στο 2003, στη διαμόρφωση της ευρύτερης σύνθεσης του ενεργητικού. Για το 2002, η συμμετοχή τους ανερχόταν στο 2,03% του συνόλου του ενεργητικού, ενώ το 2003 μειώθηκε στο 1,68%. Βέβαια, η μείωση του συνολικού ύψους του ενεργητικού, θα ήταν αναμενόμενο να οδηγήσει στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής τους, στη τελική διαμόρφωση του. Παρόλα αυτά, τα έξοδα εγκατάστασης μείωσαν τη συμμετοχή τους, και αυτό, κυρίως εξαιτίας του σχηματισμού, του σημαντικού ύψους αποσβέσεων. Σε επίπεδο συμμετοχής του

πάγιου ενεργητικού, παρατηρούμε βελτίωση του ποσοστού από 90,64% το 2002, σε 91,32% το 2003. Η αύξηση αυτή βέβαια, προέρχεται από τη μείωση του συνολικού ενεργητικού, και όχι από πιθανή αύξηση του ύψους των καθαρών παγίων, καθώς παρατηρούμε πως αυτά μειώθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Αναλυτικότερα, η συμμετοχή των καθαρών παγίων στη σύνθεση του όλου ενεργητικού αυξήθηκε από 86,53% σε 86,97%, ενώ η συμμετοχή των τίτλων πάγιας επένδυσης αυξήθηκε από 4,11% σε 4,35%. Γενικά, παρατηρούμε πως υπάρχει η τάση από πλευράς του δήμου, μεγιστοποίησης του βαθμού παγιοποίησης. Τέλος, η συμμετοχή του κυκλοφορούντος ενεργητικού σημείωσε μείωση στα ποσοστά της, καθώς μεταβλήθηκε από 7,33% σε 7,00%. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό συμμετοχής των απαιτήσεων στο συνολικό ενεργητικό, αυξήθηκε από 5,57% σε 6,18%, κυρίως λόγω της γενικότερης αύξησης των απαιτήσεων. Αντίθετα, η συμμετοχή των διαθεσίμων μειώθηκε από 1,76% σε 0,82%, και αυτό εξαιτίας της σημαντικής μείωσης των διαθεσίμων και κυρίως των καταθέσεων όψεως και προθεσμίας. Επίσης, αυτό που είναι ιδιαίτερα εμφανές, είναι πως ο δήμος δεν διατηρεί καθόλου αποθέματα.

Από την πλευρά του παθητικού, παρατηρούμε ότι η συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων στην ευρύτερη σύνθεση του παθητικού, μειώθηκε από 77,90% το 2002 σε 77,30% το 2003. Το γεγονός της μείωσης, είναι καθαρά αποτέλεσμα της γενικότερης συμπίεσης του ύψους των ιδίων κεφαλαίων. Αντιστρόφως ανάλογη μεταβολή στα ποσοστά συμμετοχής τους, σημείωσαν τα ξένα κεφάλαια, τα οποία μετακινήθηκαν από 22,10% σε 22,70%. Η αύξηση αυτή αποτελεί καθαρά αποτέλεσμα της αύξησης του ποσοστού συμμετοχής των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων από 19,37% σε 20,55% (σύναψη νέων μακροπρόθεσμων δανείων), ενώ αντίθετα, η συμμετοχή των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων μειώθηκε από 2,73% σε 2,15%.

Γενικά, παρατηρούμε πως δεν υπήρξαν σημαντικές μεταβολές στα ποσοστά συμμετοχής των κοινών μεγεθών του ισολογισμού του Δήμου Μελιτειέων, από τη μία χρήση στην άλλη. Αυτό που γενικά συμπεραίνουμε από την παραπάνω ανάλυση, είναι πως υπάρχει τάση από πλευράς του δήμου, μεγιστοποίησης του βαθμού συμμετοχής των παγίων, καθώς και την τάση χρηματοδότησης της ευρύτερης λειτουργίας του δήμου με κεφάλαια που προέρχονται από ξένες πηγές.

4.3.3.2. Κοινά μεγέθη εσόδων

Η διαχρονική ανάλυση των ‘κοινών μεγεθών’ σε επίπεδο εσόδων του Δήμου, μας παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνεισφορά της κάθε επιμέρους πηγής εσόδων, στη διαμόρφωση του συνολικού ύψους των ετήσιων χρηματικών εισροών, καθώς και την τάση των επιμέρους πηγών εσόδων διαχρονικά. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.20) παρουσιάζονται τα κοινά μεγέθη σε επίπεδο εσόδων του Δήμου Μελιτείων κατά τις χρήσεις 2002 – 2003.

Πίνακας 4.20

ΚΟΙΝΑ ΜΕΓΕΘΗ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	39,90%	36,18%
Έσοδα από φόρους-εισροές-πρόστιμα-προσαυξήσεις	1,97%	2,74%
Τακτικές επιχορηγήσεις από Κρατικό Προϋπολογισμό	58,13%	61,08%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	100%	100%

Για το 2002, παρατηρούμε πως τα έσοδα από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών του δήμου ανήλθαν στο 39,90% των συνολικών του εσόδων. Αντίθετα, για το 2003, παρατηρούμε πως η συμμετοχή τους στη διαμόρφωση των συνολικών εσόδων μειώθηκε στο 36,18%. Είναι εμφανές πως υπάρχει τάση συμπίεσης των εσόδων από πώληση αγαθών και υπηρεσιών, στη γενικότερη διαμόρφωση του συνολικού ύψους εσόδων.

Αντίθετα, η συμμετοχή των εσόδων από επιβολή φόρων, προστίμων κλπ παρατηρούμε ότι αυξήθηκε από 1,97% το 2002, σε 2,74% το 2003. Η μείωση των ποσοστών συμμετοχής των εσόδων αυτού του είδους, ερμηνεύεται ως εφαρμογή αυστηρότερης πολιτικής από πλευράς του δήμου, στη διαδικασία επιβολής πρόσθετων φόρων, προστίμων, προσαυξήσεων κλπ.

Τέλος, οι τακτικές επιχορηγήσεις του δήμου από Κρατικό Προϋπολογισμό αποτέλεσαν για το 2002 το 58,13% των συνολικών του εσόδων, ενώ το 2003 όπου

βελτιώθηκε η συμμετοχή τους, ανήλθαν στο 61,08% των συνολικών του εσόδων. Είναι εμφανές, ότι και για τα δύο έτη, οι ενισχύσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό αποτελούν για τον δήμο, την κύρια πηγή εσόδων του, καθώς τα κονδύλια αυτά υπερβαίνουν το 50% των συνολικών του εσόδων.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως υπάρχει τάση από πλευράς του δήμου, για ενίσχυση των συνολικών του εσόδων, μέσω ενισχύσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

4.3.4. Διαχρονική ανάλυση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για το Δήμο Μελιτειέων

4.3.4.1. Αριθμοδείκτες ρευστότητας (Liquidity Ratios)

Πρωταρχικό μας μέλημα, πριν προβούμε στο προσδιορισμό και ανάλυση των αριθμοδεικτών, που σχετίζονται με τη μεσο-μακροπρόθεσμη λειτουργία του Δήμου Μελιτειέων, είναι η προσέγγιση και εξέταση εκείνων των δεικτών που μας παρέχουν πληροφορίες για την εύρυθμη ή μη, συνέχιση της λειτουργίας του δήμου, κατά το επόμενο και σύντομο χρονικό διάστημα (κατά του επόμενους 2 ή 3 ή και 6 μήνες κλπ).

Πρώτο βήμα προς αυτή τη κατεύθυνση, είναι ο υπολογισμός της θέσης του δήμου από άποψη ρευστότητας. Δηλαδή, εδώ θα εξετάσουμε την ικανότητα του Δήμου Μελιτειέων, να ανταπεξέρχεται άμεσα στις τρέχουσες και λήγουσες υποχρεώσεις του, μέσω της ρευστοποίησης των στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Εδώ εξετάζονται οι εξής αριθμοδείκτες ρευστότητας:

- III. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής (γενικής) ρευστότητας:** Κυκλοφορούν Ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.
- IV. **Αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας:** Διαθέσιμο Ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.

Πριν προβούμε στην παρουσίαση και ανάλυση των αριθμοδεικτών ρευστότητας του Δήμου Μελιτειέων, κρίνεται αναγκαία, η παρουσίαση καθώς και ο τρόπος με τον

οποίο κινήθηκαν τα συνολικά και καθαρά κεφάλαια κίνησης του δήμου. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.21) παρουσιάζονται τα κεφάλαια κίνησης του Δήμου Μελιτειέων κατά τις χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.21

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ				
ΤΙΤΛΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	ΤΕΛ. 2002	ΤΕΛ.2003	ΜΕΤΑΒΟΛΗ	%
			2002-2003	
ΣΥΝΟΛ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ	418.048,98	389.753,62	-28.295,36	-6,76%
ΜΕΙΟΝ				
ΒΡΑΧΥΠ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	156.043,10	119.884,63	-36.158,47	-23,17%
ΚΑΘΑΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ				
ΚΙΝΗΣΗΣ	262.005,88	269.868,99	7.863,11	3%

Παρατηρούμε ότι, για το 2002 τα συνολικά κεφάλαια κίνησης του Δήμου Μελιτειέων επαρκούν πλήρως για να καλύψουν τα χρέη προς προμηθευτές, πιστωτές και υποχρεώσεις που λήγουν μέσα στην επόμενη χρήση. Το τριπλάσιο σε σχέση με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, συνολικό κεφάλαιο κίνησης οφείλεται κατά κύριο λόγο, στις απαιτήσεις που έχει ο δήμος από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών, οι οποίες ανέρχονται σε 317.766,34 ευρώ. Ακόμη, το καθαρό κεφάλαιο κίνησης του δήμου, το οποίο ανέρχεται σε 262.000 ευρώ είναι ικανό να χρηματοδοτήσει μελλοντικές τρέχουσες ανάγκες του οργανισμού.

Το 2003 παρατηρούμε ότι, το συνολικό κεφάλαιο κίνησης μειώθηκε κατά 6,76% και έπεσε στα 389.753,62 ευρώ. Το γεγονός της μείωσης του συνολικού κεφαλαίου κίνησης δεν είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, δεδομένου ότι μειώθηκαν κατά 23,17% οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Η μείωση του συνολικού κεφαλαίου κίνησης οφείλεται κατά κύριο λόγο, στη μείωση των διαθεσίμων και κυρίως στη μείωση των καταθέσεων κατά 53.171,40 ευρώ, ενώ η μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων είναι αποτέλεσμα της εξάλειψης του υπολοίπου του λογαριασμού 'πιστωτές διάφοροι'. Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι ο δήμος από άποψη ρευστότητας, και ιδίως για το 2003 είναι σε ιδιαίτερα ικανοποιητικά επίπεδα, δεδομένου ότι με τα κυκλοφορούντα κεφάλαια που διαθέτει, είναι σε θέση να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες και λήγουσες υποχρεώσεις του.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι, παρά το γεγονός της μείωσης του συνολικού κεφαλαίου κίνησης, το καθαρό κεφάλαιο κίνησης αυξήθηκε κατά 3%, δεδομένο που επισημαίνει πως υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω βελτίωση της ρευστότητας του δήμου κατά τα επόμενα οικονομικά έτη.

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας, των οποίων η παρουσίαση γίνεται με τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα (πίνακας 4.22), κυμάνθηκαν σε ιδιαίτερα ικανοποιητικά για την χρηματοδότηση των ληξιπρόθεσμων αναγκών του δήμου επίπεδα, παρουσιάζοντας όμως και σημαντικές διακυμάνσεις κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου 2002-2003.

Πίνακας 4.22

ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Liquidity Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ		
ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	267,91%	325,11%
Κυκλοφορούν ενέργ./βραχυπρόθεσμες υποχρ.		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		
	0,64	0,38
Διαθέσιμα/βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		

Αναλυτικότερα, ο δείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας σχηματίστηκε για το 2002 σε επίπεδο, αρκετά υψηλότερο από τη μονάδα, γεγονός που επισφραγίζει την ικανότητα του δήμου να καλύπτει πλήρως τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες του με κυκλοφορούντα κεφάλαια του ενεργητικού, διατηρώντας παράλληλα ένα ισχυρό περιθώριο κεφαλαίων του κυκλοφορούντος ενεργητικού, το οποίο υπερβαίνει κατά το διπλάσιο την αξία των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του. Για το 2003 παρατηρείται αύξηση του δείκτη στο 325,11%, ποσοστό ιδιαίτερα σημαντικό για την ενίσχυση της ρευστότητας του δήμου. Στο σημείο αυτό βέβαια πρέπει να αναφερθεί, πως η υπερβολή του δείκτη κατά πολύ, σε σχέση με τη μονάδα, γεννά προβληματισμούς σχετικά με τους κινδύνους που εγκυμονεί η στασιμότητα σημαντικού ύψους κεφαλαίων για μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς και η απώλεια της ενδεχόμενης απόδοσης αυτών των κεφαλαίων, από την τοποθέτησή τους, σε στοιχεία που ωθούν στη δημιουργία οικονομικών κλίμακας. Η αύξηση του δείκτη κυκλοφοριακής ρευστότητας από 267.91% σε 325,11%, προέρχεται από τη μείωση

των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και κυρίως εξαιτίας της πλήρους εξόφλησης του λογαριασμού πιστωτές διάφοροι, ενώ παράλληλα, παρατηρούμε ότι μειώθηκαν κατά 4.311,51 ευρώ και οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που λήγουν μέσα στην επόμενη χρήση.

Σχετικά με το δείκτη ταμειακής ρευστότητας, παρατηρούμε ότι αυτός μειώθηκε από τις 0,64 μονάδες στις 0,38 μονάδες, γεγονός που ερμηνεύεται ως αποδυνάμωση της ικανότητας του δήμου να εξοφλεί σημαντικό μέρος των ληξιπρόθεσμων οφειλών του με ρευστά διαθέσιμα, δηλαδή με ρευστό χρήμα. Το γενικό επίπεδο του δείκτη είναι και για τις δύο χρονιές ιδιαίτερα χαμηλό, καθώς ο δείκτης αυτός, στους οργανισμούς, συνίσταται να είναι μεγαλύτερος από τη μονάδα. Η συρρίκνωση του δείκτη στις 0,38 μονάδες το 2003 οφείλεται εξ ολοκλήρου, στη μείωση των καταθέσεων κατά 53.171,40 ευρώ.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως ο Δήμος Μελιτειέων, από πλευράς ρευστότητας είναι σε αρκετά ικανοποιητικά επίπεδα, δεδομένου ότι το κυκλοφοριακό του μέγεθος εξασφαλίζει τόσο την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του, όσο και την ύπαρξη σημαντικού περιθωρίου κυκλοφορίας του ενεργητικού για την αντιμετώπιση πιθανών έκτακτων δαπανών ή ακόμη και την αξιοποίηση των προκύψουσων ευκαιριών της αγοράς.

4.3.4.2. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας ή κυκλοφοριακής ταχύτητας (Activity Ratios)

Οι δείκτες κυκλοφοριακής ταχύτητας παίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση ενός οικονομικού οργανισμού, καθώς βοηθούν στην ορθότερη ανάλυση της θέσης του ως προς τη ρευστότητα, καθώς και στον προσδιορισμό του βαθμού μετατροπής ορισμένων περιουσιακών στοιχείων (π.χ απαιτήσεων) σε ρευστά, αφού για την προσέγγισή τους, λαμβάνονται ως σημείο αναφοράς οι ετήσιες πωλήσεις. Παράλληλα, οι δείκτες αυτοί παρέχουν πληροφορίες για τον αριθμό των περιστροφών που πραγματοποιούν τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία του οργανισμού, μέσα σε μία χρήση. Η πληροφορία για τον αριθμό των περιστροφών των κυκλοφοριακών περιουσιακών στοιχείων είναι ιδιαίτερα σημαντική, αφού μόνιμη επιδίωξη κάθε οργανισμού, ακόμη και στην περίπτωση των ΟΤΑ, θα πρέπει να είναι η προσπάθεια αύξησης της ταχύτητας περιστροφής των περιουσιακών αυτών

στοιχείων, αφού σε κάθε κύκλο αυτών, μαζί με τα διατεθέντα κεφάλαια, επανεισρέουν και τα συντελεσθέντα μέσα σε αυτόν τον κύκλο, κέρδη.

Ορισμένοι χρήσιμοι δείκτες, των οποίων τη χρήση θα κάνουμε παρακάτω είναι οι εξής:

- VI. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων:** Ετήσιες πωλήσεις/Σύνολο απαιτήσεων
- VII. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων:** Ετήσιες πωλήσεις/Ιδια κεφάλαια
- VIII. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας διαθέσιμων:** Ετήσιες πωλήσεις/Σύνολο διαθέσιμων
- IX. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων:** Ετήσιες πωλήσεις/Καθαρά πάγια
- X. **Αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού:** Ετήσιες πωλήσεις/Σύνολο ενεργητικού.

Στη συνέχεια, παρατίθεται πίνακας (πίνακας 4.23) στον οποίο παρουσιάζονται οι αριθμοδείκτες δραστηριότητας του Δήμου Μελιτειών για τα έτη 2002 και 2003.

Πίνακας 4.23

ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
(Activity Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	2,14	2,01
Ετήσιες πωλήσεις/Απαιτήσεις		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	0,15	0,16
Καθαρές πωλήσεις/Ιδια κεφάλαια		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ		
ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ	6,80	15,16

Καθαρές πωλήσεις/Σύνολο διαθεσίμων

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ

ΠΑΓΙΩΝ	0,14	0,14
Πωλήσεις/Καθαρά πάγια		

ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	0,12	0,12
Πωλήσεις/Σύνολο Ενεργητικού		

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων του Δήμου Μελιτειών δείχνει τον ρυθμό είσπραξης των απαιτήσεων του δήμου κατά τα δύο οικονομικά έτη. Παρατηρούμε ότι, για το 2002 ο Δήμος Μελιτειών εισέπραξε τις απαιτήσεις του κατά 2,14 φορές. Η έκφραση του δείκτη σε ημέρες μας πληροφορεί πως ο δήμος εισέπραττε τις απαιτήσεις του κάθε 170 ημέρες περίπου (κάθε 5 μήνες). Το χαμηλό επίπεδο του δείκτη επισημαίνει την ιδιαίτερη ελαστική πιστωτική πολιτική του δήμου όσον αφορά στις πωλήσεις, με αποτέλεσμα τη δέσμευση των κεφαλαίων του για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Για το 2003 παρατηρείται χειροτέρευση του δείκτη, καθώς αυτός έπεσε στο 2,01. Αυτό σημαίνει, πως για το 2003 ο δήμος εισέπραττε τις απαιτήσεις του κάθε 182 ημέρες (6 μήνες). Η βραδύτερη ταχύτητα στην είσπραξη των απαιτήσεων, σε σχέση με το 2002, οφείλεται στην αύξηση των απαιτήσεων και πιο συγκεκριμένα στην αύξηση των απαιτήσεων από πώληση αγαθών και υπηρεσιών κατά 22.046,68 ευρώ, καθώς και στη χρέωση του λογαριασμού 'χρεώστες διάφοροι' με 4.268,33 ευρώ.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων του δήμου, μας δείχνει την ταχύτητα κυκλοφορίας της καθαρής του περιουσίας ή αλλιώς, το βαθμό χρησιμοποίησης των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με τις πωλήσεις. Παρατηρούμε, ότι και για τα δύο έτη, ο δείκτης κυμάνθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα μεταξύ 0,15 και 0,16. Αυτό σημαίνει, ότι για το 2002 με μία μονάδα ιδίων κεφαλαίων πραγματοποιήθηκαν πωλήσεις 0,15 της μονάδας, ενώ για το 2003 πραγματοποιήθηκαν πωλήσεις 0,16 της μονάδας. Η μικρή μεταβολή του δείκτη οφείλεται τόσο στη μικρή αύξηση των πωλήσεων, όσο και στην μείωση των ιδίων κεφαλαίων κατά 147.184,25 ευρώ. Το χαμηλό επίπεδο του δείκτη επισημαίνει τη

χαμηλή συμμετοχή των ιδίων κεφαλαίων στην πραγματοποίηση των πωλήσεων, ενώ παρέχει την ένδειξη της ύπαρξης υπερεπένδυσης σε πάγια.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας διαθεσίμων μας δείχνει την ταχύτητα περιστροφής των διαθεσίμων στοιχείων του δήμου, καθώς και την επάρκεια αυτών, για την κανονική λειτουργία του ως προς την ικανοποίηση των άμεσων και ληξιπρόθεσμων οφειλών του προς τρίτους (πιστωτές, προμηθευτές κλπ). Παρατηρούμε, ότι ο δείκτης αυξήθηκε από 6,80 το 2002, σε 15,16 το 2003. Η αύξηση του δείκτη οφείλεται στην αύξηση των πωλήσεων κατά 1,68%, αλλά κυρίως στην μείωση των διαθεσίμων κατά 54,50%.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων παρατηρούμε ότι έμεινε και για τις δύο χρονιές σταθερός στις 0,14 μονάδες. Η σταθερότητα του δείκτη στο 0,14 οφείλεται στη μικρή αύξηση των πωλήσεων κατά 11.165,09 ευρώ και στην αντιστρόφως ανάλογη μεταβολή τη καθαρής αξίας των παγίων κατά 104.068 ευρώ. Το χαμηλό επίπεδο του δείκτη επιβεβαιώνει την ύπαρξη της υπερεπένδυσης σε πάγια στοιχεία του ενεργητικού, καθώς και το χαμηλό βαθμό απασχόλησης και αξιοποίησης του παραγωγικού δυναμικού των πάγιων εγκαταστάσεων του δήμου.

Τέλος, ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού παρέμεινε επίσης σταθερός στο 0,12. Το σταθερό ύψος του δείκτη και στις δύο χρονιές, οδηγεί στο συμπέρασμα πως δεν υπήρξε καμία βελτίωση στη κυκλοφοριακή ταχύτητα των υπενδεδυμένων κεφαλαίων και συνεπώς, στη μη αποδοτική αξιοποίηση του παραγωγικού εξοπλισμού και των παραγωγικών εγκαταστάσεων του δήμου. Ακόμη, το χαμηλό επίπεδο του δείκτη, υποδηλώνει το χαμηλό βαθμό εντατικοποίησης των συνολικών υπενδεδυμένων κεφαλαίων.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως ο Δήμος Μελιτειών, από πλευράς κυκλοφοριακής ταχύτητας των περιουσιακών στοιχείων του, δεν κινήθηκε σε ιδιαίτερα ικανοποιητικά επίπεδα. Τα διάφορα περιουσιακά του στοιχεία δεν πραγματοποίησαν μεγάλες περιστροφές σε σχέση με τις πωλήσεις, γεγονός που τονίζει την αναγκαιότητα βελτίωσης του βαθμού αποτελεσματικής χρησιμοποίησης τους.

4.3.4.3. Αριθμοδείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης (Financial Structure Ratios)

Οι δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης και βιωσιμότητας αποτελούν μια ομάδα δεικτών, με τους οποίους μετράται η σχέση μεταξύ περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων ενός οργανισμού, καθώς και ο βαθμός, με τον οποίο αυτός έχει χρηματοδοτηθεί με δανειακά κεφάλαια για την ανάπτυξή του. Με τους εν λόγω δείκτες διερευνάται η οικονομική κατάσταση ενός οργανισμού σε μακροχρόνια βάση. Ως σημείο αναφοράς για την προσέγγιση των αριθμοδεικτών κεφαλαιακής διάρθρωσης, θεωρούνται τόσο τα ίδια όσο και τα ξένα κεφάλαια.

Στην κατηγορία των δεικτών κεφαλαιακής διάρθρωσης και βιωσιμότητας, θα εξετάσουμε τους παρακάτω δείκτες:

- VI. **Αριθμοδείκτης συνολικής δανειακής επιβάρυνσης:** Ξένα κεφάλαια/
Συνολικά κεφάλαια
- VII. **Αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά κεφάλαια:** Ίδια κεφάλαια/
Συνολικά κεφάλαια
- VIII. **Αριθμοδείκτης καθαρής θέσης προς υποχρεώσεις:** Ίδια κεφάλαια/Ξένα
κεφάλαια
- IX. **Αριθμοδείκτης μακροπρόθεσμου δανεισμού προς ίδια κεφάλαια:**
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις/Ίδια κεφάλαια
- X. **Αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά πάγια:** Ίδια
κεφάλαια/Συνολικά πάγια

Ο πίνακας που ακολουθεί (πίνακας 4.24) μας παρέχει τις πληροφορίες σχετικά με το ύψος στο οποίο σχηματίστηκαν οι δείκτες βιωσιμότητας του Δήμου Μελιτειέων, κατά τα έτη 2002 και 2003.

Πίνακας 4.24

ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ (Financial Structure Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ Ξένα Κεφάλαια/Συνολικά Κεφάλαια (%)	22,10	22,70
ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛ. ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛ. ΚΕΦΑΛΑΙΑ Ίδια κεφάλαια/Συνολικά Κεφάλαια (%)	77,90	77,30
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΠΡΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ Ίδια Κεφάλαια / Ξένα κεφάλαια	3,52	3,40
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις/Ίδια κεφάλαια (%)	24,87	26,60
ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΠΑΓΙΑ Ίδια Κεφάλαια/Συνολικά Πάγια	0,90	0,88

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης του Δήμου Μελιτειέων εκφράζει τη συμμετοχή των συνολικών δανειακών κεφαλαίων του, στη σύνθεση του συνόλου του παθητικού του. Με άλλα λόγια, ο δείκτης μας δείχνει το βαθμό στον οποίο η ευρύτερη λειτουργία του δήμου υποστηρίζεται από δανειακά κεφάλαια. Για το 2002, παρατηρούμε ότι ο δείκτης σχηματίστηκε στο 22,10%, πράγμα που σημαίνει (λόγω της υψηλής παγιοποίησης του δήμου) πως κάθε επένδυση σε στοιχεία του πάγιου ενεργητικού, χρηματοδοτήθηκε κατά 20% περίπου, από δανειακά κεφάλαια. Για το 2003 παρατηρούμε, ότι ο δείκτης αυξήθηκε και ανέρχεται στο 22,70%, γεγονός που ερμηνεύεται ως συρρίκνωση της οικονομικής αυτονομίας του δήμου σε ποσοστό ανάλογο με τη διαφορά των δύο δεικτών. Η αύξηση του δείκτη είναι αποτέλεσμα της άντλησης νέων δανειακών κεφαλαίων μακροπρόθεσμου χαρακτήρα ύψους 37.309,47 ευρώ. Γενικά, μπορούμε να πούμε πως ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης είναι σε υψηλά και για τις δύο χρονιές επίπεδα, γεγονός που πιθανώς εμπεριέχει κινδύνους

στη λήψη ορθολογικών αποφάσεων, σχετικά με την επέκταση των επενδυτικών δραστηριοτήτων του δήμου.

Αντιστρόφως ανάλογη με την πορεία του δείκτη δανειακής επιβάρυνσης, ακολούθησε ο δείκτης ιδίων προς συνολικά κεφάλαια. Η αντιστρόφως ανάλογη πορεία των δύο δεικτών γίνεται απολύτως κατανοητή, καθώς η άθροιση μεταξύ των δύο δεικτών ισούται με τη μονάδα. Ο δείκτης ιδίων προς ξένα κεφάλαια μας δίνει πληροφορίες σχετικά με το βαθμό οικονομικής ανεξαρτησίας του δήμου, καθώς και την ικανότητα χρηματοδότησης των επενδύσεων του με ίδια κεφάλαια. Παρατηρούμε, ότι για το 2002 ο δείκτης σχηματίστηκε στο 77,90%, ενώ το 2003 μειώθηκε και έπεσε στο 77,30%. Οι αιτίες της μείωσης του δείκτη εντοπίζονται κυρίως, στη μείωση των επιχορηγήσεων κατά 5,62% ή αλλιώς κατά 157.611,38 ευρώ. Το σημαντικό σε σχέση με τα ξένα κεφάλαια ύψος του δείκτη, επισημαίνει πως η χρηματοδότηση των στοιχείων του ενεργητικού και κυρίως των παγίων, πραγματοποιείται σε ποσοστό που υπερβαίνει το 70% της αξίας τους, από ίδιες πηγές κεφαλαίων του δήμου, ενώ η διαφορά καλύπτεται από ξένα κεφάλαια.

Ο δείκτης της καθαρής θέσης προς τα ξένα κεφάλαια του Δήμου προσδιορίζει την αναλογία των ιδίων κεφαλαίων, σε σχέση με τα δανειακά ξένα κεφάλαια που έχει λάβει ο Δήμος. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονιστεί πως σε καμία περίπτωση δε θα πρέπει η σχέση αυτή να υπολείπεται της μονάδας. Για το 2002 παρατηρούμε, ότι ο δείκτης ανέρχεται στις 3,52 μονάδες, ή αλλιώς το ύψος των ιδίων κεφαλαίων είναι κατά 3,52 φορές μεγαλύτερο από το ύψος των ξένων κεφαλαίων. Το 2003 παρατηρούμε, ότι ο δείκτης μειώθηκε και ανέρχεται στις 3,52 μονάδες, δηλαδή μειώθηκε η αναλογία των ιδίων σε σχέση με τα ξένα κεφάλαια. Η μείωση αυτή του δείκτη οφείλεται καθαρά στη μείωση των ιδίων κεφαλαίων κατά 3,30%, εξαιτίας της μείωσης, κυρίως των επιχορηγήσεων κατά 157.611,38 ευρώ, ενώ παρατηρούμε ότι τα ξένα κεφάλαια δεν υπέστησαν στο ύψος τους, σχεδόν καμία μεταβολή.

Ο δείκτης μακροπρόθεσμου δανεισμού προς ίδια κεφάλαια απεικονίζει το βαθμό οικονομικής αυτοδυναμίας του δήμου, καθώς και την ικανότητα του στην εξυπηρέτηση των μακροπρόθεσμων δανείων και την πληρωμή των τοκοχρεολυσίων, μέσω των ιδίων του κεφαλαίων. Για το 2002, ο δείκτης σχηματίστηκε στο 24,87%, ενώ το 2003 ο δείκτης μειώθηκε στο 26,60%. Το γεγονός της αύξησης του δείκτη είναι αποτέλεσμα της αύξησης των μακροπρόθεσμων δανείων των τραπεζών, καθώς και της μείωσης των ιδίων κεφαλαίων εξαιτίας της μείωσης των επιχορηγήσεων. Το

επίπεδο του δείκτη είναι αρκετά υψηλό και για τις δύο χρονιές, ενώ επισημαίνεται η ανάγκη της μείωσης του δείκτη είτε μέσω συμπίεσης των μακροπρόθεσμων δανείων, είτε μέσω μεγιστοποίησης της καθαρής θέσης του δήμου ή ακόμη, και μέσω συνδυασμού και των δύο αυτών πρακτικών.

Τέλος, ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά πάγια ακολούθησε μια σχεδόν σταθερή πορεία, με μικρές αποκλίσεις, που πλησίασε τη μονάδα. Το γεγονός ότι ο δείκτης πλησίασε τη μονάδα, μας παρέχει την πληροφορία που είχαμε αναφέρει εξ' αρχής, δηλαδή την ύπαρξη υπερεπένδυσης σε πάγια στοιχεία του ενεργητικού, ενώ η μικρή μείωση του δείκτη οφείλεται κατά κύριο λόγο, στη μείωση των ιδίων κεφαλαίων.

Οι δείκτες που αναλύσαμε παραπάνω συνήθως προειδοποιούν για τους ενδεχόμενους κινδύνους που εγκυμονεί η υπερβολική χρηματοδότηση με ξένα κεφάλαια σε σχέση με το σύνολο των υπενδεδυμένων κεφαλαίων ή σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια ενός οργανισμού, σε καιρούς κακής οικονομικής συγκυρίας ή σε απρόβλεπτους δυσμενείς παράγοντες. Συμπερασματικά λοιπόν, μπορούμε να πούμε πως από άποψη κεφαλαιακής διάρθρωσης, ο Δήμος Μελιτειέων θα πρέπει να βελτιώσει έως ενός σημείου τη διάρθρωση των κεφαλαίων του, με κύριο γνώμονα, την προσπάθεια για συρρίκνωση των μακροπρόθεσμων δανειακών υποχρεώσεων.

4.3.4.4. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (Profitability Ratios)

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες και ενδιαφέροντα στοιχεία για τον τρόπο αξιοποίησης των διαθέσιμων κεφαλαιακών πόρων ενός οργανισμού, καθώς και τη συνεισφορά των πόρων αυτών, στην εξαγωγή θετικού ή αρνητικού αποτελέσματος στο τέλος της χρήσης.

Μερικοί από του πιο σημαντικούς δείκτες αποδοτικότητας, των οποίων η ανάλυση ακολουθεί παρακάτω είναι οι εξής:

- VI. **Αριθμοδείκτης απόδοσης ενεργητικού:** Κέρδη μετά από φόρους/Σύνολο ενεργητικού
- VII. **Αριθμοδείκτης περιθωρίου καθαρού κέρδους:** Κέρδη μετά από φόρους/Πωλήσεις

- VIII. **Αριθμοδείκτης περιθωρίου μικτού κέρδους:** Πωλήσεις – Κόστος Πωληθέντων/ Πωλήσεις
- IX. **Αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων:** Καθαρά αποτελέσματα πριν από φόρους/Ίδια κεφάλαια
- X. **Αριθμοδείκτης κόστους πωληθέντων προ πωλήσεις:** Κόστος πωληθέντων/ Πωλήσεις.

Στη συνέχεια παρατίθεται πίνακας (πίνακας 4.25) που παρουσιάζεται το ύψος, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο κινήθηκαν οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας του Δήμου Μελιτειών για τα έτη 2002 και 2003.

Πίνακας 4.25

ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		
(Profitability Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ Κέρδη μετά από φόρους/Σύνολο Ενεργητικού (%)	-1,35	-1,23
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ Κέρδη μετά από φόρους/Πωλήσεις (%)	-11,28	-9,88
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΜΙΚΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ (Πωλήσεις-Κόστος Πωληθέντων)/Πωλήσεις (%)	-146,86	-160,30
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ Καθαρά Αποτελέσματα προ Φόρων/Ίδια κεφάλαια (%)	-1,73	0,19
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΩΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΡΟΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ Κόστος Πωληθέντων/Πωλήσεις (%)	246,86	260,30

Παρατηρούμε, ότι η αρνητική απόδοση του ενεργητικού του δήμου μετακινήθηκε από -1,35% για το 2002, σε -1,23% για το 2003. Η αρνητική απόδοση

του δείκτη και για τις δύο χρονιές οφείλεται στην εξαγωγή ζημιάς στη μία χρήση και στο συμψηφισμό των κερδών της επόμενης χρήσης, με τη ζημία της προηγούμενης χρονιάς. Βέβαια, αν επιχειρούσαμε τη μέτρηση της αποδοτικότητας του ενεργητικού για το 2003, με βάση τα καθαρά αποτελέσματα, όπως αυτά διαμορφώνονται στη κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, θα βλέπαμε πως ο δείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού ανέρχεται στο 0,15%. Παρόλα αυτά, τα κέρδη του 2003 δεν κατάφεραν να θεραπεύσουν τα ελλείμματα των προηγούμενων ετών. Προκύπτει λοιπόν, ότι για το 2002 μία ποσοστιαία μονάδα στοιχείων του ενεργητικού, συνεπάγεται για τον δήμο 1,35% ζημία, ενώ για το 2003 με μία ποσοστιαία μονάδα στοιχείων του ενεργητικού, έχουμε 1,23% ζημία. Η αρνητική τάση του δείκτη ωθεί στο συμπέρασμα της μη αποδοτικής αξιοποίησης, όσον αφορά την ένταση των απασχολούμενων περιουσιακών στοιχείων του δήμου.

Η αρνητική τάση του δείκτη αποδοτικότητας ενεργητικού προδιαθέτει και την τάση και πορεία του επόμενου δείκτη, του περιθωρίου καθαρού κέρδους. Ο δείκτης περιθωρίου καθαρού κέρδους σχηματίστηκε το 2002 στο -11,28%, ενώ το 2003 βελτιώθηκε σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά και μετακινήθηκε στο -9,88%. Η αρνητική τάση του δείκτη οφείλεται και για τις δύο χρήσεις, στην ύπαρξη του ελλείμματος (ζημιάς). Η μεταβολή του δείκτη είναι αποτέλεσμα της βελτίωσης των πωλήσεων κατά 11.165,09 ευρώ, καθώς και της μείωσης του ελλείμματος, κατά το ύψος των πραγματοποιηθέντων κερδών του 2003. Ουσιαστική βελτίωση του δείκτη θα πραγματοποιηθεί μόνο μέσω εξάλειψης του ελλείμματος και εξαγωγή θετικού αποτελέσματος, κατά τα επόμενα οικονομικά έτη.

Μέσω του δείκτη περιθωρίου μικτού κέρδους, μας δίνεται μια σαφέστερη εικόνα σχετικά με τη συμμετοχή της παραμέτρου του κόστους των πωληθέντων, στη διαμόρφωση των τελικών αποτελεσμάτων του δήμου, κατά τα εξεταζόμενα έτη 2002 και 2003. Για το 2002, όπου ο δείκτης ανέρχεται στο -146,86%, κάθε μονάδα πωλούμενου αγαθού και υπηρεσίας, όχι μόνο δεν καλύπτει το κόστος κατασκευής του, αλλά δημιουργεί και ένα έλλειμμα ίσο με το 46,86% της αξίας πώλησης του. Το 2003, παρατηρείται χειροτέρευση του δείκτη, εξαιτίας της αύξησης του κόστους των αγαθών και υπηρεσιών κατά 120.651,79 ευρώ. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι με σχεδόν σταθερό το ύψος των εσόδων από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών συγκριτικά με την προηγούμενη χρονιά, οι ίδιες μονάδες πωληθέντων αγαθών και υπηρεσιών επιβαρύνθηκαν με ακόμη μεγαλύτερο κόστος. Συμπερασματικά, καταλήγουμε ότι και για τα δύο έτη, το κόστος των αγαθών και υπηρεσιών υπερβαίνει κατά το

τριπλάσιο περίπου, την αξία των εσόδων από την πώληση των αγαθών και των υπηρεσιών. Βέβαια, η σημαντική αυτή απώλεια μικτού κέρδους, καλύπτεται εν μέρει, από τα έσοδα του δήμου που προέρχονται από εισφορές, φόρους, πρόστιμα κλπ, καθώς και από τις τακτικές επιχορηγήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων συνίσταται να προσδιορίζεται από τη σχέση μεταξύ των καθαρών αποτελεσμάτων μετά από φόρους προς το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων. Για το Δήμο Μελιτειών προτιμήσαμε τον προσδιορισμό του δείκτη μέσω της χρησιμοποίησης του αποτελέσματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε στις καταστάσεις αποτελεσμάτων των δύο ετών (πριν τη σύνταξη του πίνακα διανομής κερδών).

Για το 2002, παρατηρούμε πως τα ίδια κεφάλαια του δήμου είχαν αρνητική απόδοση, με το δείκτη να φτάνει στο -1,73%. Η αρνητική τάση του δείκτη είναι αποτέλεσμα της ύπαρξης ζημίας, η οποία ανέρχεται σε 76.867,21 ευρώ. Η ύπαρξη δε της ζημίας αποτελεί συνισταμένη του υψηλού κόστους των αγαθών και υπηρεσιών, των υψηλών δαπανών λειτουργίας, καθώς και των υψηλών χρεωστικών τόκων των τραπεζών. Αντίθετα, για το 2003, όπου έχουμε την πραγματοποίηση κερδών ύψους 8.427,74 ευρώ, παρατηρείται σαφέστατη βελτίωση του δείκτη και διαμόρφωσης του στο 0,19%. Η ύπαρξη κερδών είναι αποτέλεσμα της συμπίεσης σε σχέση με το 2002, τόσο του υψηλού κόστους των αγαθών και υπηρεσιών, όσο και των δαπανών λειτουργίας και χρεωστικών τόκων. Το ύψος δε του δείκτη, μας δείχνει το ποσοστό των κερδών προ φόρων πάνω στα ίδια κεφάλαια του δήμου, παρέχοντας μας έτσι, μια πρώτη ένδειξη πως υπάρχουν προοπτικές για βελτίωση της δυναμικότητας και ικανότητας του δήμου να πραγματοποιεί κέρδη. Βέβαια, για να υλοποιηθούν αυτά, θα πρέπει πρώτα να ξεπεραστεί το υπόλοιπο του ελλείμματος της προηγούμενης χρονιάς.

Τέλος, ο δείκτης του κόστους πωληθέντων προς τις πωλήσεις του δήμου, μας παρέχει την ένδειξη για την αναλογία του κόστους πωληθέντων προς το συνολικό όγκο των πωλήσεων των αγαθών και υπηρεσιών. Για το 2002 έχουμε τη διαμόρφωση του δείκτη στο 246,86%, ενώ το 2003 έχουμε χειροτέρευση του δείκτη και διαμόρφωση του στο 260,30%. Η κακή εικόνα του δείκτη είναι αποτέλεσμα του υψηλού σε σχέση με τον όγκο των πωλήσεων, κόστους των αγαθών και υπηρεσιών. Το 2002, το κόστος των αγαθών και υπηρεσιών ανέρχεται στο 246,86% της αξίας των εσόδων από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών, ενώ το 2003 το κόστος αυξήθηκε και ανέρχεται στο 260,30% της αξίας των εσόδων των αγαθών και υπηρεσιών. Το κακό και για τις δύο χρονιές επίπεδο του δείκτη ωθεί στο συμπέρασμα, πως η

Διοίκηση του δήμου θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες της, για ελαχιστοποίηση του υψηλού κόστους των αγαθών και υπηρεσιών, οδηγώντας έτσι και στη βελτίωση των προηγούμενων δεικτών.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως οι δείκτες αποδοτικότητας του Δήμου Μελετιέων ενέχουν περιθώρια ουσιαστικής βελτίωσης, κάτι που θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψιν η Διοίκηση του Δήμου πριν προβεί στη λήψη αποφάσεων για την επέκταση των επενδυτικών του δραστηριοτήτων. Βέβαια στο σημείο αυτό, θα πρέπει να υπογραμμιστεί πως ο Δήμος Μελετιέων, όπως και κάθε δήμος άλλωστε, αποτελεί μια οικονομική οντότητα, στη βάση της οποίας κάθε λήψη αποφάσεων σχετικά με τη διαμόρφωση θετικού αποτελέσματος κατά το τέλος της χρήσης, θα πρέπει να λάβει υπόψιν και το κοινωφελές στοιχείο του χαρακτήρα του.

4.3.4.5. Αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας (Operating Expense Ratios)

Οι αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας είναι δείκτες που σχηματίζονται στη βάση της αναλογίας των δαπανών λειτουργίας ενός οργανισμού σε σχέση με τα τακτικά του έσοδα. Έτσι, καθίσταται εφικτή η διαμόρφωση αντίληψης για την πολιτική που ακολουθεί η διοίκηση του εκάστοτε οργανισμού σχετικά με τη δυνατότητα του, να προσαρμόζει τα λειτουργικά του έξοδα, ανάλογα με τις υπάρχουσες συνθήκες πωλήσεων.

Οι αριθμοδείκτες που θα αναλύσουμε είναι οι εξής:

- IV. **Αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών προς τακτικά έσοδα:** Λειτουργικά έξοδα/Τακτικά έσοδα
- V. **Αριθμοδείκτης εξόδων διοικητικής λειτουργίας προς τακτικά έσοδα:** Έξοδα διοικητικής λειτουργίας/Τακτικά έσοδα
- VI. **Αριθμοδείκτης εξόδων δημοσίων σχέσεων προς τακτικά έσοδα:** Έξοδα δημοσίων σχέσεων/ Τακτικά έσοδα

Με τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα (πίνακας 4.26) γίνεται η παρουσίαση των αριθμοδεικτών δαπανών λειτουργίας του Δήμου Μελετιέων για τις οικονομικές χρήσεις 2002 και 2003.

Πίνακας 4.26

ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		
(Operating Expense Ratios)		
ΧΡΗΣΗ	2002	2003
ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ		
ΠΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	19,55	21,51
Λειτουργικές Δαπάνες/Τακτικά Έσοδα (%)		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		
ΠΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	16,60	17,44
Έξοδα Διοικητικής Λειτουργίας/Τακτικά Έσοδα (%)		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΟΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
ΠΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2,95	4,07
Έξοδα Δημοσίων Σχέσεων/Τακτικά Έσοδα (%)		

Ο δείκτης λειτουργικών δαπανών προς τα τακτικά έσοδα του Δήμου Μελιτειέων παρατηρούμε, ότι για το 2002 σχηματίστηκε στο 19,55% , ενώ κατά το επόμενο έτος αυξήθηκε και έφτασε στο 21,51%. Η αρνητική αυτή εξέλιξη του δείκτη είναι αποτέλεσμα της αύξησης των λειτουργικών δαπανών του δήμου κατά 77.894,59 ευρώ. Βέβαια, σημαντική βελτίωση πραγματοποίησαν και τα τακτικά έσοδα του δήμου, τα οποία αυξήθηκαν κατά 206.656,50 ευρώ. Παρόλα αυτά, η αύξηση των τακτικών εσόδων του δήμου δεν κατάφερε να συμπιέσει το υψηλό επίπεδο του δείκτη. Η αύξηση του δείκτη μας ωθεί στο συμπέρασμα, πως η οποιαδήποτε εφαρμογή πολιτικής από πλευράς της διοίκησης του δήμου, για προσπάθεια μείωσης των εξόδων λειτουργίας, δεν είχε θετικά αποτελέσματα.

Πιο αναλυτικά, παρατηρούμε πως ο δείκτης εξόδων διοικητικής λειτουργίας προς τα τακτικά έσοδα του δήμου αυξήθηκε από 16,60% το 2002, σε 17,44% το 2003. Η αύξηση του δείκτη είναι αποτέλεσμα της αύξησης των διοικητικών εξόδων κατά 17,73% ή αλλιώς κατά 50.315,35 ευρώ.

Στην ίδια πορεία κυμάνθηκε και ο δείκτης εξόδων διοικητικής λειτουργίας προς τα τακτικά έσοδα του δήμου, ο οποίος μετακινήθηκε από 2,95% το 2002, σε 4,07%

το 2003. Η χειροτέρευση του δείκτη προέρχεται από την αύξηση των εξόδων δημοσίων σχέσεων κατά 54,70% ή αλλιώς κατά 27.579,24 ευρώ.

Γενικά, συμπεραίνουμε πως η διοίκηση του δήμου, προέβη στη διάθεση μεγάλου μέρους των τακτικών του εσόδων για την κάλυψη των λειτουργικών του δαπανών. Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε πως η διοίκηση του δήμου, θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες μείωσης του επιπέδου δαπανών λειτουργίας του δήμου, προκειμένου να υπάρξει θετική έκβαση στην εξέλιξη των αποτελεσμάτων χρήσης, κατά τα επόμενα οικονομικά έτη.

4.4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2003

4.4.1. Συγκριτική ανάλυση μεγέθους της έκτασης και του πληθυσμού

Πριν προβούμε στην σύγκριση των οικονομικών καταστάσεων των Δήμων Κερκυραίων και Μελιτειέων, κρίνεται αναγκαία η παρουσίαση του μεγέθους της έκτασης και του πληθυσμού των δύο δήμων. Στο πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.27), παρουσιάζονται τα στοιχεία απογραφής της έκτασης και του πληθυσμού των δύο δήμων, με βάση την επίσημη απογραφή της ΕΣΥ κατά τα έτη 2000-2001.

Πίνακας 4.27

Απογραφή 2001 Πηγή: ΕΣΥ	Δ. ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	Δ. ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ
Έκταση σε στρέμματα	41.905	67.054
Μέγεθος πληθυσμού	39.487	6.690

Παρατηρούμε, ότι ο πληθυσμός του Δήμου Κερκυραίων ανέρχεται στους 39.487 μόνιμους κατοίκους, ενώ ο πληθυσμός του Δήμου Μελιτειέων φτάνει μόλις στους 6.690 μόνιμους κατοίκους. Αν λάβουμε υπόψιν ότι ο πληθυσμός του νησιού πλησιάζει περίπου τους 130.000 κατοίκους, τότε ο Δήμος Κερκυραίων αντιπροσωπεύει το 33,37% του συνολικού πληθυσμού του νησιού, ενώ ο Δήμος Μελιτειέων αντιπροσωπεύει μόλις το 5,15% του πληθυσμού.

Όσον αφορά την έκταση της επιφάνειας των δύο δήμων, παρατηρούμε ότι για το Δήμο Κερκυραίων, αυτή ανέρχεται στα 41.905 στρέμματα, ενώ για το Δήμο

Μελιτειέων ανέρχεται στα 67.054 στρέμματα. Με δεδομένο ότι η όλη επιφάνεια του νησιού (συμπεριλαμβανομένων και της νήσους των Παξών) ανέρχεται στα 550.000 στρέμματα, τότε ο Δήμος Κερκυραίων καταλαμβάνει το 7,62% του νησιού, ενώ ο Δήμος Μελιτειέων καταλαμβάνει το 12,20% του νησιού.

4.4.2. Συγκριτική ανάλυση των κοινών μεγεθών των ισολογισμών των δύο δήμων

Από την παρουσίαση που προηγήθηκε είναι εμφανές, πως οι σημαντικές διαφορές στο πληθυσμό και στην έκταση της επιφάνειας των δύο δήμων, δεν μας επιτρέπουν τη σύγκριση μεταξύ τους, σε επίπεδο απόλυτων μεγεθών των οικονομικών τους καταστάσεων. Προκειμένου λοιπόν να υπάρξει μια αντικειμενική βάση σύγκρισης των οικονομικών μεγεθών των δύο δήμων, θα επιχειρήσουμε την παρουσίαση των επιμέρους οικονομικών στοιχείων των ισολογισμών, εκφρασμένων σε ποσοστά επί τοις εκατό, με βάση τη συμμετοχή τους στη διαμόρφωση του συνολικού μεγέθους των οικονομικών αυτών καταστάσεων.

Η κατάσταση των κοινών μεγεθών που ακολουθεί (πίνακας 4.28), αναφέρεται στα κοινά μεγέθη των ισολογισμών των δύο δήμων, εκφρασμένων σε ποσοστά συμμετοχής στο σύνολο του ισολογισμού, για την οικονομική χρήση 2003.

Πίνακας 4.28

ΚΟΙΝΑ ΜΕΓΕΘΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΤΩΝ ΔΥΟ ΔΗΜΩΝ		
ΟΙΚ. ΧΡΗΣΗ 2003	Δ. ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	Δ. ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ
<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u>		
Έξοδα Εγκατάστασης	0,35%	1,68%
Πάγιο Ενεργητικό		
Καθαρά Πάγια	94,74%	86,97%
Τίτλοι Πάγιας		
Επένδυσης	1,36%	4,35%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ		
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>96,10%</u>	<u>91,32%</u>

Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Απαιτήσεις	2,22%	6,18%
Διαθέσιμα	1,33%	0,82%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	3,55%	<u>7,00%</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>100%</u>	<u>100%</u>
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>		
Ίδια Κεφάλαια	93,78%	77,30%
Ξένα Κεφάλαια		
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	3,86%	20,55%
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	2,36%	2,15%
ΣΥΝΟΛΟ ΞΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	<u>6,22%</u>	<u>22,70%</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	<u>100%</u>	<u>100%</u>

Για το Δήμο Κερκυραίων, παρατηρούμε ότι τα έξοδα εγκατάστασης ανέρχονται για το 2003 στο 0,35% του συνολικού ενεργητικού του. Αντίθετα, στο Δήμο Μελιτειών τα έξοδα αυτά ανέρχονται στο 1,68% του συνολικού ενεργητικού του. Συμπεραίνουμε λοιπόν, πως ο Δήμος Μελιτειών, αν και οικονομικά ασθενέστερος από το Δήμο Κερκυραίων, επιβάρυνε περισσότερο τον ισολογισμό του με έξοδα εγκατάστασης και οργάνωσης απ' ότι ο Δήμος Κερκυραίων.

Διαπιστώνεται ότι, για το Δήμο Κερκυραίων το πάγιο ενεργητικό αποτελεί το 96,10% του ενεργητικού του, ενώ για το Δήμο Μελιτειών αυτό ανέρχεται στο 91,32% του ενεργητικού του. Αναλυτικότερα, στο Δήμο Κερκυραίων τα καθαρά πάγια ανήλθαν στο 94,74% του ενεργητικού του, ενώ οι τίτλοι πάγιας επένδυσης ανήλθαν στο 1,36% του ενεργητικού. Στο Δήμο Μελιτειών τα καθαρά πάγια αποτέλεσαν το 86,97% του ενεργητικού του, ενώ οι τίτλοι πάγιας επένδυσης αποτέλεσαν το 4,35% του ενεργητικού του. Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως ο Δήμος Κερκυραίων αναλώνει μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων του σε πάγιο εξοπλισμό, απ' ότι ο Δήμος Μελιτειών, ενώ αυτό που είναι εμφανές και στους δύο δήμους, και ιδιαίτερα στο Δήμο Κερκυραίων, είναι τα υψηλά επίπεδα παγιοποίησης.

Το ποσοστό του κυκλοφορούντος ενεργητικού, στο συνολικό ενεργητικό του Δήμου Κερκυραίων έφτασε μόλις στο 3,55%, ενώ για το Δήμο Μελιτειέων έφτασε στο 7%. Πιο αναλυτικά, οι απαιτήσεις του Δήμου Κερκυραίων αποτέλεσαν το 2,22% του ενεργητικού του, ενώ τα διαθέσιμα ανήλθαν στο 1,33% του ενεργητικού του. Όσον αφορά τις απαιτήσεις του Δήμου Μελιτειέων, αυτές αποτέλεσαν το 6,28% του συνολικού ενεργητικού του, ενώ τα διαθέσιμα ανήλθαν στο 0,82% του ενεργητικού. Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως ο Δήμος Μελιτειέων επενδύει μεγαλύτερο ποσοστό απ' ότι ο Δήμος Κερκυραίων, των κεφαλαίων του σε κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού, και ιδίως στο λογαριασμό των απαιτήσεων, ενώ παρατηρούμε, πως και οι δύο δήμοι μπορούν να ανταπεξέλθουν πλήρως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους. Σημαντικό επίσης στοιχείο είναι πως κανένας από του δύο δήμους δεν διατηρεί αποθέματα.

Γενικά, μπορούμε να πούμε πως το ενεργητικό και των δύο δήμων παρουσιάζει σημαντικές διαφορές στη διάρθρωση και στα ποσοστά συμμετοχής των επιμέρους οικονομικών στοιχείων.

Σε επίπεδο πηγών προέλευσης των κεφαλαίων των δύο δήμων για το 2003, παρατηρούμε, πως το 93,78% των κεφαλαίων του Δήμου Κερκυραίων προέρχεται από ίδιες πηγές, ενώ για το Δήμο Μελιτειέων τα ίδια κεφάλαια ανέρχονται στο 77,30% του συνολικών του κεφαλαίων. Αυτό αποδεικνύει, πως η χρηματοδότηση και των δύο δήμων υποστηρίζεται κυρίως από ίδια κεφάλαια. Βέβαια, όσον αφορά το Δήμο Μελιτειέων, τονίζεται πως από πλευράς ιδίων κεφαλαίων χρειάζεται ενίσχυση, προκειμένου να αποφύγει μετέπειτα, την προσφυγή σε μακροπρόθεσμο ή και βραχυπρόθεσμο δανεισμό.

Όσον αφορά τα επίπεδα συμμετοχής των ξένων κεφαλαίων, παρατηρούμε πως για το Δήμο Κερκυραίων ανέρχονται για το 2003 στο 6,22% των συνολικών του κεφαλαίων, ενώ για το Δήμο Κερκυραίων ανέρχονται στο 22,70% των συνολικών του κεφαλαίων. Αναλυτικότερα, τα μακροπρόθεσμα δάνεια του Δήμου Κερκυραίων αποτελούν το 3,86% των κεφαλαίων του, ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτελούν το 2,36% των συνολικών του κεφαλαίων. Στο Δήμο Μελιτειέων τα μακροπρόθεσμα δάνεια αποτελούν το 20,55% των κεφαλαίων και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτελούν το 2,15% των συνολικών του κεφαλαίων. Συμπεραίνουμε λοιπόν, πως η συμμετοχή των ξένων κεφαλαίων, του Δήμου Κερκυραίων, στην

ευρύτερη χρηματοδότηση του οργανισμού είναι σε χαμηλά επίπεδα, γεγονός που εξασφαλίζει την οικονομική ανεξαρτησία του Δήμου, ενώ στο Δήμο Μελιτειών τα ξένα κεφάλαια και ιδίως τα δάνεια μακροπρόθεσμου χαρακτήρα βρίσκονται σε αρκετά υψηλά επίπεδα, γεγονός που καθιστά αναγκαία τη δέσμευση σημαντικών κεφαλαίων για την κάλυψη των τόκων αυτών των δανείων.

Συμπερασματικά, από πλευράς διάρθρωσης των κεφαλαίων των δύο δήμων, μπορούμε να πούμε πως και οι δύο δήμοι στηρίζουν τη χρηματοδότηση των επενδύσεων τους, με ίδια κυρίως κεφάλαια, ενώ επισημαίνεται η αναγκαιότητα συμπίεσης των μακροπρόθεσμων δανείων του Δήμου Μελιτειών.

4.4.3. Σύγκριση των αριθμοδεικτών των δύο δήμων

Για αποτελεσματικότερη συγκριτική ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των δύο δήμων, κρίνεται αναγκαία η σύγκριση σε επίπεδο αριθμοδεικτών των δύο αυτών δήμων. Για το λόγο αυτό, θα προχωρήσουμε στην παρουσίαση και ανάλυση τριών από τις σημαντικότερες ομάδες αριθμοδεικτών, αυτών της ρευστότητας, δραστηριότητας και της κεφαλαιακής διάρθρωσης, για την οικονομική χρήση 2003.

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας μετρούν την ικανότητα των δύο δήμων να ανταπεξέρχονται στις τρέχουσες υποχρεώσεις τους. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.29), παρουσιάζονται οι αριθμοδείκτες ρευστότητας των δύο δήμων για τη χρήση 2003.

Πίνακας 4.29

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Liquidity Ratios)			
ΧΡΗΣΗ 2003	ΔΗΜΟΙ:	ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		150,48%	325,11%
Κυκλοφορούν ενέργ./βραχυπρόθεσμες υποχρ.			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		0,56	0,38
Διαθέσιμα/βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			

Παρατηρούμε, ότι για τη δεδομένη χρονική περίοδο, όσον αφορά το Δήμο Κερκυραίων, μία μονάδα βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων καλύπτονταν από 1,50 μονάδες κυκλοφοριακών στοιχείων, ενώ για το Δήμο Μελιτειών μία μονάδα βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων καλύπτονταν με 3,25 μονάδες κυκλοφοριακών στοιχείων. Είναι αντιληπτό, ότι και οι δύο δήμοι διατηρούν ικανά επίπεδα ρευστότητας, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν, ανά πάσα στιγμή, στις τρέχουσες και λήγουσες υποχρεώσεις τους. Παράλληλα, ο δείκτης ταμειακής ρευστότητας για τον Δήμο Κερκυραίων ανέρχεται στο 0,56, που σημαίνει πως ο Δήμος έχει την ικανότητα να εξοφλήσει το 56% των βραχυπρόθεσμων αναγκών του, με ρευστά διαθέσιμα (με χρήμα). Ο ίδιος δείκτης για το Δήμο Μελιτειών ανέρχεται σε 0,38, γεγονός που σημαίνει, πως ο Δήμος μπορεί τη δεδομένη στιγμή να εξοφλήσει με μετρητά, μόνο το 38% των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του.

Την ανάλυση των αριθμοδεικτών ρευστότητας έρχεται να συμπληρώσει η ανάλυση των αριθμοδεικτών δραστηριότητας ή αλλιώς, την ικανότητα των δύο δήμων να μετατρέπουν ορισμένα περιουσιακά τους στοιχεία σε ρευστά διαθέσιμα. Ο πίνακας που ακολουθεί (πίνακας 4.30), μας παρέχει πληροφορίες για την κυκλοφοριακή ταχύτητα των απαιτήσεων, των ιδίων κεφαλαίων, καθώς και για την κυκλοφοριακή ταχύτητα όλου του ενεργητικού.

Πίνακας 4.30

ΑΡΙΘΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ			
(Activity Ratios)			
ΧΡΗΣΗ 2003	ΔΗΜΟΙ:	ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦ. ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ		1,70	2,01
Ετήσιες πωλήσεις/Απαιτήσεις			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦ. ΤΑΧΥΤ. ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		0,04	0,16
Καθαρές πωλήσεις/Ιδια κεφάλαια			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦ. ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		0,03	0,12
Πωλήσεις/Σύνολο Ενεργητικού			

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας απαιτήσεων κυμάνθηκε το 2003, για το Δήμο Κερκυραίων στο 1,70 και για το Δήμο Μελιτειών στο 2,01. Το χαμηλό

επίπεδο του δείκτη και στους δύο δήμους, ερμηνεύει την χαμηλή ταχύτητα είσπραξης των κάθε είδους απαιτήσεων των δήμων, έναντι τρίτων. Με λίγα λόγια, ο Δήμος Κερκυραίων εισέπραξε το 2003 τις απαιτήσεις του, κατά 1,70 φορές (κάθε 215 ημέρες), ενώ ο Δήμος Μελιτειέων κατά 2,01 φορές (κάθε 182 ημέρες). Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως και οι δύο δήμοι διατηρούν τα πιστωτικά τους ανοίγματα προς τους 'πελάτες' τους, σε αρκετά υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα τη δέσμευση σημαντικών κεφαλαιακών πόρων για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Σε επίπεδο κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων παρατηρούμε, ότι ο δείκτης ανήλθε για το Δήμο Κερκυραίων στο 0,04, και για το Δήμο Μελιτειέων στο 0,16. Το σχετικά χαμηλό επίπεδο του δείκτη και στους δύο δήμους, επισημαίνει πως για το Δήμο Κερκυραίων κατά το 2003, με μία μονάδα ιδίων κεφαλαίων πραγματοποίησε πωλήσεις 0,04 της μονάδας, ενώ ο Δήμος Μελιτειέων με τη συμβολή μίας μονάδας ιδίων κεφαλαίων, πραγματοποίησε πωλήσεις 0,16 της μονάδας. Το χαμηλό επίπεδο του δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας των ιδίων κεφαλαίων των δύο δήμων, τονίζει την αναγκαιότητα για αποτελεσματικότερη διαχείριση των ιδίων κεφαλαίων των δύο αυτών οργανισμών, ενώ παράλληλα παρέχει την πληροφορία της δέσμευσης σημαντικού ύψους ιδίων κεφαλαίων σε πάγιο εξοπλισμό και εγκαταστάσεις. Βέβαια, στο σημείο αυτό, να επισημάνουμε πως η πραγματοποίηση από πλευράς των δήμων, υψηλών επενδύσεων σε πάγια, εξυπηρετεί άμεσα την εκπλήρωση του σκοπού τους, δηλαδή την παροχή υψηλού όγκου και ποιοτικών υπηρεσιών, στους δημότες.

Τέλος, ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού σχηματίστηκε το 2003, για το Δήμο Κερκυραίων στο 0,03 και για το Δήμο Μελιτειέων στο 0,12. Ο δείκτης κυμάνθηκε και στους δύο δήμους σε σχετικά χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι το ύψος του, αποδίδει την χαμηλή κυκλοφοριακή ταχύτητα των συνολικών υπενδεδυμένων κεφαλαίων των δύο δήμων και κατά συνέπεια, επισημαίνεται η ανάγκη για αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του πάγιου εξοπλισμού των δύο δήμων.

Ως σημαντικό βήμα στη συγκριτική ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των δύο δήμων, παρουσιάζονται οι αριθμοδείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης, προκειμένου να προσδιοριστούν τα επίπεδα οικονομικής αυτονομίας και δανεισμού των δύο δήμων, καθώς και η αναλογία των επιμέρους πηγών κεφαλαίων μεταξύ τους. Στον πίνακα που ακολουθεί (πίνακας 4.31), παρουσιάζονται μερικοί από τους

σημαντικότερους αριθμοδείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης των δύο δήμων για την οικονομική χρήση 2003.

Πίνακας 4.31

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ			
(Financial Structure Ratios)			
ΧΡΗΣΗ 2003	ΔΗΜΟΙ:	ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	ΜΕΛΙΤΕΙΕΩΝ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ		6,22	22,70
Ξένα Κεφάλαια/Συνολικά Κεφάλαια (%)			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ		93,78	77,30
Ίδια κεφάλαια/Συνολικά Κεφάλαια (%)			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΠΡΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		15,08	3,40
Ίδια Κεφάλαια/ Ξένα Κεφάλαια			

Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης ανέρχεται για το Δήμο Κερκυραίων στο 6,22%, ενώ για το Δήμο Μελιτειέων ανέρχεται σε 22,70%. Προκύπτει λοιπόν, πως ο Δήμος Κερκυραίων διατηρεί σε χαμηλά επίπεδα τις δανειακές του υποχρεώσεις, ενώ αντίθετα ο Δήμος Μελιτειέων παρουσιάζει τάσεις υψηλού δανεισμού.

Τη δανειακή επιβάρυνση των δύο δήμων έρχεται να συμπληρώσει ο δείκτης ιδίων κεφαλαίων προς συνολικά κεφάλαια, μέσω του οποίου, βλέπουμε πως τα ίδια κεφάλαια του Δήμου Κερκυραίων αποτελούν το 93,78% των συνολικών του κεφαλαίων, ενώ στο Δήμο Μελιτειέων αυτά ανέρχονται στο 77,30% των συνολικών του κεφαλαίων.

Όσον αφορά το δείκτη της καθαρής θέσης προς τις υποχρεώσεις των δύο δήμων, παρατηρούμε, πως υπάρχει μεγάλη απόκλιση του δείκτη από τον ένα δήμο στον άλλο. Για το Δήμο Κερκυραίων, παρατηρούμε ότι τα ίδια κεφάλαια του είναι κατά 15,08 φορές υψηλότερα από τα συνολικά ξένα κεφάλαια. Απ' την άλλη πλευρά, παρατηρούμε πως για το Δήμο Μελιτειέων, τα ίδια κεφάλαια είναι μόλις 3,40 φορές μεγαλύτερα από τα συνολικά ξένα.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε πως ο Δήμος Κερκυραίων διατηρεί σε ιδιαίτερα ικανοποιητικά επίπεδα την κεφαλαιακή του διάρθρωση, ενώ ο Δήμος Μελιτειών θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες του, για μείωση των συνολικών του δανειακών υποχρεώσεων.

Τέλος, παρουσιάζεται ο αριθμοδείκτης λειτουργικών δαπανών των δύο δήμων για την οικονομική χρήση 2003 (πίνακας 4.32).

Πίνακας 4.32

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ			
(Operating Expense Ratios)			
ΧΡΗΣΗ 2003	ΔΗΜΟΙ:	ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ	ΜΕΛΙΤΕΙΩΝ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ			
ΠΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		28,00	21,51
Λειτουργικές Δαπάνες/Τακτικά Έσοδα (%)			

Παρατηρούμε λοιπόν, πως οι λειτουργικές δαπάνες του Δήμου Κερκυραίων ανέρχονται κατά το 2003, στο 28% των συνολικών τακτικών του εσόδων, ενώ στο Δήμο Μελιτειών ανέρχονται στο 21,51% των τακτικών του εσόδων. Γενικά, συμπεραίνουμε πως και οι δύο δήμοι πρέπει να ασκήσουν, κατά τα επόμενα έτη, αποτελεσματικότερη πολιτική στη μείωση των λειτουργικών τους εξόδων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο τομέας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΤΑ) αποτέλεσε και αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τη μεταρρύθμιση του σύγχρονου κράτους. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, η διαμόρφωση κατάλληλης οργανωτικής δομής των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), έχει εξελιχθεί σε μια ευρέως διαδεδομένη πρακτική για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων των πολιτών.

Ο ρόλος των ΟΤΑ, πρώτου και δεύτερου βαθμού, έχει αναβαθμιστεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, καθώς στο πεδίο ευθύνης τους δεν εντάσσεται πλέον απλώς η κάλυψη ορισμένων θεμελιωδών αναγκών των κατοίκων τους ή η παροχή επιπλέον υπηρεσιών περιορισμένης κλίμακας. Η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται σήμερα, να επιτελέσει και τη νέα αναπτυξιακή αποστολή της, η οποία περιλαμβάνει την εφαρμογή αντίστοιχης στρατηγικής προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Στην Ελλάδα η άσκηση εξουσίας γίνεται στο πλαίσιο της ‘πολυεπίπεδης’ πλέον διακυβέρνησης. Η τάση αυτή εκφράστηκε συνταγματικά και νομοθετικά με τη δημιουργία του δεύτερου βαθμού ΤΑ, τη μείωση του αριθμού των Δήμων και Κοινοτήτων με το πρόγραμμα «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ», τη μεταφορά αρμοδιοτήτων προς την ΤΑ, την προσπάθεια ενίσχυσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας με το θεσμό των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων και τη Συνταγματική κατοχύρωση τους.

Οι δημοκρατικές αυτές διαδικασίες οδήγησαν και οδηγούν στην αποκέντρωση των κυβερνητικών εξουσιών, στην αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης, και στην απαίτηση με κατανοητό τρόπο της οικονομικής κατάστασης των ΟΤΑ. Βέβαια η σοβαρή έλλειψη δημόσιων πόρων, τα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη απαίτηση για πολιτική συμμετοχή (περισσότερη δημοκρατία), αυξάνουν την τάση για αλλαγές στο δημόσιο τομέα και τους οργανισμούς του.

Τα διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα όπως το «Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ», καθώς και τα μεταγενέστερά του, όπως το «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΙΙ» και το «ΘΗΣΕΑΣ», υλοποιήθηκαν και υλοποιούνται με κύριο γνώμονα την προσέγγιση του άριστου μεγέθους των ΟΤΑ. Η εισαγωγή στο άριστο μέγεθος των ΟΤΑ, είναι και αυτή, που θα καταδείξει το κατά πόσο οι βασικότερες λειτουργίες του κράτους, όπως είναι η λειτουργία της διανομής, η λειτουργία της σταθεροποίησης και η λειτουργία της

κατανομής των μέσων παραγωγής μπορούν να ασκηθούν κατεξοχήν είτε από την Τοπική Αυτοδιοίκηση ή είτε από την Κεντρική Διοίκηση ή μέσω της συμβολής και των δύο, με βασικότερο άξονα, την παροχή των βέλτιστων και ποιοτικότερων αγαθών και υπηρεσιών, στους πολίτες.

Μέσα από την παρουσίαση και ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων ενός μεγάλου δήμου, όπως είναι ο Δήμος Κερκυραίων και ενός μικρού σχετικά δήμου, όπως ο Δήμος Μελιτειέων, του Νομού Κέρκυρας μπορούμε να σχηματίσουμε μια πρώτη εικόνα αναφορικά με το άριστο μέγεθος των ΟΤΑ, καθώς και τα οφέλη ή μειονεκτήματα του μικρού ή μεγάλου μεγέθους τους.

Με τη χρήση των αριθμοδεικτών είδαμε πως ο Δήμος Μελιτειέων, παρά το μικρό οικονομικό του μέγεθος, κατάφερε και για τις δυο χρήσεις 2002 και 2003 να διατηρήσει τη γενική του ρευστότητα σε αρκετά υψηλά επίπεδα, ενώ ο Δήμος Κερκυραίων, παρά το γεγονός ότι είναι ένας οικονομικά εύρωστος δήμος, δεν κατάφερε κατά τον πρώτο χρόνο, να ανταπεξέλθει στις τρέχουσες και λήγουσες υποχρεώσεις του, με τη διαθέσιμη κυκλοφοριακή του ρευστότητα. Επίσης, ο Δήμος Μελιτειέων διατήρησε γενικά, αυστηρότερη πολιτική στην είσπραξη των απαιτήσεων απ' ότι ο Δήμος Κερκυραίων, ενώ παράλληλα, η ικανότητα μετατροπής των ιδίων κεφαλαίων του και του ενεργητικού του σε πωλήσεις κυμάνθηκε γενικά, σε υψηλότερα επίπεδα. Από την άλλη πλευρά, ο Δήμος Κερκυραίων κατάφερε να διατηρήσει και να μειώσει τα επίπεδα δανεισμού του, κάτι που δεν κατάφερε να πραγματοποιήσει ο Δήμος Μελιτειέων, ο οποίος κινείται στα όρια του υπερδανεισμού. Τέλος, και οι δύο δήμοι διατήρησαν τα λειτουργικά τους έξοδα σε αρκετά υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις πωλήσεις τους, γεγονός που δεν δικαιολογείται κυρίως για τον Δήμο Κερκυραίων, δεδομένου ότι τα υψηλά έσοδα δημιουργούν τάσεις συμπίεσης των λειτουργικών δαπανών και κυρίως του κόστους διοίκησης.

Βέβαια, το μέγεθος των ΟΤΑ επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό την αποτελεσματικότητα των αρμοδιοτήτων, τις οποίες αυτοί καλούνται να διεκπεραιώσουν. Σε έναν δήμο μικρού σχετικά μεγέθους, τα προβλήματα των δημοτών έχουν ισχυρότερη απήχηση, και συνεπώς οι δραστηριότητες συνηθίζεται να συμβαδίζουν με τις επιθυμίες. Από την άλλη πλευρά, το μικρό μέγεθος των ΟΤΑ, συνεπάγεται και ελάχιστες κρατικές επιχορηγήσεις, ενώ οι υψηλές λειτουργικές δαπάνες μπορεί να προκαλέσουν εμπλοκές στην πρόοδο του έργου. Αντίθετα, σε ένα

μεγάλο ΟΤΑ, το κόστος διοίκησης είναι χαμηλότερο και ο όγκος και η ποικιλία των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι ακόμη μεγαλύτερη.

Τέλος, συμπεραίνουμε πως τόσο οι μικροί όσο και οι μεγάλοι ΟΤΑ παρουσιάζουν σημαντικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Ωστόσο, τη χρυσή τομή στην προσέγγιση και τη διατήρηση του άριστου μεγέθους των ΟΤΑ, θα πρέπει να αποτελέσει η διαφανής και ορθολογική διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, καθώς και η τοποθέτηση κατάλληλα καταρτισμένων στελεχών, σε όλες της σημαντικές θέσεις διοίκησης, με απώτερο σκοπό την ευρύτερη ανάπτυξη και αποτελεσματική λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. ΒΙΒΛΙΑ

- Θάνος Α. Γεώργιος – Κιόχος Α. Πέτρος – Παπανικολάου Δ. Γεώργιος, 2002, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα.
- Αδαμίδης Λ. Αργύρης, 1998, ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, εκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη.
- Τάτσος Κ. Νικόλαος, 2004, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ, εκδόσεις «Τυπωθοίτω», Αθήνα.
- Νιάρχος Α. Νικήτας, 1996, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, εκδόσεις Αθανάσιος Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς.

B. ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <http://www.ita.org.gr> (πρόσβαση 20-08-2009).
- <http://www.ypes.gr/kapodistriasis/index.html> (πρόσβαση 25-08-2009).
- <http://www.kedke.gr> (πρόσβαση 05-09-2009)

Γ. ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Εφημερίδα «Ελευθερία», αρ. φύλλου 15858, δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων του Δήμου Κερκυραίων για το 2002, Κέρκυρα 7 Σεπτεμβρίου 2004.
- Εφημερίδα «Η Κέρκυρα Σήμερα», αρ. φύλλου 16322, δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων του Δήμου Κερκυραίων για το 2003, Κέρκυρα 1 Οκτωβρίου 2005.
- Δήμος Μελιτειών, τμήμα Δημαρχιακού Συμβουλίου, οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Μελιτειών για το 2002 και 2003.

